

Új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
140. (1206.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,2685 ▼
1 amerikai dollár	3,3279 ▲
100 magyar forint	1,4887 ▲

Aktuális

3

Számmisztika Tusványoson

A magyar–magyar és a magyar–román párbeszéd, összefogás és együttműködés jelentőségét egyaránt hangsúlyozta a Tusnádfürdőn zajló 21. Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor (Tusványos) tegnapi megnyitóján Deutsch Tamás. Az európai parlamenti képviselő Németh Zsolt külügyi államtitkárt helyettesítette a megnyitón.

Kultúra

8

Arcot kaphat Szent István

A Nagybánya régi főterére tervezett, a szabad királyi város hajdani pecsétjét ábrázoló eredeti dombormű engedélyeztetéséhez a helyi önkormányzatnak kérelmet kell írnia – tudtuk meg Kelemen Hunortól. A művelődési minisztertől azt kérdeztük: hogyan kaphatja vissza arcát Szent István?

Média

9

Nagyágyúk a Fél-szigeten

Bodor László fesztiváligazgató tegnap az Omega és Phoenix kultegyüttesek tagjaival tartotta az egy hónap múlva kezdődő Fél-sziget első sajtótájékoztatóját. Mint kiderült: a legnépszerűbb nemzetközi előadók mellett idén is egy sor kulturális, társadalmi és környezetvédelmi programot kínál.

Vezércikk

3

Brüsszeli pofon

Kapott már Románia pofont Brüsszeltől, eleget. Ám az uniós csatlakozás óta egyik sem csattant olyan hangosan, mint az igazságszolgáltatási reform állapotát értékelő legutóbbi jelentés.

Cseke Péter Tamás

Az Európai Bizottság a pofon előtt lehúzta a kesztyűt. Ezúttal nem a sorok között üzent Bukarestnek azt, hogy vannak még hátralékai az igazságszolgáltatási reformja és a korrupcióellenes küzdelem terén. ▶

Elfelejtett magyarul a Romtelecom-tudakozó

Az új, hatjegyű szám a korábbi, háromjegyű helyét vette át, amelynek magyar megfelelőjét öt évig vehették igénybe a magyar ajkú előfizetők. Fotó: Tofán Levente

Magyarázatot kér a Romtelecom magyar nyelvű tudakozójának megszűnésére a piacvezető román telefontársaság görög vezérigazgatójától Moldován József. A távközlési államtitkár a Romtelecomban 45,99 százalékos tulajdonos román állam képviselőjeként kéri a 2005 augusztusában beindított magyar hívószám sürgős visszaállítását. Az Új Magyar Szót a Romtelecom illetékese arról tájékoztatta, hogy „vizsgálják a magyar nyelvű szolgáltatás bevezetésének költségvonzatait, illetve azt, hogy az ügyfelek részéről van-e érdeklődés iránta”. **6. oldal ▶**

Lesben állnak az árvaszok

ÚMSZ

▶ „Néhány banin múlik, hogy ki hol szerzi be a napi betevőt, mindenki az alacsony árak után fut” – állítják a vásárlók és a kereskedők egyaránt, miután Adrian Videanu gazdasági miniszter bejelentette: árfigyelő rendszer létrehozására készül. A tervek szerint kormányzati adatbázis segít összevetni a jövőben, melyik nagyáruházban vagy piacon kisebbek az árak. A fogyasztóvédelem munkatársai úgy vélik, hogy bár folyamatosak az árakat érintő visszaélések, családok, ezek ellen a hazai vásárlók nem tiltakoznak, az esetek többségében észre sem veszik, hogy becsapják őket. **7. oldal ▶**

Kihantolták Ceaușescuék

▶ Kihantolták tegnap Bukarestben Nicolae Ceaușescu volt kommunista diktátor és felesége, Elena Ceaușescu földi maradványait azokból a sírokból, amelyekről úgy hiszik, hogy huszonegy évvel ezelőtt titokban ide temették el őket. A házaspár két gyermeke meg akar bizonyosodni arról, valóban szüleik fekszenek a sírokból. **3. és 4. oldal ▶**

Itt nyugszik Ceaușescu? A kérdésre fél év múlva lesz válasz

Fotó: Mediafax

Ülésszak augusztusban?

▶ Levélben kérte tegnap az államfő a két házelnöktől, hogy augusztus közepére hívják össze rendkívüli ülészakra a képviselőházat és a szenátust. Traian Băsescu tegnap részt vett a kormány ülésén. Közölte: szeretné, ha a egyetlen jogszabályba foglalnák az Országos Feddhetetlenségi Ügynökség (ANI) működését érintő törvényeket. Mint ismert, az hazai igazságszolgáltatás helyzetének értékeléséről szóló jelentésében az Európai Bizottsági el-sősorban az ANI hatásköreinek megnyirbálását kifogásolta. **Folytatása a 3. oldalon ▶**

Mai mellékletünk:

ÚMSZ ÜzletRész

Röviden

A NATO csak dolga végeztével vonul ki Afganisztánból a főtítkára szerint

A NATO csak akkor vonul ki Afganisztánból, ha elvégezte a dolgát és úgy ítéli meg, hogy szavatolt a térség biztonsága – hangzott tegnap Iszlámábádban Anders Fogh Rasmussen, a szervezet főtítkára. Kedden Kabulban egy nemzetközi értekezleten Hamid Karzai afgán államfő eltökélt szándékának mondta, hogy 2014-ben már az afgán fegyveres erők legyenek felelősek az összes katonai és rendészeti műveletért az ország egész területén. „Azért vagyunk ott, hogy segítsük az afgán kormányt... országuk biztonságossá tételében, de azért is, hogy biztosítsuk a térség általános stabilitását. Ezért az átmenet fokozatos lesz, nem a naptár, hanem a körülmények diktálják” – jelentette ki Rasmussen a Mahmud Sah Mahmud Kuresi pakisztáni külügyminiszterrel folytatott tárgyalása után tartott sajtóértekezleten.

Tolvajok jártak a cseh hadsereg vezérkarának épületében

Tolvajok jártak a cseh hadsereg vezérkarának épületében. A múlt héten történt betörésről a Mladá Fronta Dnes című prágai lap számolt be tegnap. Mira Trebická, a vezérkar szóvivője az értesülést megerősítette. „A múlt héten, csütörtök éjjel ismeretlen tettes behatolt a vezérkar épületének első emeletére, ahol Vlastimil Pick vezérkari főnök irodája is található” – mondta a lapnak Trebická. Tekintettel a folyamatban lévő rendőrségi vizsgálatokra részleteket a betörésről nem volt hajlandó elárulni.

Az olasz rendőrség 250 millió eurót kobzott el a maffia elleni harcban

Az olasz bűnüldöző szervek 67 embert vettek őrizetbe tegnap a calabria maffia, a 'ndrangheta ellen indított hajtóvadászat során – közölte a rendőrség. Az elfogatóparancsokat a dél-itáliai Calabria régió köz igazgatási székhelyének, Catanzaronak a maffiaellenes szervei adták ki, de a művelet kiterjedt az északi Lombardiára és Olaszország más térségeire is. A rendőrök 250 millió euró értékben a maffiaszervezethez tartozó javakat is lefoglaltak. Az őrizetbe vett személyeket egyebek között védelmi pénzek behajtásával, uzsorakamat kivetésével és kábítószer-csempészettel gyanúsítják.

Hadat üzent az utcai erőszaknak Nicolas Sarkozy

„Hadat üzent” az utcai erőszaknak a múlt heti zavargások nyomán Nicolas Sarkozy francia elnök, aki tegnap elbocsátotta az erőszakcselekmények által érintett párizsi körzet prefektusát, és egy volt rendőrtisztet nevezett ki a helyére. Sarkozy emellett értekezletet hívott össze június 28-ra, hogy elemezzék „az egyes nomádok és cigányok viselkedése okozta problémákat”. A fórum feladata lenne intézkedéseket kidolgozni az illegális táborok felszámolására, az ott élő nomádok kilakoltatása – tájékoztatót a francia elnök a tegnapi kormányülést követően kiadott közleményében.

Jövőre kevesebb pénz vihetnek haza az olasz képviselők

Jövő évtől az itáliai képviselők is kénytelenek lesznek áldozatot hozni hazájuk megnövekedett államadosságának csökkentése érdekében, Silvio Berlusconi olasz miniszterelnök megszorított csomagja részeként – tájékoztatót tegnap az olasz média. 2011 januárjától a 630 képviselő és a 322 szenátor alapfizetése 10 százalékkal csökken majd. Ez azt jelenti, hogy egy jelenleg átlagosan havi 5486 euróból gazdálkodó honatya 550 euróval kevesebbet vihet haza a jövő évtől. A parlament többi dolgozója szintén 10 százalékos fizetéscsökkenésre számíthat, és a takarékosági tervek között szerepel a bérek befagyasztása is az elkövetkező három évben.

Orbán Viktor nem jó házigazda?

Hírösszefoglaló

A szlovák sajtó szerint Orbán Viktor nem a legjobb házigazdaként mutatkozott be a visegrádi négyek kormányfőinek keddi budapesti találkozóján. A pozsonyi miniszterelnöki hivatal elhatárolódott a kritikától és a magyar Külügyminisztérium is több állítást cáfolt. „A magyar sajtó is észrevette, hogy Orbán Viktor miniszterelnök kedden nem a legjobb teljesítményt nyújtotta. Már a visegrádi négyek kormányfőinek fogadásakor komolyan megsértette a diplomáciai protokoll és az udvariasság szabályait. Személyesen csak a lengyel kormányfőt fogadta, akivel a legjobbak a kapcsolatai. Iveta Radicovát, a miniszterelnökök között az egyetlen nőt, a külügyminisztérium államtitkára, Németh Zsolt fogadta” – írta a *Sme* című szlovák napilap tegnap. „Orbán szintén habozott, amikor az újságírók felszólították, hogy fogjon kezét Radicovával, és a leülésnél a széklet a miniszterelnök asszonynak (Petr) Necas húzta ki az asztal alól” – jegyzi meg a lap.

A szervezőknek felrója, hogy az Orbán–Radicová-találkozó

Romániával bővül a V4?

A visegrádi csoport kibővítését, Bulgária és Románia felvételét tervezik – nyilatkozta egy internetes portálnak Jacek Saryusz-Wolski lengyel európai parlamenti képviselő. Az érintettek már szeptemberben megkaphatják a meghívót a jelenleg Csehországot, Lengyelországot, Magyarországot és Szlovákiát tömörítő szervezettől, amelynek miniszterelnöki csúcstalálkozója kedden tartották Budapesten. Ez után sor kerülhetne az átmenetileg Visegrád Plusz névre keresztelt kibővült szervezet külügyminiszterinek tanácskozására.

Izrael benyújtotta jelentését az ENSZ-nek

Hírösszefoglaló

Izrael benyújtotta a másfél évvel ezelőtti Gázai övezeti offenzíváról szóló jelentését az ENSZ-nek, és eszerint az izraeli hadsereg lépéseket tesz arra, hogy esetleges újabb háborúban kevesebb polgári áldozat okozója legyen, valamint szigorítja a rendkívül gyűlékony fehér foszfor bevezetését. Az izraeli külügyminisztérium honlapján megjelent 37 oldalas jelentést az előző nap küldték meg Ban Ki Mun ENSZ-főtítkár hivatalának, eleget véve ezzel az ENSZ Közgyűlése vonatkozó határozatának – közölték ENSZ-tisztviselők.

A jelentés szerint háború esetén a polgári lakosság védelmének növelésére minden harcoló egységnek alkalmazni kell egy tisztet, aki a humanitárius kérdésekért felel.

A 2008 decemberében elkezdődött és három héttig tartó hadművelettel Izraelnek az volt a célja, hogy megakadályozza a terület ellen az övezetből indított rakétátámadásokat. A harcokban mintegy 1400 palesztin – köztük több száz polgári lakos –, és 13 izraeli halt meg.

A szlovák sajtó szerint Iveta Radicovát csak Németh Zsolt fogadta Fotó: MTI

után a szlovák kormányfőnek nem biztosítottak helyiséget az újságírókkal való beszélgetésre, Radicovának a folyosón állva kellett nyilatkoznia. A magyar újságírók sem kaptak tájékoztatást, és a szlovák kollégáktól tudták csak meg, mikor és hol lesz a kétoldalú találkozó. A pozsonyi miniszterelnöki hivatal cáfolta a

szlovák sajtónak azt az állítást, hogy Orbán Viktor megsértette a diplomáciai protokoll és az udvariasság szabályait a visegrádi országok csúcstalálkozóján, amikor nem személyesen fogadta Iveta Radicovát. „Az a sajtóban megjelent információ, hogy Iveta Radicovát csak Németh Zsolt, a magyar külügyminisztérium államtitkára fogadta, ezért egyértelműen nem felel meg a valóságnak, és félrevezető” – írták.

A magyar Külügyminisztérium tegnap közleményben reagált. Azt írták, „ellentétben a szlovák sajtóban megjelent állításokkal, Orbán Viktor miniszterelnök a visegrádi csúcstra érkezett mind a három kormányfőt természetesen személyesen fogadta”. ◀

Mexikói-öböl: lezárják a kutat

Hírösszefoglaló

Két héten belül megkezdődhet a Mexikói-öbölben annak a sérült mélytengeri kútnak a végleges lezárása, amelyből az április 20-i fűrótorony-robbanás óta több százmillió liter nyersolaj ömlött a tengerbe az Egyesült Államok történetének egyik legsúlyosabb környezeti katasztrófáját előidéző – hangzott el a CBS tegnapi tudósításában. A BP vállalat a hét végén valószínűleg eléri az úgynevezett mentesítő fűrészekkel több ezer méterrel a tengerfenék alatt az olajkút csövét. A tragédiáért felelősnek tartott brit olajcég májusban két mentesítő fűrészt kezdett oldalirányból azzal a céllal, hogy nehézszip, majd cement lepumpálásával elzárják a mélyből feltörő kőolaj útját. Az utóbbi napokban aggodalmak merültek fel azzal kapcsolatban, hogy az úgynevezett kitérőtárolóra felhelyezett olajfogó sapka nem stabil, mérnökök azonban megállapították: minimális az esélye egy esetleges újabb olajkitérésnek. Miután a mentesítő furatok elérik a kút csövét, a BP sűrű iszapot, majd cementet pumpál a kút csövébe; ez a művelet 5 naptól kezdve akár hetekig is eltarthat. A katasztrófa nyomán becslések szerint 355-696 millió liter kőolaj ömlött a tengerbe. A BP közlése szerint a kárelhárítás eddigi költsége már megközelíti a 4 milliárd dollárt. A brit energetikai konzern eladott több olajmezőt és földgázlelőhelyet 7 milliárd dollár értékben, hogy fedezni tudja a Mexikói-öbölben történt olajkatasztrófa költségeit. Az ABC tegnapi tudósítása szerint már 5600 vízijármű vesz részt az öbölbeli takarításban, ennél nagyobb hajóhad korábban csak a második világháborúban, a szövetséges erők normandiai partraszállásakor gyűlt össze. ◀

Phenjan elleni szankciókat jelentett be Hillary Clinton

Hírösszefoglaló

Új, Észak-Korea nukleáris fejlesztési terveinek fékezését szolgáló szankciók tervét jelentette be tegnap Szóulban Hillary Clinton amerikai külügyminiszter. Miután Robert Gates védelmi miniszterrel négyes találkozót tartottak dél-koreai kollégáikkal, Clinton közölte, hogy az intézkedések célja az észak-koreai illegális nukleáris fejlesztés meggátolása, s a programokhoz szükséges pénz megszerzését szolgáló ügyletek megakadályozása. A szankciók elsősorban az észak-koreai fegyvereladásokat és beszerzést,

Hillary Clinton

valamint a luxuscikkek importját veszik célba. Az intézkedések nem az észak-koreai nép ellen irányulnak, amely túl sokat szenvedett már azért, mert kormánya rosszul választja meg fő céljait – jelentette ki az amerikai külügyminiszter.

A szankciók között szerepel külföldön tartott észak-koreai pénzek befagyasztása, bizonyos üzletkötések és egyes személyek által tervezett utazások megakadályozása, valamint együttműködés bankokkal illegális pénzügyi tranzakciók megakadályozása érdekében. Washington annak is elejét akarja venni, hogy a diplomáciai mentességgel visszaélve végezzenek illegális tevékenységet – mondta Hillary Clinton.

Az ENSZ az utóbbi években több szigorú szankciót is hozott Észak-Korea ellen, hogy megbüntesse nukleárisfegyver-fejlesztése, nagy hatótávolságú rakétái kipróbálása és illegális fegyvereladások miatt. Mivel Phenjannak kevés szövetségese van, és segélyforrásai elapadóban, egyre sürűbben kell illegális eszközökhöz folyamodnia, hogy nukleáris fegyverkezési programjához pénzt szerezzen. ◀

Számmisztika Tusványoson

Horváth István

► A magyar–magyar és a magyar–román párbeszéd, összefogás és együttműködés jelentőségét egyaránt hangsúlyozta a Tusnádfürdőn zajló 21. Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor (Tusványos) tegnapi megnyitóján Deutsch Tamás. Az európai parlamenti képviselő Németh Zsolt külügyi államtitkárt helyettesítette a megnyitón. Az Országgyűlés elhúzódtott ülészaka miatt távol maradt politikai levélben üzent a szabadegyetem résztvevőinek, amelyet Répás Zsuzsanna, a nemzetpolitikai államtitkárság vezetője olvasott fel. A külügyi államtitkár üzenetében beszámolt az új kormány eddigi eredményeiről, emlékeztetve az állampolgársági törvényre és a nemzeti összetartozás napjának bevezetésére.

Jól végezte a házi feladatát a Fidesz – legalábbis ez derült ki Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) alelnökének Tusványoson elhangzott megnyitóbeszédéből. „Egy évvel ezelőtt, a huszadik, jubileumi diáktábor és szabadegyetem keretében azzal küldtük haza magyarországi barátainkat: nyertek meg a választásokat, és egy év múlva jelentkeztek az elvégzett házi feladattal” – fogalmazott a politikus. Szerinte nem véletlen, hogy a huszonegyedik Tusványos egybeesik a Fidesz győzelmének évével, mert ezáltal a szabadegyetem is átléphet végre a huszonegyedik századba. A huszonegyedik század 2010-ben kezdődött, folytatta a gondolatmenetet Toró, ennek szimbolikus napja július negyediké, amikor a Magyar Országgyűlés elfogadta a magyar összetartozás törvényét. Németh Zsolt távolmaradása poénra is alkalmat adott Torónak: sze-

Toró T. Tibor, Répás Zsuzsanna, Sándor Krisztina, Albert Tibor és Deutsch Tamás a tábor megnyitóján A szerző felvétele

rinte az államtitkár úgy oldotta meg a helyettesítést, hogy német helyett egy „deutsch”-ot küldött. A magyar jobboldal választási győzelme fontos témája volt a többi megnyitóbeszédnek is. Tusnádfürdő polgármestere, Albert Tibor szintén poénnal próbálkozott: mint mondta, medvevesztély nincs, csak néha jár le a táborba medve, így nem árt az óvatosság. Deutsch Tamás azzal válaszolt, hogy a tusnádi medvék a szocialistákat juttatják eszébe. „Ne felejtjük el, hogy április óta nincs medvevesztély, de mindig arra járnak a medvék” – fogalmazott az EP-képviselő.

Beszéde után Deutsch az ÚMSZ kérdésére kifejtette: néhány éve, éppen Tusványoson Orbán Viktor Fidesz-elnök mondta azt, hogy a szocialisták nem tudják annyira mélyre vinni Magyarországot, hogy abból ne lenne kiút. A politikus szerint ez nem lesz

könnyű feladat, ugyanis egyelőre csak a kárfelmérésnél tartanak. „Még mindig csak ott tartunk, hogy újabb és újabb nehézségekkel és problémákkal szembesülünk, és legalább még fél évnek, egy évnek kell eltelnie, hogy legalább egy pontos helyzetképet kaphassunk a rombolás mértékéről” – fogalmazott lapunknak Deutsch. Szerinte a következő négy év elég lesz arra, hogy a leszakadás, a leromlás állapotából a felemelkedés, a bővülés állapotába jusson az ország.

„Szeretnék, ha a meghívott politikusok elkezdenének közvetlenül és őszintén beszélni egymással azokról a kérdéskörökről, amelyek a kényelmetlen mivolt miatt hajlamosak inkább kerülni” – magyarázta a Tusványos idején „Nyílt lapokkal” jelszavát Sándor Krisztina. „Mivel ez itt a párbeszéd helye, minden résztvevőtől, ha a vele politikailag szem-

benálló féllel ültetjük le egy asztalhoz, elvárjuk, hogy tényleg legyenek szókimondások” – fogalmazott a tábor főszervezője.

Ma délután két órától máris egymással szembenálló politikusok beszélgetnek majd arról, hogy merre tart jelenleg a magyar összefogás. Az RMDSZ-t Markó Béla szövetségi elnök és Kelemen Hunor, az EMNT-t Tőkés László EP-alelnök és Toró T. Tibor képviseli az Erdélyi Magyar Egyeztető Fórum ülésén, amelyet ezúttal a táborban tartanak meg.

Az még mindig nem biztos, hogy egy asztalhoz ül-e majd Tusványoson a magyar kormányfő és Traian Băsescu. Sándor Krisztina bejelentette, hogy Orbán Viktor miniszterelnök eljön a táborba. „Băsescu elnököt is várjuk” – tette hozzá, megjegyezve, hogy a román államfő és a magyar kormányfő mindenképpen találkozik. ◀

Brüsszeli pofon

Cseke Péter Tamás

Kapott már Románia pofont Brüsszeltől, eleget. Am az uniós csatlakozás óta egyik sem csattant olyan hangosan, mint az igazságszolgáltatási reform állapotát értékelő legutóbbi jelentés. Az Európai Bizottság a pofon előtt lehúzta a kesz-

tyűt. Ezúttal nem a sorok között tüzente Bukarestnek, hogy vannak még hátralékei az igazságszolgáltatás reformja és a korrupcióellenes küzdelem terén, hanem kimondta: Románia nem tartja tiszteletben az Európai Unióval szemben vállalt kötelezettségeit. Brüsszel szókimondása nemcsak az eddigi jelentések hangneméhez képest szokatlanul kemény. Indokolatlanul szigorúnak tűnik, ha tekintetbe vesszük, hogy Románia a csatlakozás időpontjában életbe lépő együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében vállalt kötelezettségeiből csak egyet nem teljesített maradéktalanul: továbbra sincs hatékony vagyonvizsgáló intézménye. A feddhetetlenségi ügynökség (ANI) hatásköreinek megnyirbálása eszerint beárnyékolja a reformok terén tett egyéb előrelépéseket, mint amilyen az új büntető- és polgári, illetve perrendtartási törvénykönyvek elfogadása.

Brüsszel előzmény nélküli irritáltságának vélhetően több oka is van. Az EU tagállamai közül néhányan ellenzik az Unió további bővülését, és a Bukarestnek szóló intéssel kívánták jelezni, hogy a csatlakozásra váró országok számára többé már nem kívánatos céldátumokat kitűzni. (Emlékezzet Ollie Rehn korábbi bővítési biztos töredelmes vallomása arról, hogy Románia és Bulgária csatlakozása is elhamarkodott volt. Az irritáltságot csak növelték a német Der Spiegelben, az olasz Il Giornaleban, a brit Daily Expressben megjelent cikkek arról, hogy Bukarest a román állampolgárság megadásával moldovaiak százait csempészné be a „hátsó ajtón” az Unióba.

A brüsszeli nyakleves Bukarestben frusztrációt váltott ki, melynek elsősorban az államfő adott hangot. A csatlakozás óta ugyanis Románia három célt követ: a román igazságszolgáltatás uniós monitorizálásának felüggesztését, a schengeni térséghez, illetve az euróövezethez történő csatlakozást. A jelentés egyértelműen kimondja: a román igazságszolgáltatás felülvizsgálata továbbra is szükség van, Románia az Unió fekete báránya marad; a dokumentumból az utolsó pillanatban kikerült ugyan a Schengentörténi utalás, de maga Traian Băsescu szerint is félé, hogy az igazságszolgáltatás hiányosságaitól a céltől is eltávolítják az országot. Az euróövezethez történő közeledésről talán jobb nem is beszélni...

A pofonnal Brüsszel tehát azt üzent: Románia csatlakozása megtörtént ugyan, ám uniós integrációja akadózik. Kérdés, hogy egy ilyen nyakleves elég-e egy tetszhalott ország felélesztéséhez.

Ülésszak augusztusban?

Folytatás az 1. oldalról

Az államfő szerint a rendkívüli ülészakban a parlamentnek el kell fogadnia azt a törvényt is, amely alkotmányossági kifogások felmerülése esetén is lehetővé teszi a bűnvádi perek folytatását. A képviselőház elnöke, Roberta Anastase jelezte, megkapta az államfő levelét. Mint mondta, amint az Alkotmánybíróság közlése az ANI-törvényt alkotmányellenessé nyilvánító ítéletének indoklását, összeül a házbi-zottság, és döntenek a rendkívüli ülészak összehívásáról. A taláros testület tegnap már nyilván-

nosságra hozta az indoklását. Korábban Mircea Geoană, a szenátus elnöke is azt mondta, nem zárkózik el az elnök kérésétől, ám jelezte, szeretné, hogy a rendkívüli ülészakon ne csak az ANI-törvényről vitázzanak a honatyák.

Traian Băsescu a tegnapi kormányülésen ismét hangsúlyozta: a brüsszeli jelentés tartalmi szempontból valós megállapításokat tartalmaz, ugyanakkor elfogadhatatlan és indokolatlanul kemény az a megfogalmazás, miszerint Románia nem tartja tiszteletben az Európai Unióval szemben vállalt kötelezettségeit. ◀

Kihantolták Ceaușescuék földi maradványait

ÚMSZ

► Kihantolták tegnap Bukarestben Nicolae Ceaușescu volt kommunista diktátor és felesége, Elena Ceaușescu földi maradványait azokból a sírokból, amelyekről úgy hiszik, hogy huszonegy évvel ezelőtt titokban oda temették el őket. A bukaresti Ghencea temetőben két, egymás mellett sír keresztjén Nicolae és Elena Ceaușescu neve szerepel, de a temetői iratok szerint egy román tábornok és felesége nyugszik ott. Az exhumálást több évvel ezelőtt kérte a Ceaușescu házaspár két gyermeke, hogy DNS-vizsgálat segítségével megbizonyodhassanak arról, valóban szülei fekszenek a sírokból.

Valentin és az akkor még életben lévő Zoe Ceaușescu több évvel ezelőtt indított pert a román állam ellen, hogy megtudják végre szülei pontos sírhelyét, mert csak így válik lehetségessé a kihantolás. A bíróság az utódoknak adott igazat, s június elején, négyéves pereskedés után Valentin Ceaușescu és Mircea Oprean (Zoe férje) kapta meg a sírok feletti használati jogot. Mircea Oprean a hantolás előtt a Rea-

litatea TV hírtelevízióknak elmondta, hogy beperelik a román államot, és kártérítést követelnek, ha kiderül, hogy nem Nicolae és Elena Ceaușescu holtteste fekszik a sírokból. A DNS-vizsgálatok eredményeit várhatóan hat hónap múlva teszik közzé.

Kivégzésük után a házaspár koporsóit Gelu Voican Voiculescunak, a romániai forradalom egyik vezető személyiségének irányításával szállították 1989. december 30-án Bukarestbe. „A sírokból egészen biztosan a diktátor házaspár nyugszik. Örülök, hogy végre kihantolták őket, mert így véget érnek az engem ért gyanúsítgatások” – jelentette ki tegnap Voiculescu.

Egyébként a bírósági tárgyalás során a védelmi minisztérium nem tudta bizonyítani, hogy a házaspár nyugszik a nevezett bukaresti sírokból, és azzal érvelt, hogy a temetői iratokban szereplő személyek nem is léteztek soha. Emellett a kivégzésről döntő személyek titokban akarták tartani egy ideig a sírok helyét, mert szerintük a forradalom áldozatainak hozzátartozói megrognálhatták volna a Ceaușescu házaspár nyughelyét. ◀

Traian Băsescu és Emil Boc a tegnapi kormányülésen

Fotó: gov.ro

Román lapszemle

Felkészületlenül várja Bukarest a Nemzetközi Valutaalap küldöttségének következő látogatását. A sokat emlegetett gazdaságélénkítő csomag még nem készült el, mert a pénzügyminisztérium az adóbehajtásokkal van elfoglalva. (România liberă) ► Negyven hazai internetfelhasználó kerülhet börtönbe amiatt, hogy kalóztermékeket osztott meg a világhálón. A felhasználók adatait a hazai Zeneipari Szövetség szolgáltatja ki a hatóságoknak. (Capital) ► Egy kolozsvári férfitől származik az a mérge, amelyik Mădălina Manole énekesnő halálát okozta. A férfit jelenleg körözi a rendőrség, adatait elküldték a határőrségnek is. (Gândul) ► Váratlanul megnövekedett az eladott új személygépkocsik száma júniusban a tavalyi év júniusához képest. Ez az áfaemelés szinte egyetlen jótékony hatása. (Gândul)

A ghenceai sír titka

Huszonegy éves titkot bolygattak meg tegnap a bukaresti ghenceai katonai temetőben: Nicolae Ceaușescuék egyetlen életben maradt gyermeke, Valentin és, a néhány évvel ezelőtt elhunyt Zoe Ceaușescu férje, Mircea Oprean kezdeményezésére kihantolták a diktátor-pár sírját. Ezzel nagy esélye van annak, hogy végre fény derül a két évtizedes talányra: kinek a holttestét földelték el 1989. december 30-án az azóta a kommunizmus nosztalgikusainak amolyan zárándokhelyévé vált sírokban?

Bogdán Tibor

▶ A Ceaușescu-házaspárt 1989 karácsonyának napján, hevenyészett tárgyalás után, egyebek között népirítás, a nemzetgazdaság aláaknázása vádjával halálra ítélték, majd nyomban ki is végezték a tárgovistei kaszánya udvarán. A „bírósi ítéletről” már korábban, a Honvédelmi Minisztérium illetményén döntöttek Iliescuék.

Az eltűnt „csomagok”

A kísérők által csak „csomagként” emlegetett holttesteket helikopterrel szállították Bukarestbe, a Steaua sportklub ghenceai stadionjába. A jármű annyira zsúfolt volt, hogy az ejtőernyősök egyike – saját bevallása szerint – a „csomagon” ülve tettemeg az utat.

A kényelmetlenség fejében viszont fejedelmi fogadtatásban részesültek a stadion gyepére leszállva: terített asztal várta őket, amely mellett már ott ült Gelu Voican Voiculescu és Victor Stănculescu, az asztalon akkoriban csupa ingyencsónak számító fogás: sajt, felvágott, sült, cukor és vörös bor, a neves kézilabdázó, Cristian

Gațu több üveg whiskyvel egészítette ki a „menüt”. Ahogy nem kevés cinizmussal megjegyezték: ez volt a gyászistentisztelet. Az átvéztett ponyvába csavart holttesteket lábbal rúgták le a gyepre a helikopter fedélzetéről, a katonai kórház autójára várva, amelynek a törvényszéki orvostani intézetbe kellett szállítania azokat.

Az estebe nyúló derűs lakomát mellbevágó bejelentés szakította félbe: a holttestek eltűntek! Stănculescu parancsára mindent átkutattak a koromsötétben, de nem akadtak a nyomukra. A holttesteket csak pirkadatkor találták meg, furcsamód ugyanott, ahova eredetileg lerugdosták azokat, végül is tehát az orvostani intézet fagyasztoiba kerülhettek, hogy aztán a kormányalakítás és a tisztségszotogátás hevében napokra megfeledezzenek róluk.

Így csak december utolsó előtti napján kerülhetett sor elkaparásukra, a halotti igazolványokat Voiculescu állította ki, akinek – saját bevallása szerint – fogalma sem volt a pontos születési évekről, a szülők nevééről, így az iratokba légbőlkapott adatok is bekerültek. A két

holttestet betonlapok alá földelték el, abban a hitben, hogy hollétükre soha nem derül fény.

A sírhelyeket azonban – vélhetően némi kiszivárogtatásnak köszönhetően – rövid idő alatt megtalálták Ceaușescuék hívei, akik a diktátor név- és születésnapján minden évben koszorút, virágot helyeznek el, gyertyát gyújtanak a hantón. Nem sokkal később már kőkeresztet is állítottak, és a sírt a kommunista nosztalgikusok

amolyan zárándokhelyévé változtatták.

Rejtélyek

Már a kétezres évek legelején felmerült a gyanú: a két sírban nem is Ceaușescuék helyezték el. A kétkedéseket táplálták a halálozási okmányok pontatlanságai is. Azokban ugyanis a szóban forgó sírok tulajdonosaként más nevet említenek, a Targovistén kivégzett Ceaușescu-házaspár halotti bizonyítványában az elhalálozás helyszínéül Bukarest, időpontjaként pedig öt nappal későbbi dátum szerepel.

Ceaușescuék gyermekei már 2005-ben kérték a sír azonosítását, illetve kihantolását, a kérelmet az igazságszolgáltatás következetesen visszautasította. A hadsereg képviselői azt állítják, hogy semmilyen írásos dokumentum nem maradt fenn a temetésről, a felperesek ügyvé-

dei viszont ezt lehetetlennek tartották, mivel a hadseregben írásos parancsokat hajtanak végre.

A temetőgondnokság sem rendelkezik semmilyen irattal arra vonatkozóan, hogy a kérdéses sír a katonai temetőben lenne. Nincs a tulajdonában a temetést tanúsító dokumentum, sem az elhalálozási bizonylat, az elhantolás ténye a temetkezési nyilvántartásban sem szerepel. Az intézmény levéltárában található iratokban a két sírhely sincs feltüntetve, helyükön egy bekötő ösvény szerepel, hivatalosan tehát Ceaușescuék sehol sem temették el.

A rejtélyt fokozza az a körülmény, hogy a holttesteket a rögtönzött temetésen részt vevő néhány hivatalos személy sem látta, a koporsók lezárva érkeztek a helyszínre. Érthetetlen az is, miért tartották a két holttestet hat napig a bukaresti Központi Kato-

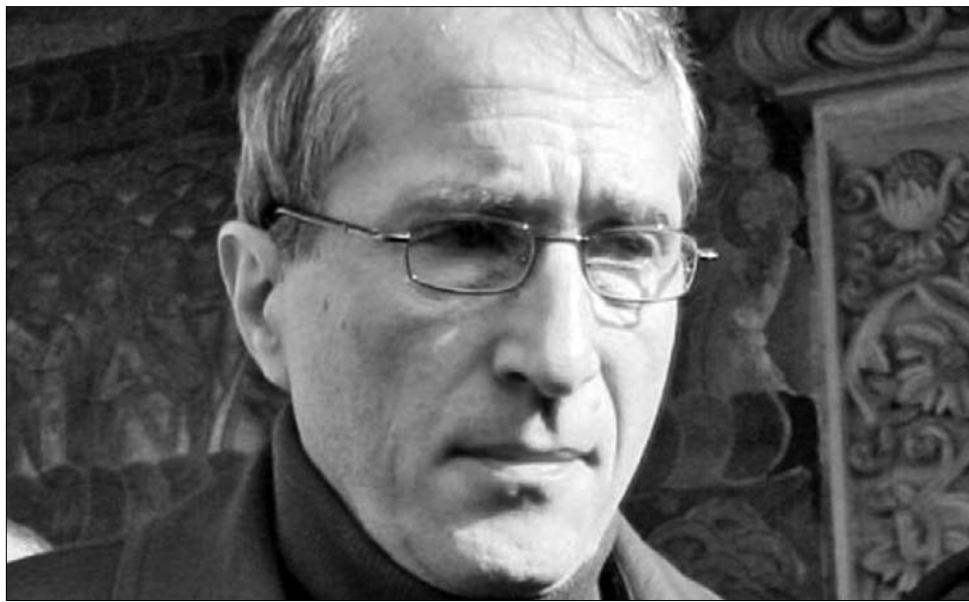
nai Kórház boncházában – a magyarázat, miszerint elfeledkeztek róluk, nehezen fogadható el.

Hivatalosan: élnek

Megdöbbenő kijelentést tett néhány évvel ezelőtt a Ceaușescuék halotti bizonylatát kiállító törvényszéki orvos is. Mint kifejtette, a halotti bizonyítványt a későbbi honvédelmi miniszter, Victor Stănculescu tábornok nyomására írta alá, anélkül, hogy látta és megvizsgálhatta volna a holttesteket, amelyeken a halál órák megállapító boncolást sem végezhettek el. A bizonylat így teljesen érvénytelen, a diktátorpár tehát hivatalosan élőknek tekinthető – állította.

A bukaresti táblabírósg mindennek nyomán végleges és visszavonhatatlan ítélettel arra kötelezte a Honvédelmi Minisztériumot, hogy egyértelműen bizonyítsa be a diktátorpár ghenceai elhantolásának tényét. A tárca, az okiratok hiányára hivatkozva ismételtelen, nem tett eleget a felszólításnak.

Valentin Ceaușescu nemrégiben megszerezte a kérdéses sírok fölötti tulajdonjogot, ennek birtokában érte el a szülei kihantolását. A cél az, hogy a két holttestből, valamint Valentintól DNS mintát vegyenek, majd azok összehasonlításával állapítsák meg, ki is nyugszik tulajdonképpen a két sírban. Orvostani szakértők szerint azonban huszonegy év után már nem túl nagy a valószínűsége annak, hogy a holttestekből sikerül mintavételre alkalmas szöveteket elkülöníteni. ◀

A diktátorházaspár fia, Valentin Ceaușescu. Nem hagyta magát...

Fotó: archiv

Moszkva ismét megfigyeli polgárait

Kiszélesítette az FSZB, a belföldi titkosszolgálat jogköreit, méghozzá saját elnökével dacolva az orosz szövetségi tanács. A hírhedt KGB utódszervezetének újabb akadályon sikerült átjutnia.

Gy. Z.

▶ A hét elején jelentette az Interfax orosz hírgyűnköség, hogy az Igazságos Oroszország párt részéről Szergej Mironov a szövetségi tanács, más néven az orosz felsőház elnöke fenn tartásait fejezte ki ugyan a törvény néhány megfogalmazásával szemben, a testület mégis egyértelmű igennel szavazott.

A múlt emlékeztet

A jogszabályt maga Dmitrij Medvegyev, a Kreml egyre nagyobb hatalmat magának mondható (mentorát és elődjét, a kormányfővé hátralepelt Vlagyimir Putyint is egyre jobban háttérbe szo-

rító) lakója szorgalmazta, és a 178 tagú felsőházban egyedül Mironov szavazott ellene. „A terrorizmus elleni küzdelem feljogosíthat különböző intézkedésekre, amelyeket azonban világosan körül kell határolni” – jelentette ki. A rettegett szovjet titkosszolgálat, a KGB utódja ugyanis a most elfogadott törvény értelmében pusztán gyanú alapján, bizonyíték nélkül is közvetlenül eljárhat a polgárokkal szemben. Hivatalos olvasatban a jogszabály célja a szélsőségek – egyebek mellett a terrorizmus és „az ország biztonsága ellen” irányuló bűncselekmény – megelőzése, megakadályozása. Emberijog-védők és az ellenzék tagjai a rendőrállam erősítésének minősítik

a törvényt. „Ez a drákói jogszabály elfogadhatatlan a világ számára, és az elnyomó múlt emlékeztet bennünket” – jelentette ki Borisz Nyemcov korábbi miniszterelnök-helyettes. Szergej Ivanyenko, a parlamenten kívüli Jablko liberális párt egyik vezetője pedig egyenesen a „rendőrállam kikiáltásának” nevezte a szövetségi tanács döntését. Az FSZB bármilyen feltűnő viselkedés esetén ugyanis „megelőző beszélgetésre” idézheti be a polgárokat, márpedig az ilyesmivel kapcsolatban még élénken él a köztudatban az, amikor hasonló indokkal a Lubjankára citáltak embereket, akik aztán soha nem kerültek elő, vagy ha mégis, lelkileg roncsá váltak. Ráadásul az, aki nem tesz eleget a „szíves invitálásnak”, 1250 euróra vagy tizenöt napit elzárásra ítéltető.

Ádáz küzdelmek

A rendelkezés utolsó akadálya a szövetségi tanács volt, már csak Medvegyev

aláírása hiányzik ahhoz, hogy a törvény hatályba lépjen. Az alsóház, azaz az Állami Duma már ezt megelőzően, az elmúlt hétfőn a beleegyezését adta, elsősorban a jelenlegi kormányfőhöz, az előző köztársasági elnökhöz, Vlagyimir Putyinhoz köthető Egységes Oroszország párt képviselőinek a hozzájárulásával. Putyin egykoron a KGB fedett ügynöke volt: Drezdában folytatott szorgos tevékenységet az akkor Német Demokratikus Köztársaság „fellazításáért”.

Az egykori Szovjetunióban két nagy csoport folytatótt küzdelmet a hatalomért: a katonai lobbis és a mindenkor titkosszolgálat (miközben „házon belül” is ádáz csata folyt). Sztálin halála után a második világháborúban harcoló Hruscsov távolította el a KGB-előd – és még inkább rettegett – NKVD vérszomjas és hatalomra törő vezetőjét, Lavrentij Pavlovics Beriját, Hruscsovot pedig az ugyan csak háborús marsall,

Leonyid Brezsnyev. Őt a KGB-főnök Jurij Andropov (1956-ban budapesti szovjet nagykövet) váltotta, majd következett Konsztantyin Csernyenko, Brezsnyev táskahordozója, végül pedig Mihail Gorbacsov, aki már tipikus pártapparatscsik volt, de Andropov ifjú pártfogoltja, és mint ilyen, a KGB-t ő sem kerülhette meg.

„Csak egy idióta”

Putyin 2000-tól 2008-ig tartó államelnöksége idején az FSZB (Federalnaja Szluzsba Bezopasznosztyi = Szövetségi Biztonsági Szolgálat) jogkörei lényegesen kiszélesedtek. Polgárjogi aktivisták abban reménykedtek, hogy a tanult jogász Medvegyev – aki ismételtelen kifejtette elkötelezettségét Oroszország liberalizálása mellett – a titkosszolgálat befolyását újból korlátok közé fogja szorítani. Bírálói azonban azt vetik az államfő szemére, hogy legföljebb csak kozmetikai kiigazításokat hajtott végre az arculaton. Miköz-

ben az új törvény hivatalos indoklásában a terrorizmus elleni küzdelem szerepel, az említett emberijog-védők azon a véleményen vannak, hogy a nagyhatalmú FSZB ugyanúgy ellenőrzése alá vonhatja a kormány ellenzékét, mint egykoron a hírhedt KGB.

Ez a véleménye Vlagyimir Lukinnak, a moszkvai kormány ombudsmanjának is: „Az FSZB-t ezzel egy szintre emelték a KGB-vel” – nyilatkozta. A Memorial nevű nem-kormányzati szervezet szóvivője pedig hozzáfűzte: „a törvény veszélyt jelent a társadalomra”. Általános vélemények szerint a szolgálat teljes körű felhatalmazása azt jelenti, hogy végleg kikérült az ellenőrzés alól, a már régóta tartó állapotot immár törvény szentesíti. Az amúgy a Kreml kezét simogató politológus, Gleb Pavlovicszkij is annak a véleményének adott hangot: „csak egy idióta hiheti, hogy egy vérbeli szélsőséget egyszerű figyelmeztetéssel meg lehet állítani”. ◀

Lap-top

A nap címe. Monica Macovei: a politikai osztály nem akar börtönbe kerülni, továbbra is lopni akar, *Románia liberé.*

Magyarázat. A volt igazságügyi miniszter európai parlamenti képviselő szerint csupán az európai uniós együttműködési és ellenőrzési mechanizmus akadályozza meg a hazai politikusokat abban, hogy megszüntessék a korrupcióellenes ügyészséget.

Nem éppen mindent. Udvarol a PD-L a PNL-nek, de a friggel kapcsolatban feltevélei vannak. A *Curierul național* például ismerteti Adrican Videanu nyilatkozatát, miszerint „Crin Antonescunak nincsenek meg az adottságai ahhoz, hogy miniszterelnök legyen”, ezzel szemben – így a demokrata gazdasági miniszter – a pénzügy vagy az igazságügy átvétele a liberálisok által „fontos tárgyalási alap lehetne”. A baj éppen az, hogy nem lehet, a leendő nem-kormányfő Crin Antonescu ugyanis kerek percc kijelentette, hogy semmi szín alatt nem szövetkeznek a PD-L-vel (amíg ő a pártelnök, teszik hozzá).

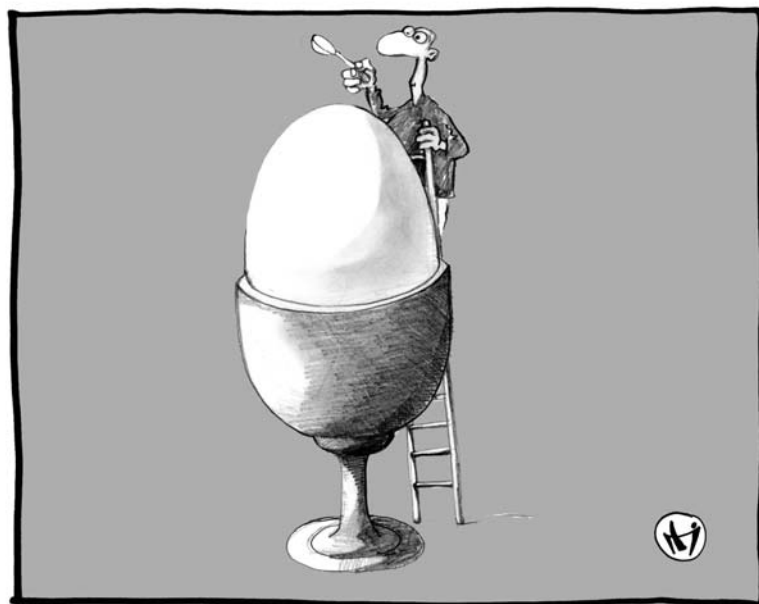
Veszély: a biztosító hamarabb hal meg. Az európai uniós átlagot mélyen alulmúló – húsz százalék alatti – azoknak a romániai lakosoknak az aránya, akik rövid vagy hosszú lejáratú életbiztosítást kötöttek, olvassuk a *Cotidianul* honlapján. Szakértők szerint a tartózkodás fő oka az attól való félelem, hogy a biztosító társaságok nem élnek annyit, mint a biztosítást kötő személyek. (Ez némi paradoxon: annak drukkolni, nehogy valaki kevesebbet éljen, mint magunk...) Egy minapi felmérés szerint a megkérdezettek 22 százalékának valamelyik tagja kötött életbiztosítást, betegség- vagy balesetbiztosítást viszont alig 11 százalékuk.

A nap állítmánya. Az Elnöki Hivatal fellebbezni kíván az Európai Bizottságnál a jogi jelentés miatt; a minimális követelés egy mondat beszúrása a jelentésbe: „Traian Băsescu zseniálisan, hasznosan és kifogástalanul működött; minden, ami rossz, a kormány és főleg az átkozott parlament műve.”

Minden napra egy mondás

„A bölcs nem úgy elégedett, hogy barát nélkül akarjon megenni, hanem úgy, hogy meg lehessen nélküle.” Lucius Annaeus Seneca

Reggeli

Horváth István

Öngyilkosok hallgatása

SZELLEMLIDÉZÉS

Fordíts azon az újságlapon – Byrd kapitány útja csak az első két oldalt foglalkoztatja. A következő oldalon:

A gorillaember eddig tizenhét gyilkosságot ismert be – csak úgy passzióból fojtogatta meg a nőket. Grozavescuné felmentésének hatása alatt a második hitvesgyilkosság. Öngyilkosság a szállodában. Öngyilkosság az igazgatói irodában, öngyilkosság a börtönben, öngyilkosság a táncteremben, öngyilkosság a csillagásztoronyban, öngyilkosság az Eiffel-torony tetején.

Hogyan? Ezek mind a Haladásnak és Reménynek és Kibontakozásnak e nagyszerű napján lettek öngyilkosok – nemcsak önmagukat, ezredékekre való sorát a nemzedékeknek pusztítva el önmagukban – fiakat és unokákat, akiknek számára most készül mennyországga átalakulni a világ?

Ezek öngyilkosok tudtak lenni, mielőtt értesülhetek róla, hogy Byrd hány órákor érkezik meg Párizsba – ezek nem voltak rá kíváncsiak, hogy megérkezik-e egyáltalán? Ezeket nem érdekelte a rádiójelentés, amit nekik is percenként ordított fülükbe a rikkancs-gyerekek, hogy ha estére nem, hajnalra biztosan megérkezik – ezek nem várták be a hajnalt, az Emberfölötti Ember megváltó hajnalát?

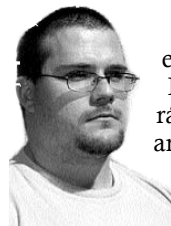
Nem gondoljátok, ti öngyilkosok, hogy Byrd kapitány méltán érzi majd sértve magát, ha nem siettek elébe – hogy undorodni tudtok, és lenézitek azt a világot, hogy ott tudjátok hagyni azt az életet, melynek szerencséje lehet ujjongva ünnepelni őt? Hallgattok, ti öngyilkosok?

Karinthy Frigyes: *Kaleidoszkóp, 1928 (a Hátrálva a világ körül című kötetben)*

Clinton: kisiklás

Medvegyev elnök aggódva figyeli hogyan alakulnak a tervei és ennek megfelelően 2012-es választási esélyei a továbbra is a Putyin és közte ingadozó Oroszországban. Amennyiben egy félmosollyal Vlagyimir Putyint a Rettgett Iván utáni Oroszországhoz hasonlítjuk (az úriember politikai súlya túlzásra sarkall), akkor Dimitrij Medvegyev viszont I. Péter cár lehetne. Putyin elnökjelölt elavuló alaptézise a már régóta nemzetbüszkeséget fiadzó elgondolás, miszerint Rosszija a zsarolható Európa energiahordozó ellátója, és bár a korlátlan készletekre épülő tézise biceg, belpolitikailag erős sugall. A Pjotr Alekszejevics Romanov-szerű Medvegyev viszont inkább egy orosz Szilikon-völgygel, a Moszkva melletti Szkolovo-projektrel, nyugatiasodással, informatikai nyitással kampányol. Bár ezt illetően sikeres volt az amerikai high-tech együtt hamburgerezés Obama elnökkel, félő, hogy terve a sajátos orosz bürokrácia terelőpályaudvarán mellékvágányra fut, hiszen elképzelése reformokról szól. Ebbe az erőelvű-„óhitű” vagy erős, de haladékpárti orosz belvitába robbant bele Hillary Clinton orkányszerű külképviselete, egy igencsak fölösleges kaukázusi villámturné formájában. Az Azerbajdzsánban, Örményországban és főként Grúziában félig-meddig harcias, a gazdasági támogatásra vonatkozó reményeket szertehintő külügyminiszter – úgy tűnik, hivatalával együtt – a diszkrétan oroszellenes pressziós hangnemet is átörökölte amazonlelkűtől elődjétől, Condoleezza Rice-től.

Clinton abban a Grúziában keltett várakozást, amely 2008 nyarán a saját elnöki dőreségnek, de a nyugati ígéreteknek is felülve felelőtlenül szembe ment valamivel, amit azóta is elemzők boncolgatnak, hogy orosz reagálás volt a provokációra, vagy a szovjet idők felidézése posztszovjet korban. Az amerikai kiképzőkkel felszerelt Grúzia, Dél-oszétián ütve, tulajdonképpen megpróbált odaütni Moszkvának, és az országot majdnem letörölték a térképről. Mindennek tetejében Clinton a Washington és Tbiliszi közötti stratégiai partnerségről kötött 2009-es charta finomításáról tárgyalt, amely az óceánon túlról garantálja annak a kaukázusi köztársaságnak a szuverenitási, védelmi érdekeit, amely vezetője révén továbbra is öngyilkos röppályán áll.

Ady András

Amikor Obama felvette munkatársai közé az egykori elnökjelölt-ellenlábását, sokan jóslták, hogy Hillary feltehetően az új adminisztráció diszkrét kerékkötője lesz. Az amerikai-orosz közlekedési kísérletek tükrében azonban az ilyen felelőtlenül provokáló action gratuite-ek akár a politikai beszámíthatatlanság fogalmát is kimerítik.

Az arctalan Szent István

Racionalizmus vagy nacionalizmus? – ez itt a kérdés.

Ennél barbárabb látványt tán nehezebb még csak elképzelni is – itt és most: Európában, a harmadik évezred első dekádjának végén –, amit a megcsönkített nagybányai szobor mutat. Egy üreges fej (mögötte a dicsfényt jelképező kör azért valahogy ottmaradt, ottragadt), és semmi. Egy történelmi tárgy, a város középkori pecsétje, pontosabban az azt formázó dombormű hirdetője a régi főtéren a múltat. Ha tehetné. Mindenféle engedélyek – vagy éppenséggel tiltások? oly elmentmondásos ez az egész! – birtokában az alkotó elkészítette, aztán mégis ő tett javaslatot az amputálásra.

Nincs ennek a Szent Istvánnak sem arca, sem koronája, kezében sem jogar, sem országalma. „Idegen államok szimbólumai” – így a miniszteriális urak, vagy más magas hatóság nagyságai (általólag), bár őszintén megvallva: az eredeti pecséten látható fejék még csak nem is hasonlít a budapesti Parlamentben őrzött

Gyulay Zoltán

ereklyére. Mondjuk ki kerek: a köztéri alkotásnak semmiféle irredenta stichje nincsen.

Rossz beidegződések, rosszul feltett kérdésekre adott rossz válaszok. Pedig minden jel arra mutat, hogy mostanra, a huszonegyedik század első évtizedének utójára végérvényesen eltűnt a letűnt kis-antant. Ma már nem zárja szorító kalodába a csehszlovák-román-jugoszláv szövetkezés, és nem csupán azért, mert volt, nincs:

hol van már Csehszlovákia, hol van már Jugoszlávia! Márpedig ez a „szívélyes egyetértés” („entente cordiale”) e kettő nélkül fabatkát nem ér, és ne feledjük: ahol a magyarság kormánytényező lehet (nálunk ismét), ott más hurokon kell, és szerenádott, nem pedig harci csatadalt játszani. Újabban Szerbia szinte lesi, miben segítheti a trianoni döntéssel nála szorult magyar kisebbségét: Belgrád kezdeményező szereppel lépett fel Budapestnél a kettős állampolgárság ügyében, legutóbb pedig az autonómia előszobájának számító nemzeti tanácsokat hozta létre. Rájuk sem lehet számítani.

Csehországot, mint az egyik jogutódot, automatikusan kizárhatjuk, marad tehát Szlovákia. A dicstelen Fico-Slota-Meciar féle előző kormány ámokfutása is szerencsére már a múlté, talán a pozsonyi Petőfi-szobor rendszeres megromlása is – de még

állnak a szégyenszlopok, amelyek a határon Magyarország felé fordulva hirdetik a hálát a köszönetet Trianonért. És ugyanígy érvényben van még a nyelvtörvény, eltiltva a magyar nyilvános, hivatalos használatát, kötelezővé téve a történelmi emlékműveken is a szlovák felirat elhelyezését, kiemelt méretben. Az azóta megbukott Ján Slota képes volt Szent Istvánt lovas bohócnak nevezni, ami azért fölér egy nemzetgyalázással, de valójában önmagára, az ezt tűrő szlovákokra vet rossz fényt.

Ha idehaza is körülnéznünk, szerencsére mást láthatunk. A történelmi emlékek közül talán a legismertebb a kolozsvári szoborcsoport, amelynek talapzatán az alkotó Fadrusz János eredetileg a „Mátyás király” feliratot és a magyar nagycímert helyezte el;

ez utóbbi eltűnt, a magyar szöveget pedig felváltotta az „etnikailag semleges” latin „Mathias rex”, ami mégsem bántó. Egyedül Fico és Slota eszmetársa, Gheorghe Funar mert ennél drasztikusabban hozzápiszkálni.

És most itt van nekünk ez az arc nélküli Szent István. Fura torzó. Abban semmi kivételalót nem találhatunk, hogy mindenkor igyekszik jelet hagyni maga után. De átírni régi korok üzeneteit – nem is tudom hamarjában, minek minősítsem. Rádásul átírni még hagyján, de csonkolni? A csonkolást legfőképpen az idő végezheti el, az sem szándékosan (lásd: a napokban megújult Milói Vénusz; tán el sem tudnánk képzelni karokkal). A hódító török hordák romboltak porig középkori templomokat; a sahot gyűlölő iszlám forradalmisták fordították bosszúból fejfelé az iráni uralkodópár arcát; a tálibok lötték ágyúval telibe az emberiség örökségének számító, sziklába vájt Buddha-szobrokat. Ezekkel rokon a nagybányai emlékmű, ha így marad. Ne legyen igazam.

Ez történelmi ugyanígy olyankor, amikor a vad nacionalizmus győzedelmeskedik a hívős racionalizmuson.

Röviden

Az RFV újítja fel Gyergyószentmiklós távfűtési rendszerét

Az Regionális Fejlesztési Vállalat Nyrt. 100 százalékos tulajdonában álló leányvállalata elnyerte a Gyergyószentmiklós önkormányzata által a székelyföldi város távfűtési rendszerének megújítására és üzemeltetésére kiírt nyilvános koncessziós pályázatot – közölte a társaság a Budapesti Értéktőzsde honlapján tegnap. A koncessziós szerződés megkötésére a 30 napos fellebbezési határidő lejárata követően kerülhet sor. A közlemény szerint az RFV még az idén 3,5 millió eurót (egymilliárd forint) tervez költeni elsősorban megújuló hőtermelő-kapacitás létesítésre. Az RFV egy biomassza-fűtőművet épít, amellyel a város hőellátása 80 százalékban biomassza-alapúvá válik. A gyergyószentmiklói projekt teljes beruházási munkálatai egy éven belül fejeződhetnek be, de az RFV távhő-szolgáltatóként 25 évig biztosítja majd a város távhőellátását, ezen belül a romániai piacon első ilyen szerződésésként a lakossági hőellátást is.

Kósa Lajos: az IMF-nek figyelnie kell a realitásokra

Az IMF-nek is figyelnie kell a valóságra a Magyarországgal folytatott tárgyalásokon – mondta Kósa Lajos tegnap egy televíziós műsorban. „Magyarország az egyik legnehezebb helyzetben lévő uniós tagállam, eközben nekünk írják elő a legkisebb költségvetési hiányt, ezt lehet csinálni...”, de hát nem fog menni; az IMF-nek is figyelni kell, hogy a realitásoktól ne szakadjon el” – fogalmazott a Fidesz ügyvezető alelnöke a Magyar Televízió Ma Reggel című műsorában. Kifejtette, érti a Nemzetközi Valutaalap (IMF) álláspontját, az IMF sem akar puhának látszani, nem mondhatja azt, hogy rendben van a 200 milliárd forintos bankadó. Úgy vélte, a konfliktust meg kell vívni és kompromisszumra kell jutni.

Hiányolta a hosszú távú reformokat az IMF-EU-küldöttség

Hiányolta a hosszú távú reformokat az IMF-EU-küldöttség, Brüsszel négy ponton az uniós jog megsértésének veszélyét látja a magyar kormány intézkedéseiben – írta a Der Standard című osztrák lap szerdai számában. A lap szerint a Nemzetközi Valutaalap (IMF) küldöttsége egyes intézkedéseknél hátrányos hatásokra mutatott rá.

Egyeztetések kezdődtek a Malévról az orosz partnerrel

A Malév helyzetének rendezése érdekében megkezdődtek az előkészületek a tárgyalásokra az orosz partnerekkel, a téma várhatóan a magyar-orosz gazdasági kormányközi bizottság ülésén napirenden lesz – mondta Márton Attila légi ügyekért felelős miniszteri biztos tegnap, a kormányzóvívi tájékoztatón Budapesten. A Malév a jelenlegi struktúrában nem tartható fenn – mondta a biztos, megjegyezve, hogy a légitársaság és a kormány pénzügyi mozgásterére kérdéses. Utalt arra, hogy a légitársaság és a kormány is kényszerpályán van, és az, hogy mit lehet tenni, az orosz Vnyesekonombankkal folytatandó tárgyalástól függ.

Milliárdokat bukott a svájci jegybank a frank védelmében

A svájci központi bank (SNB) 14 milliárd frank árfolyamvesztéséget szenvedett el az idei első félévben a frank túlzott felértékelődésének megakadályozásáért folytatott piaci beavatkozásokban. Az SNB tegnapi beszámolója szerint az első hat hónapot 4 milliárd frank mínusszal zárták. A nemzeti fizetőeszköz védelmében kezdett devizapiaci intervenció során 104,9 milliárd eurót vásároltak, az ebből fakadó veszteséget viszont részben ellensúlyozta a más devizákkal, például a japán jennel elért nyereség, és az arany drágulása, ami felértékelte az SNB aranykészletét.

Elfelejtett magyarul a 932

Salamon Márton László

„Ön a Romtelecom tudakozóját hívta. A szolgáltatás ára 48 cent pencenként, az ár tartalmazza az áfát is” – üdvözlő román nyelven a 118 932-es számot tárcsázót a vezetékes telefonszolgáltató operatőre. Az új, hatjegyű szám a korábbi, 931-es számnak a helyét vette át, amelynek magyar nyelvű megfelelőjét öt évig vehették igénybe a magyar ajkú előfizetők. A tavalyi év végétől azonban megszűnt a szolgáltatás, amelyet 2005 augusztusában Nagy Zsolt, a Tariceanu-kormány akkori távközlési és informatikai minisztere avatott fel hivatalosan, a Romtelecom marosvásárhelyi székhelyén tartott sajtóértekezlet keretében. Nagy Zsolt akkor elismerő szavakkal méltatta a Romtelecom vezetésének „megértő és készséges magatartását” a körülbelül egymillióra tehető romániai magyar nyelvű telefonáló igényének kielégítésével kapcsolatban. A 932-es számon jelentkező tudakozó Brassóban működött, és a Romtelecom előfizetői a hét minden napján – a hétvégeket is beleértve – reggel 7 és este 10 óra között Románia bármely pontjáról közvetlenül és ingyenesen hívhatták.

Német szigorúság

Azóta azonban eltelt öt év, és az akkor még a görög OTE társaság 54,01 százalékos, valamint a Távközlési és Információs Társadalom Minisztériuma által képviselt román állam 45,99 százalékos tulajdonában levő Romtelecom többségi részvényei – valamikor 2008-ban – a német Deutsche Telekom birtokába kerültek. A teljes OTE-társaság szintjén mintegy kétmilliárd eurós költségcsökkentéseket tervező németek a Romtelecomnál is masszív lefaragásokba kezdtek: az azóta is folyamatos elbocsátások mellett emelték az olyan szolgáltatások árát, mint a tudakozó, illetőleg meg is szüntették a magyar nyelvű szolgáltatást.

„Vorbiji românește?”

„Vorbiji românește?” („Beszél románul?”) – kérdez vissza udvariasan a tudakozó operatőre, amikor magyarul próbálunk érde-

lődni az Új Magyar Szó című újság bukaresti szerkesztőségének telefonszáma iránt. Majd előzékeny angol és franciával próbálkozik, és végül sajnálkozva angolul közli, hogy nem ért magyarul. Néhány perces tanakodás következik a háttérben egy másik operatőrrel (közben megy az idő, már 4 és fél percnél tartunk – gyors fejtszámolás: eddig már majdnem két eurónkba került az ügy), majd közösen kiderítjük, hogy „újság is newspaper”. További másfél perc, az annyi mint 1,22 euró, és a kedves hölgy már diktálja is a számot, tört magyarsággal: „nula, cheto, eghi, három, eghi, het, nioltz, nioltz, neghi, het”.

„Önkéntes leépítés”

„A 118 932-es hívószámot, amelyen az előfizetők telefonszámai felől lehet tudakozni, az Országos Kommunikációs Felügyelet (Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații – ANRE) utasítására vezette be a Romtelecom, a korábbi, 931-es és 932-es hívószámok helyett, 2009. november 28-tól. Az új hívószámon román és angol nyelven lehet tudakozni. Jelenleg vizsgáljuk a magyar nyelvű szolgáltatás bevezetésének költségvonzatait, illetve azt, hogy

az ügyfelek részéről van-e érdeklődés ez iránt” – fogalmaz lapunknak intézett hivatalos válaszában a Romtelecom sajtóosztálya. A Yorgos Ioannidis vezérigazgatóhoz intézett levelünkben arról kérünk információt: melyek voltak a magyar nyelvű szolgáltatás megszüntetése mellett szóló érvek? Egy másik kérdésünkre, amely arra vonatkozott: átlag napi hány hívás érkezett a 932-es számra annak megszüntetése előtt, a hivatalos válasz csupán ennyit tartalmaz: „Ez bizalmas információ.” Ami a magyar hívószámon válaszoló operatőrök sorsát firtató kérdésünkre illeti, a válasz így szól: „Egy részük továbbra is kiszolgálja a 118 932-es hívószám ügyfeleit, másik részük jelentkezett az önkéntes személyzetleépítési programba, melyet cégünk lefolytat”. A Romtelecom illetékesek fontosnak tartja ugyanakkor hangsúlyozni, hogy az önkéntesen távozó a kollektív munkaszerződésben megszabott összeg kétszeresét kapták kézhez kompenzáció gyanánt, amely esetenként elérte a 14 ezer eurót is.

Romtelecom-bírálat

„Ezt a kérdést nem lehet ilyen könnyelműen kezelni, a magyarlaktá vidékeken éppen olyan előfi-

zetői vannak a Romtelecomnak, mint bárhol másutt Romániában” – háborog a lapunk által megkeresett Moldován József. A Távközlési és Kommunikációs Társadalom Minisztériumának államtitkára a napokban maga is levélben fordult a Romtelecom vezérigazgatójához, melyben a 45,99 százalékos tulajdonos román állam képviselőjeként magyarázatot kér a magyar nyelvű hívószám megszüntetésére, illetve kéri annak sürgős visszaállítását. „Elértük azt, hogy a 112-es segélyhívó számon magyarul is lehet kommunikálni. Hogy lehet az, hogy a Romtelecom visszafelé lép e tekintetben?” – méltatlankodik az államtitkár. Moldován szerint annak ellenére, hogy piaci részesedése csökkent az utóbbi években, a Romtelecom a mai napig a legelterjedtebb vezetéktelefon-szolgáltató a magyarlaktá vidékeken, és mint ilyennek, kötelessége magyar ajkú ügyfeleknek megadni ezt a szolgáltatást. „Megkeresésünkre a Romtelecom vezérigazgatója köteles harminc napon belül válaszolni. Meg kell indokolniuk, hogy volt-e objektív oka ennek a lépésnek, vagy csupán technikai jellegű problémáról van-e szó. Mindenesetre, a legközelebbi időn belül vissza kell állítaniuk ezt a szolgáltatást” – szögezte le Moldován József. ◀

A régi, 931-es és 932-es örökebe lépő új, 118.932-es Romtelecom-tudakozó már „nem tud magyarul!” A szerző felvétele

Leépítés közben új állások

Hírösszefoglaló

► Egyes közintézmények igazgatói, tanácsosi, felügyelői állásokat hirdettek meg annak ellenére, hogy a kormány már rég bejelentette, a közsféra idén befagyaszta az állásokat, és nem vesznek fel több munkaeölt a közintézmények, írja a Mediafax hírügynökség a Ziarul Financiarra hivatkozva. A közalkalmazottak szerződését tiltó sürgősségi kormányrendelet lehetővé tesz néhány kivételt: például fel lehet venni embereket, ha egy intézmény személyi állományának 7 százaléka nyugdíjba vonul, vagy ha az intézet megalapozott kérelmet továbbít az illetékes minisztériumnak, hogy üres állásainak 15 százalékát betölthesse. Ebben a helyzetben van az Arad megyei munkafelügyelőség, amely egy

létfontosságú állást hirdetett meg. Horia Ocolicean igazgató úgy véli, náluk is leépítések lesznek, de még nem közölték velük, hány alkalmazottól kell megválniuk. Országos szinten a munkafelügyelőség 720 állással válik karcsúbbá, jelenleg 2900 állásra van keretük.

Az ügynökség elnöke nem árulta el, hány munkanélküli jut egy munkaeölt-ügynökségi alkalmazottra, és azt sem, hogyan állapítják meg, kiket küldenek el a megyei kirendeltségektől. A Szatmár megyei ügynökség 35 betöltött állása mellett 2 betöltetlen is rendelkezik, az egyiket pedig nemrég meghirdették. Az ügynökség vezetője szerint náluk nem is lesznek leépítések. A köztisztviselők országos ügynöksége szerint a közintézmények év eleje óta 22 állást hirdettek meg, főként vezetői posztokat. ◀

Nőtt a Coca Cola nyeresége

MTI

► A Coca Cola Co. 16 százalékkal növelte adózott eredményét az idei második negyedévben az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az üdítőitalokat gyártó amerikai társaság tegnapi gyorsjelentése szerint a nyereség 2,37 milliárd dollár volt az április-júniusi időszakban az egy évvel korábbi 2,04 milliárd után. Egy részvényre vetítve a profit 1,02 dollár, majdnem pontosan annyi, mint az elemzői előrejelzésekben szereplő 1,03 dollár. Ugyanakkor a bevétel némileg elmaradt a várakozásoktól, 8,67 milliárd dollár volt, a várt 8,7 milliárd helyett.

A társaság 5 százalékkal több üdítőt adott el, mint a tavalyi második negyedévben. A nagy feltörekvő piacokon, Kínában,

Indiában és Latin-Amerikában dinamikusan nőtt a forgalom, míg Észak-Amerika és Európa gyengébben teljesített, főként a gazdasági válság miatt. Európa volt az egyetlen térség, ahol csökkentek a Coca Cola Co. eladásai, a visszaesés 1 százalékos volt. A Coca Cola márkájú szénsavas üdítőből 5 százalékkal többet adtak el, amiben nagy szerepe volt a labdarúgó világbajnokság köré felépített marketingakcióknak.

A cukros, szénsavas üdítőitalok forgalma együttvéve 3 százalékkal csökkent, a gyümölcslevek, teák és ásványvizek forgalma 10 százalékkal nőtt. A tudatos táplálkozás szokásának terjedésével összefüggésbe hozható jelenség főként Európában és az Egyesült Államokban figyelhető meg. ◀

Lesben állnak az árvadászok

Röviden

Megint hiányzik a vér

ÚMSZ

„A feleségem sportot űz abból, hogy a különböző áruházak árait figyeli, mindig oda rohanunk, ahol valami akció van, nagyon bele vagyok már fáradva ebbe” – meséli rezignáltan lapunknak Kósa Tibor marosvásárhelyi nyugdíjas, akit arról kérdeztünk, mit szól a gazdasági miniszter által javasolt „árfigyelő” rendszerhez. Ha Adrian Videanu tárcavezető tervei megvalósulnak, akkor a jövőben kormányzati adatbázisban ellenőrizhetik a hazai vásárlók: hol érdemes vásárolni. A hipermarketek és nagyobb piacok kínálatát azért vetnék össze az illetékesek, hogy elejét vegyék a visszaéléseknek és követhetővé tegyék az árversenyt. „Nem az a célunk, hogy beavatkozzunk a kereskedők árpolitikájába. A figyelő rendszer csupán a fogyasztók tájékoztatását szolgálja. Az árak nyomon követésére azért is szükség van, mert a válság alkalmat ad a spekulációra” – magyarázta a kezdeményezés lényegét miniszter. A hatóságok (például a versenytanács vagy a fogyasztóvédelem) csak akkor avatkoznának be, ha rendellenességeket (például tisztességtelen versenyt) észlelnek a piacon.

Az emelkedő árak miatt fokozottan figyelik a hazai vásárlók, mi mennyiért kerül a kosárba. Fotó: Tofán Levente

Fizetni kell

A Kósa házaspár a hazai kispénzű vásárlóhoz hasonlóan „magánszorgalomból” figyeli árgus szemekkel a kínálatot. „Van mód a megtakarításra, de amit megspórolunk a révén, elköltjük a vámon” – összegzi a kispénzű vásárló, aki szerint az áruházak taktikusan élnek az árkedvezmények lehetőségével. „Van, ahol a tejtermékek olcsóbbak, de drágább a húsféle, van, ahol a tisztítószeresek kedvezményesek, de nem érde-

mes cukrot, lisztet, alapélelmiszereket vásárolni. Összességében, ha a bevásárlást egy helyen akarja megejteni az ember, akkor az alacsonyabb és magasabb árú termékek egyenlege hasonló lesz majdnem minden nagyáruház esetében” – vélekedik Kósa úr. A marosvásárhelyi Real hipermarket közelében működik a Dacia élelmiszerpiac: az itt kereskedő árusok egyöntetűen úgy nyilatkoznak, odafigyelnek, mit mennyiért kínál a nagyáruház. „Sok mindenben nem tudjuk

felvenni a versenyt, nagyobb tételben, profi logisztikával dolgoznak, és olyan áron szerzik be a termékeket, amelyekkel nehéz alulmúlni. De az árak ott is ingadoznak, és mi megpróbálunk összehangban lenni ezzel az ingadozással, ha emelnek, mi engedünk, bár néhány bani erejéig” – magyarázza az egyik saját terményét kínáló termelő, aki úgy véli, gyakran ötven bani dönt arról, hogy nála vagy a szomszédos pultnál, esetleg a hipermarketben vásárolnak-e az emberek.

Többet költ, mint panaszodik

A kolozsvári fogyasztóvédelem munkatársai meglepődnek, amikor azzal a kérdéssel keressük fel a hivatalt: gyakoriak-e a magas árak miatti panaszok. „Az emberek a minőségre, választékra, csomagolásra szoktak panaszkodni, az árakra ritkán. Azt hiszem, Romániában a vásárlók megszokták, hogy az áruházak kész tények elé állítják őket, és nem mérlegelnek, hogy a kívánt termék ára megfelelő-e a piaci viszonyoknak” – összegzi a hivatal lapunknak válaszoló munkatársa, aki szerint a legtöbb problémát nem az árak mértéke, hanem átláthatatlansága okozza. „Most már szigorú szabály van arra vonatkozóan, hogy hogyan kell az egységárat feltüntetni, gyakran mégis csak a kasszával szembeáll a vásárló, mennyi a felvágott kilója. Az is előfordul, hogy a polcokon szereplő akciós ár a kasszához érve „megszűnik” kedvezményesnek lenni: a vevő többet fizet, mint amennyit az ár-címke ígér – magyarázza a visszaélések jelleget a felügyelő, de sajnálkozva jegyzi meg, hogy az ilyen kihágások miatt is ritkán élnek az emberek panasszal. ◀

Váratlanul újra a készletek kiürülésével küzdenek a hazai vérközpontok. A Beszterce megyei Transzfúziós Központ közleményben jelezte: elfogyott az A2-es vércsizményük. A bejelentés meglepő, mert az utóbbi egy évben országszerte megsokszorozódott a véradók száma, az utóbbi hetekben mégis jelentős visszaesés tapasztalható, annak ellenére, hogy az egészségügyi minisztérium több kampányt is futtat az adományozás népszerűsítésére, és mobil vérközpontokat is működtet. A Transzfúziós Központ szakértői szerint az időnyomunka szezonja, és a diákok vakációja miatt csökkent hirtelen negyedére a véradók száma.

Nem kell a világörökség

Tiltakoznak a Fehér megyei, Verespatak környéki önkormányzatok az ellen, hogy Verespatak az Unesco világörökségének részévé váljon. Az érintettek úgy vélik, hogy a nemzetközi hírnevet és védeltséget biztosító besorolás sérti a demokratikus örendelkezési jogokat, ez a minősítés csak akkor adományozható, ha a helyiek beleegyezésével folymodnak a címért. A kulturális tárca februárban jelentette be, hogy lépéseket tesz a cím elnyeréséért.

Uniós pénz a kárrendezésre

Hírösszefoglaló

Bővíti a kormány az árvíz károkozására fordítható pénzügyi keretet, az agrártárca javaslatára az Országos Vidékfejlesztési Program terhére 124 millió eurót hív le a kormány. Az uniós támogatás felhasználásáról az európai alapok leghívását ellenőrző bizottság döntött, hogy így teremtsen megfelelő anyagi fedezetet az árvíz sújtotta területek rehabilitációjához. Ezzel az összeggel a hazai vidékfejlesztési alap

322 millió euróra duzzad, az újabb céltámogatás felhasználásához az agrárminisztérium az Európa Tanácstól kér engedélyt. Emil Boc kormányfő úgy vélte, olyan súlyos károkat okozott az idei árvíz, hogy az ilyen átcsoportosításokra, forráskiegészítésre feltétlenül szükség van. Bár a végleges árvíz mérleg még mindig nem látott napvilágot, az eddig feldolgozott adatok szerint az idei katasztrófa több mint 450 millió eurós kárt okozott, több ezer ház

rongálódott meg, vagy vált lakhatatlanná, országos, megyei és helyi jelentőségű utak sérültek. A károk végleges összesítését a hétvégére ígérik az illetékesek, a felmérést az is nehezíti, hogy a Duna és a Prut több szakaszán várhatóan július végéig érvényben marad a készülség. A Vidékfejlesztési Programon keresztül lehívott uniós pénzt a vidéki infrastruktúra rehabilitációjára és fejlesztésére szánja a kormány – nyilatkozta Emil Boc kormányfő. ◀

Sztrájkolnak a pópákért

Munkatársunktól

Elérte a válság az ortodox egyházat, egyre több egyházkerületben okoz gondot az alkalmazottak fizetésének biztosítása. Mivel az ortodox egyház papjai családok emberek, egzisztenciális gondjaikra érzékenyen reagálnak a hívők. A Buzău megyei Maxenu község hívei sztrájkba léptek az itt szolgáló papok érdekében. A helyi pópák két hónapja nem kaptak fizetést, napi kenyérgondjaikról az egész falu tud. Az illetékes érsekség a hívek adományaiban reménykedik, az adományozni képtelen templomba járók azonban ragaszkodnak az egyházi beavatkozáshoz: el-

barikádolták a templomajtót, és a fizetés nélkül maradt pópák nevében tiltakoznak. A templomszolgák saját érdekükben nem is járhatnak el: az ilyen jellegű akciókat az ortodox vallási szabályok az egyház elleni lázadásnak minősítik és a papi jogok megvonásával sújtja. A tiltakozók azonban úgy vélik, a helyzet tűrhetetlen, saját papjaikat képviselve kezdtek utcai demonstrációba.

A hiányzó papi fizetés havi 900 lej, a helyi parókia alkalmazottainak teljes fizetése összesen 3500 lej, de ezt az összeget az itt élők önerőből nem tudják előteremteni. Az érsekség a napok óta éleződő konfliktussal kapcsolatban úgy nyilat-

kozott, tehetetlenek, mert az állam nem támogatja az eddigi mértékben az egyházat. Csak ebben a megyében hetven olyan pap működik, akinek a fizetése nincs biztosítva, nekik a temetések, esküvők, keresztlők bevételeiből kellene eltartaniuk magukat – figyelmeztet közleményében az érsekség. Az ortodox egyházi vezetés úgy véli, papjai még nem értik pontosan, hogyan kellene szakszerűen behajtaniuk a létfenntartáshoz szükséges bevételt a hívektől. A pópák viszont arra panaszkodnak, hogy a válság miatt egyre kevesebbet költenek az emberek a hagyományos rituáléokra, így nincs kitől beszédniük a remélt bevételt. ◀

HIRDETÉS

WWW.TUSVANYOS.RO

TUSVÁNYOS

NYÍLT LAPOKKAL!

2010. JÚLIUS 20-25.

21

INGYENES!!

21. század gazdaság nyelvi jogok madárcsicsor

autonómia Kárpát-medence nemzetpolitika

ROLE CSÍK ZENEKAR
MAGASHEGYI UNDERGROUND HOOLIGANS
TÜNDÉRGROUND BIKINI PASO
RÚZSA MAGDI DEMJÉN FERENC

FŐSZERVEZŐK: KISEBBSEGEKERT Pro Minoritate Alapítvány

Nem okoz gondot a 63-as

S. L.

▶ Szatmárnémetiben a két tagozatos színház és a filmharmonia alkalmazottjai nyugodtan vakációzhatnak ezekben a napokban, hangzott el tegnap azon a sajtótájékoztatón, amelyen Ilyés Gyula a 63-as sürgősségi kormányrendelet gyakorlati megvalósításáról beszélt. „Az a tény, hogy a szigorú kormányrendelet nálunk nem hoz felfordulást, annak köszönhető, hogy az évek során egy szakmai alapokon álló, racionális közigazgatási struktúrát alakítottunk ki, nem engedünk a könnyű és pazarló megoldásoknak” – mondta a polgármester. A sürgősségi kormányrendelet alkalmazására negyven napot kaptak az önkormányzatok, de a Szamosparti városban nincs miből leépíteni, mert ez a terület annyira rosszul fizetett, hogy a megadott köztisztviselői keretszámot lényegében soha nem tudták betölteni, hangzott el a sajtóértekezleten. ◀

Arcot kaphat Szent István

A nagybányai dombormű eredetijének kiállítását szorgalmazza a minisztérium

Totka László

▶ A Nagybánya régi főterére tervezett, a település szabad királyi város hajdani pecsétjét ábrázoló, eredeti dombormű engedélyeztetéséhez a helyi önkormányzatnak kérték kell írnia és Kádár Károly szobrászművész első javaslatának dokumentációjával kell a minisztériumhoz fordulnia, tudtuk meg Kelemen Hunortól. Lapunk az azal a kérdéssel kereste meg a művelődési miniszter: mi a feltétele annak, hogy a Szent István alakját is ábrázoló alkotáson az államalapító király „visszakaphassa arcát” és koronázási ékszerit? Kelemen elmondta, a tárcsa 2009 elején valóban elutasította, hogy az alkotás a Kádár Károly által elképzelt formájában kerüljön köztérre. A kulturális miniszter mindemellett elmarasztalja

A domborművet az 1347-ből származó pecsétről mintázták

Nagybánya önkormányzatát, mert nem ismeri a köztéri szobrok föllállításáról rendelkező, 2000-tól érvényben lévő törvényt. Ennek alapján jött létre az országos köztéri műalkotások állításáról döntő bizottság, amely már évek óta működik. „Ez a bizott-

ság esztétikai és nem opportunitási szempontból, a környezeti és a műalkotást illetően véleményezi a benyújtott dokumentációt. A válasz igen vagy nem, de nincs joga a bizottságnak sem opportunitásról, sem olyan jellegű kérdésekről beszélni, ame-

lyek meghaladják az esztétikai megítélés, értékelés határait” – ismertette Kelemen Hunor lapunkkal azt a körülményt, amelyre hivatkozva Kádár Károly „átfogalmazta” alkotását. Így készült el az arctalan Szent István ábrázoló, koronázási ékszerektől lecsupaszított dombormű.

Amint arról már beszámoltunk, Kádár Károly helyi szobrászművész az önkormányzat 2004-ben kiírt pályázatára készítette el a város egyik legértékesebb középkori emlékének, a híres nyolcszögű pecsét művészi megformálásának tervét és nyerte el a kivitelezés jogát. A mű 2009-re készült el, de minisztériumi engedély nélkül. Ekkor, a fent ismertetett törvényre hivatkozva az országos köztéri műalkotások állításáról döntő bizottság megtiltotta a koronázási jel-

képeknek, mint idegen állam szimbólumainak ábrázolását. A szobrász javaslatára átdolgozták a terveket és a tiltott elemek, valamint az államalapító Szent István arca nélkül műkőből készült el a város régi főterén most is látható verzió.

A közvélemény felháborodása után és azt követően, hogy a kulturális minisztérium érdeklődni kezdett az ügy iránt, a nagybányai városvezetők már mertek segítséget kérni. „Amióta miniszter vagyok, az ügyvel kapcsolatban nem kerestem meg a város vezetői közül senki, egészen addig, amíg ki nem tört a botrány. Azután már beszéltem a polgármesterrel, várom a szükséges dokumentációt, felvettük a kapcsolatot a művésszel is, ezt a helyzetet meg fogjuk oldani” – nyilatkozta Kelemen Hunor. ◀

Richard Wagner rockosítva

Vasárnap kezdődnek a bayreuthi ünnepi játékok

Ismét benépesül vasárnap Bayreuthban a Grüner Hügel, azaz a Zöld Dombnak becézett „szent hely”. Mert Richard Wagner rajongói számára a bájos bajor kisváros egyértelműen az, a csarnok, ahol nyaranta kizárólag a mester műveit adják, valóságos szentély.

Gyulay Zoltán

▶ Szentségtörésre készül a fesztivál társigazgatójaként a dédunoka, Katharina Wagner (féltestvérével, Eva Pasquier-Wagnerral közösen intézik Bayreuth ügyeit, elárulva édesapjukat, Wolfgang Wagnert márciusban ragadták az égbe a walkürok). Katharina úgy teszi fel a kérdést: a klasszikus muzsika és az opera csak az idősebb emberek számára szól? És mindjárt cselekszik is: tavaly „gyermekváltozatban”, rövidített, délutáni előadásban mutatta be *A bolygó hollandit*, az idén pedig a *Tannhäuser* van soron.

Klasszikusok új köntösben

A forradalmi ötleteknek ezzel még nincs végük, elvégre a dédunoka modernné akarja tenni a műfajt, hogy még több fiatal számára legyen vonzó és varázslatos az opera. Az ő nyelvükön kíván hozzájuk szólani, ezért „a következő esztendőől olyan klubrendezvények lesznek, amelyeken lemezlovasok keverik elektronikus poppal a Wagner-zenét” – árulta el a jövőre vonatkozó nagyszabású terveit. Ma még szentségtörésnek hat egyesek

A „forradalmár” a Wagner családban: Katharina Wagner

számára a rock a Zöld Dombon, a fiatalabb publikum vezetéséhez azonban az opera világába arra is szükség van, hogy a „befogadói küszöböt” átlépjék. „Személy szerint magam is más zenét szoktam hallgatni, nem klasszikust. Különösen Rammsteint. Még a lemezalbumait is megvásárolom mindig” – fűzte hozzá a német *Focus* magazinának adott interjújában a 32 esztendőös bayreuthi társigazgató, aki az internetet is igénybe akarja venni céljai

megvalósításához: olyan rövidfilmeket tervez a Wagner-témában, amelyek széleskörű párbeszédet indíthatnak el. Még egy fontos törekvésről is számot kell adnunk: a dédunoka feltett szándéka, hogy végre „ki-beszélgék” a Wagner-fesztiválok eddig tabuként kezelt szerepét a nemzetiszocializmus időszakában.

Az ellenérzésekre, a kritikákra már előre felvertezte magát. A kettős fogadtatáshoz már korán hozzászólt: legelső rendezése a *Lohengrin* volt 2004 májusában Budapesten. Az azóta bezárt és üresen árválkodó Erkel Színház közönségének egy része brávozott, a másik tiltakozott a felfogás láttán-hallatán.

Amire számítani lehet

A vasárnapi megnyitó mindazonáltal nem fogja nélkülözni a hagyományokat. Mint mindig, ezúttal is szép számmal lesznek jelen vezető politikusok. Szokásaitól eltérően szoknyát ölt Angela Merkel kancellár, és háttérben meghúzódó férje, a fizikusprofesszor Joachim Sauer pedig szmokingot ölt. Ott lesz Guido Westerwelle külügyminiszter, barátja-élettársa oldalán, és nem hiányozhat a közvélemény kedvence, a mindenben arisztokrata Karl-Theodor zu Guttenberg védelmi miniszter, akinek felesége, a Bismarck családból származó Stephanie grófnő. A megnyitó előadás Bayreuthban is *A hatyús lovag lesz*, ezúttal Hans Neuenfeld vadonatúj színrevitelében. A további programban a *Ring-tetralógia*, a *Parsifal* és a *Nürnbergi mesterdalnokok* szerepel. ◀

Ariadné – fémruha és kalapok

Fémből „szőtt” ruhák és különböző kalapgyűjtemények jelentik az újdonságot a Marosvásárhelyen nyílt Ariadné textilművészeti kiállításon, ahol a hagyományos technikák mellett merészebb próbálkozások is teret kaptak.

Antal Erika

▶ Újdonságokkal, a textilművészetet megreformáló technikákkal jelentkezett az Ariadné textilművészeti kiállítás Marosvásárhelyen. Bandi Kati textilművész elmondta, mivel a textil hosszabb alkotási folyamatot igényel, lassabban készülnek a munkák, ezért nehezebb egy ilyen jellegű tárlatot megszervezni, összegyűjteni a bemutatásra szánt anyagot. A Képzőművészek Országos Szövetségének Maros Megyei Egyesületének alelnöke szerint ezzel magyarázható az is, hogy a szokásostól eltérően nem áprilisban, hanem a

nyár közepén sikerült megszervezni a kiállítást.

A tárlat, mint minden évben, a hagyományos technikák mellett most sem nélkülözi az újdonságokat. Az egyik ilyen „meglepetés” éppen a Bandi Kati munkája, aki fémből készült „ruhát” állított ki. Ugyancsak újdonságot jelent Kovács Emese kalapgyűjteménye, amely az először kiállító fiatal művész kreativitását dicséri. A marosvásárhelyi származású, Kolozsváron élő divattervező lapunknak elmondta, a kalapok, amelyekkel bemutakozott, olyan munkák, amelyek egy textilművészeti tárlaton, mint textilmunkák válnak

érdekessé, míg egy divatbemutatón dekoratív kiegészítőként kapnak helyet.

A textilművészek az olyan hagyományos anyagok mellett, mint a gyapjú, a selyem, a gyapot, szívesen kísérleteznek újszerű, vagy kevésbé elterjedt anyagokkal is. Faliszőnyeg vagy dekoráció készülhet papírból, műanyagból, fémből is, vagy ezek ötvözéséből, de fantáziával az egyébként kidobásra ítélt textília maradték is felhasználhatók, tudtuk meg Bandi Katitól.

A marosvásárhelyi textilművészek mellett kolozsvári, nagyváradi és temesvári alkotók is elhozták munkáikat. Többek közt Hunyadi Mária, mint rendszeres résztvevő állított ki, de megtalálható Károly Zöld Gyöngyi, Sajgó Ilona, Csíky Szabó Ágnes, Nagy Zsuzsa, Kozma Rozália, Lukács Katalin, Fábán Gabriella, Csata Hermina munkája, illetve az egyetlen férfi Holló Barna alkotása Nagyváradról. ◀

Kovács Emese kalapgyűjteménye a textilművészeti kiállítás egyik színtertje

A szerző felvétele

Nagyágyúk a Fél-szigeten

Antal Erika

► Az Omega és a Phoenix együttesek tagjaival közösen ismertették a szervezők az idei Fél-sziget Fesztivál programját tegnap Marosvásárhelyen. Bodor László fesztiváligazgató a Maros partján lévő Sorpatikában arról tájékoztatta a sajtót, hogy nemzetközivé vált a rendezvény, amelyre sikerült olyan nagynevű együtteseket is meghívni, mint a Europe, az Omega, a Phoenix vagy a nu-metal királya, egy generáció bálványaként is ismert Korn. A sajtótájékoztatót megelőzően az Ome-

gát és a Phoenixet a marosvásárhelyi polgármesterek köszöntötték a városházán. A magyar és a román együttesek tagjai meghatóva beszéltek arról, hogy mekkora öröm számukra együtt lépni fel Marosvásárhelyen. „Ha valaki 1974-ben azt mondja nekem, hogy 2010-ben együtt koncertezik az Omega és a Phoenix, kinevetem” – fogalmazott Benkő László, az Omega frontembere. Nicu Covaci pedig a 2012-es tervükről beszélt, amely szerint Bukarestben lépnének fel egy közös rendezvényen. „Ha hasonló rendezvényre hívnának Budapestre,

akkor szívesen mennék” – fogalmazott a Phoenix vezéralakja, aki azt is hozzátette, hogy bár sokszor átutaztak Magyarországon, még soha nem léptek ott színpadra.

A magyarországi rockzenekart elvei ellenére sikerült meggyőzni, hogy jöjjön el az augusztus 26-a és 29-e között zajló Fél-sziget Fesztiválra. A marosvásárhelyi sajtótájékoztatóra érkezett együttes tagjai elmondták, saját rendezvényeiken szeretnek játszani, fesztiválmeghívásokat nem szokásuk elfogadni, de most kivételt tesznek. „Olyan koncert volt itt utoljára

Marosvásárhelyen (legutóbb az RMDSZ kampányzáróján léptek fel 2005-ben – szerk. megj.), amelyre nagyon szívesen emlékszünk vissza. Megtelt a stadion, hatalmas buli volt” – emlégették a néhány évvel ezelőtti fellépésüket az omegások.

A Fél-sziget programjával kapcsolatban Bodor László elmondta, a négy színpadon több mint hetven zenekar és lemezlovas lép fel. Az underground és elektronikus zene kedvelői egyik legnagyobb kedvencüket Dub FX-et is megtalálják az idei kínálatban, akárcsak a brit Nero-t, aki a Kiss Terasz vendége lesz. A legnagyobb hagyománnyal rendelkező hazai fesztivál nemcsak a legnépszerűbb nemzetközi előadókat hozza el évről évre Marosvásárhelyre, hanem egy sor kulturális, társadalmi és környezetvédelmi programot is kínál a fesztiválzóknak. Újdonság például, hogy az idén sikerült megegyezni a Transilvania Nemzetközi Filmfesztivállal, így délelőttönként és esténként filmvetítésekre is számíthatnak a fesztiválzóknak. Nem marad el a művésztelep sem, amely többek között a testfestészetnek és a különleges frizurák megalkotásának ad helyet. Az extrém sportok kedvelőinek az idén is lesz bungee jumping, mászófal és flying fox.

A szervezők az ígérik, hogy hamarosan elkészül a Fél-sziget végleges programja, amelybe hatvan civil szervezet is jelentkezett saját programmal. ◀

Bodor László (balra) fesztiváligazgató az Omega és Phoenix tagjaival tartotta a Fél-sziget első sajtótájékoztatóját

Dicsért a Fidesz

MTI

► A „médiaalkotmány” a régi, 1986-os sajtótörvény felváltására irányuló első lépés, amely azt szolgálja, hogy minden újságíró azonos etikai elvek, normák, jogok, lehetőségek és kötelezettségek mentén dolgozzon az országban – mondta Rogán Antal a törvényjavaslat tegnapi országgyűlési vitában. A ma szavazásra kerülő törvénytervezetről ugyanakkor kijelentette: szükség van rá, mert a jelenlegi sajtótörvény az elmúlt 10 évben bizonyosodott, hogy a gyakorlatban nem működik. A fideszes Rogán Antal expozéjában a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvényjavaslat általános vitájában kifejtette: három területet céloztak meg az előterjesztéssel: általános kötelezettségeket írnak elő, általános és egységes szabályokat hoznak a médiumokban megjelenő hamis hírekkel szembeni helyreigazításról, illetve szabályoznak az újságírók védelmét is. A képviselő hangsúlyozta: a javaslat szerint a szabályozást kiterjesztik a lekérdezhető és audiovizuális tartalmakra, valamint internetes orgánumokra, nagy hírportálokra is. Rogán Antal szerint ezen médiumok szerepe meghatározó, ezért itt is szükség van egységes szabályozásra. „Az újságírók védelméről szóló passzusok lehetővé teszik, hogy az oknyomozó újságíró védelmet kapjon és ne kelljen felfedni információforrását” – emelte ki a Rogán. ◀

Sztársarok

Bekamerázza magát Tom Cruise

ÚMSZ

► Az utóbbi időben balhéiról elhíresült Tom Cruise bejelentette: valóságshow forgatásába kezd, hogy bebizonyítsa, a közhiedelemmel ellentétben teljesen normális életet él feleségével, Katie Holmes-al és lányukkal, Surival – állítja a VHI hírességekkel foglalkozó oldala, a *The Fab Life*.

„Tom hónapok óta filmezi Katie-t és életének más aspektusait. Az eredeti ötlete az volt, hogy kiválogat néhány személyes

képsort, és azokat bemutatja a rajongóinak, de az ügynökei tanácsára már a tévétársaságok ajánlatait gyűjti be” – írja a *The Fab Life*. A merész ötlet alighanem a világ legnézettebb valóságshow-jának ígérkezik, hisz a sztárpár megengedné a kamerának, hogy belessen a hálószobába, a konyhába és az állítólag 150 négyzetméteres gyerekszobába is.

A 48 éves Cruise-t a legsikeresebb hollywoodi filmsztárok között tartják számon, és ő az egyetlen színész, akinek az életrajzában hét egymást követő 100

millió dollárt meghaladó bevételű film található. Az első fontosabb szerepe az 1983-as *Kockázatos üzlet* (*Risky Business*) című filmben volt. Ettől kezdve sok A-kategóriás film főszereplőjeként vált Hollywood ismert hírességévé. A média által nyilvánosság elé tart magánéletének, a szcientológia egyházat támogató tevékenységének, valamint a pszichiátriát illető kritikáinak köszönhetően az utóbbi időben inkább negatív hírekben tűnik fel, mégis világszerte jól ismert filmszínész maradt. ◀

Tom Cruise, a szcientológus szupernóva valóságshowt forgat, hogy bebizonyítsa, normális családi életet él

Száz szó

Négy száz szülő tiltakozik egy angol iskola döntése ellen, miszerint a nyolcadik osztályos tanulók a Simpson család című rajzfilmsorozat jeleneteit tanulmányozzák irodalomórán. Geoff Tinker igazgató szerint az élő nyelv tanulmányozása elengedhetetlen a tanulók fejlődése szempontjából, ezért döntött úgy, hogy a kurzus a Simpsons nyitójeleitein keresztül mutatja meg a szatíra alkalmazását a médiában. Az egyik szülő szerint, ha az iskola a humort szeretné megismertetni a diákokkal, akkor inkább olvassassa el velük a *Szentivánéji álom* című Shakespeare-darabot. Az iskola tanácsa elutasította a beadványt, a szülők a területileg illetékes iskolaszékhöz fordulnak panaszukkal. Pedig az ötlet nem rossz, mi is megpróbálkozhatnánk Mézgaékkel vagy a Vízipókkal.

(szűcs el)

Postafiók

Miért cool a bonyolult törvényhozás?

Akár mennyire is próbálgattam kibogozni, nem sikerült. Mítől függ az, hogy egy törvény megszavazásában egyik vagy másik képviselő háznak van döntő szerepe? Ezt a bizonytalanságot ma az is megerősítette, hogy az ANI-törvénnyel kapcsolatos alkotmánybírói végzésre reagálva Frunda György azt mondta, hogy ebben az esetben döntő joga a szenátusnak lett volna. Gondolom Frunda szenátor úr csak jobban tud valamit erről. Azt azonban csak nem értem, hogy az Alkotmánybíróság mit és hogyan tud (ugye nem illik azt feltételezni, hogy a talárosok részre-, akarom mondani Basescu felé hajlanak). Amúgy is kételyeim vannak azt illetően, hogy ha már két ház van, miért változtatták meg azt, a jól működő egyeztetési procedúrát azokban az esetekben, mikor különbség adódott a két ház határozatai között. Úgy látszik, minél bonyolultabb és zavarosabb egy eljárás, annál cool-abb.

Dragostin Edith, Bukarest

Tisztelt Dragostin Edith! Romániát valóban nem az egyszerű ügyintézés jellemzi. A megállapított messzemenően érvényes a törvényhozás fórumára is, ahol eredetileg a két kamara – a képviselőház és a szenátus – számára teljességgel azonos feladatköröket állapítottak meg, ami a munkát lassító fölösleges párhuzamosághoz, megkettőzéshez vezetett. Később, éppen ennek elkerülése céljából, oly módon árnnyalták a két ház hatásköreit, hogy mindkét kamarát más-más természetű törvények esetében ruházták fel döntési joggal. Traian Basescu államfő és az Alkotmánybíróság értelmezésében az ANI-törvényről a képviselőháznak kell kimondania a végső szót, mivel az alaptörvény ezt a kamarát hatalmazza fel a magántulajdoni joggal kapcsolatos döntések meghozatalára. Márpedig az államfő és a taláros testület véleménye szerint, a magas rangú köztisztviselők vagyonszerzését ellenőrző vizsgálóbizottságok létrehozása éppen ehhez a kérdéshez kapcsolódik. Állításával, miszerint nem illik feltételezni, hogy a talárosok részre-, illetve Basescu felé hajlóak lennének, maradéktalanul egyetértünk, még akkor is, ha a kilenc alkotmánybíró közül öt a hatalmon lévő tömörülések, illetve az államfő jelöltjeként került a testületbe.

A szerkesztőség

► Próhírdetés

Keresem Nagykarolyban 1933 június 10-én született testvérem Bőjthe Margit Mária. Keresem az 1903-ban Marosvásárhelyen született Bőjthe János és felesége Simon Margit leszármazottait. Aki bármit tud hollétükről, elérhetőségükről, kérem jelezze a 0261-864664-es telefonszámon.

PÉNTEK
2010. július 23.

A nap filmjei

TV2, 12.30

Sarokba szorítva

Jackie Kallen okos, talpraesett és céltudatos nő, a környezet, amelyben él azonban céltalanná, kilátástalanná tette életét. Munkája unalmas és esélye sincs a kitörésre, pedig érzi, hogy többre hivatott. Egyik nap szemtanúja lesz egy verekedésnek. Látja, hogy a verekedők egyike, Luther Shaw nemcsak az utcán, hanem a ringben is megállná a helyét.

Prima Tv, 20.30

Az elnök zsoldosa 2.: Végveszélyben

Az iraki terrorista, Rashid a dzsihad nevében véres terrortámadásokat követ el a világ több városában, köztük az Egyesült Államokban is. Az orosz kormány arról tájékoztatja az amerikai elnököt, hogy nagy mennyiségű plutónium tűnt el a raktáraiból. Matthews elnök felkészül a legrosszabbra, és amint várta, Rashid hamarosan benyújtja követelésait.

DUNA TV, 23.05

Apu boldogsága

Az egyedülálló autószerelő, Monty szerény körülmények között él és imádja három lányát. Amikor a bíróság drogdíler ex-feleségének ítéli a gyerekeket, Monty kétségbeesett küzdelembe kezd, hogy visszakapja őket. Egy gyönyörű, okos és nagypapás, ám magányos ügyvédő, Julia áll mellé segítségül, akit egy alkalmi sofőr munka során ismer meg.

KOSSUTH RÁDIÓ

7.00 180 perc 9.40 8 és fél 10.00 Napközben 11.00 Hírek 12.00 Hírek 12.05 A Hely 12.30 Vendég a háznál 13.00 Déli harangszó 13.30 Magánhangzó 14.04 Rádiószínház 14.30 Egy az Isten! 15.05 Arcvonalok 15.35 Tér-idő 16.00 Közelről 16.45 Hétköznapi tudomány 17.15 Zöldövezet 18.30 Krónika 19.00 Közéleti ütköző 19.15 Magánhangzó 19.30 Határok nélkül 20.05 Sportvilág 20.25 Tetten ért szavak 20.50 Jó éjszakát 21.04 Rádiószínház 21.30 A nap történetei 23.00 Krónika 23.25 Esti beszélgetés

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Heti esemény-összefoglaló

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság 12.00 Híradás, Művelődési hírek Művelődési hírek, Agrárgazda az unió küszöbén 13.05 Zenés üzenetek 14.00 Hírnegyedóra, Délutáni váltás 16.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság 17.15 Élő muzsika 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hangoló 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Muzsika 17.00 Nap-óra 17.30 Operettparádé 17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.00 Hattól Nyolcig 9.00 Heuréka! Megtaláltam! (ism.) 9.30 A szén 9.50 Sebaj Tóbiás 10.00 A dzsungel könyve 10.25 Zorro (am. sor.) 10.50 Carlo és vendégei 11.25 Derrick (krimisor.) 12.30 Kívánságkosár 15.00 Híradó 15.10 Kikötő - Friss 15.20 Térkép 15.50 Izórzók: Nagyszakácsi (ism.) 16.25 Mi vagyunk az unió 16.45 TÉRkép ráadás 17.15 Második esély (am.-mex.-kol. sor.) 18.05 25. szélességi fok Délre (fr. sor.) 19.00 Híradó 19.35 Mese 20.00 Héttörország (koncertf.) 21.00 A kincses sziget kalózái (am. kalandf., 2006) 22.25 Sport hírek 22.35 "egyhamadország" - Trianon-konferencia 23.05 Apu boldogsága (am. rom. dráma, 2007) 0.50 Koncertek az A38 hajón 1.40 Még álomban sem (olasz f., 2002)

TVR 1

7.00 Hírek 7.30 Az első órában 8.00 Az ezüst vadló 8.30 Beaver mindent megold (sor.) 9.00 Történelmi emlékek 9.05 Átváltozás 9.55 2010-es FIFA bajnokság, nyitókoncert 10.10 Zöld arc 10.15 Szerelmi bizonyíték (sor.) 11.15 100%-ban garantált 12.15 A mágikus szem 12.45 A palota ékköve (sor.) 14.00 Hírek 14.45 Teleshopping 15.20 Descriptio Moldaviae 15.50 Jó mint az élet 16.20 Közlebb hozzád 16.55 Új paradicsomok 17.50 Modern vizor 18.25 A palota ékköve (sor.) 19.40 Sport 20.00 Hírek 21.10 Egyszer az életben - szórakoztató műsor 23.00 CSI: A helyszínelők (amerikai-kanadai akció sor.) 0.00 Hírek 0.15 Zöld arc 0.20 Psych - Dilis detektívek (am. krimisor.) 2.00 Új paradicsomok (dok. sor.)

VIASAT 3

9.30 Gyilkos sorok 10.30 Dilis detektívek 11.20 Testvérek 12.10 Kincsek a padlásán 13.00 Segítség, szülő vagyok! 14.00 A médium 15.00 A médium 16.00 Gyilkos számok 17.00 Alice új élete (vígj. sorozat) 18.00 Segítség, szülő vagyok! 19.00 Holdfény (sorozat) 20.00 Jóbarátok (sorozat) 21.25 Gyilkos számok 22.20 Taxi 2. (francia vígjáték) 0.10 Esküdt ellenségek (sorozat)

m1

6.20 Hajnali gondolatok 6.23 Kárpát Expressz 6.50 Ma Reggel 10.00 Párizsi jóbarátok (francia vígj. sor.) 10.45 80 kert nyomában a Föld körül (term. sor.) 11.50 Nappali 13.00 Déli harangszó 13.01 Híradó délben 13.25 Kárpát Expressz 13.55 Szomszédok (magyar sor.) 14.35 Körzeti magazinnok 15.35 Ez történt Ma reggel (ism.) 17.25 Körzeti híradó 17.35 Hírek 17.45 Teadélután 18.45 Elit gimi (olasz drámasorozat) 19.45 McLeod lányai (auszt. sor.) 20.30 Híradó este 20.50 Sport hírek 21.00 Úditó - Szilágyi Tibor műsora 22.00 A csábító nyomozó (vígj. sor.) 23.40 Az Este - Péntek 0.05 Hírek 0.10 Sport hírek 0.15 Memento 0.25 Teadélután (ism.) 1.25 Nappali (ism.) 2.35 Kék arany: a víz jövője (dok. f.)

TVR 2

7.00 Mindig optimistán (ausztrál sor.) 7.50 Győzd le az árvíz 8.00 Turista a tengerparton (ism.) 9.00 Utazások párhuzamos világokban (kanadai sor.) 10.00 Hírek 10.20 Tengerparti találkozó 12.00 Hírek, Sport 12.45 Két dojnázó 13.15 A románok kincse 13.45 Teleshopping 14.30 Utópia 15.00 Együtt Európában 16.00 Mindig optimistán (auszt. sor.) 17.00 Párizsi jóbarátok (fr. sor.) 18.00 Euronews híradó 18.10 Győzd le az árvíz 18.15 Lehet, hogy nem tudtat 18.30 A világ városai 19.00 Jogi lecke 19.30 Esély és esélytelenség 20.30 Csavargó halász 21.00 Jamie Oliver varázslói 21.30 Lex et Honor 22.00 Hírek, időjárásjelentés 23.00 Rock & Roll Hall of Fame 1.35 Flóra mama családja (am. minisor.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek 10.00 Pontos sportidő 12.00 Sport.ro Hírek 13.10 Pontos sportidő 14.10 Külön kiadás 15.00 Sport.ro Hírek 17.00 Pontos sportidő (live) 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.05 Információk (live) Vali Moraru műsora 20.00 World Poker Tour 21.00 Wrestling RAW 21.30 Local Combat 23.00 American Gladiators 0.00 Playmate: Sara Jean Underwood

m2

6.50 Ma Reggel 10.00 Mesék 10.45 Derek, a fenegyerek (kan. ifj. sor.) 11.30 Hrvatska krónika 11.55 Ecranul nostru 12.20 Zenelánc 12.30 Átjáró 13.01 Híróra 13.30 Kárpát Expressz 13.55 Záróra 14.45 Nemzeti értékeink - Leányfalu 2. 15.05 Rajnán innen, Dunán túl... 15.35 Hétmérföld 16.15 Kalandozó 16.40 Egy lépés előre (sp. sor.) 17.30 Bűvölet (ol. sor.) 18.20 Magyar bulizene 19.15 Épített szépségek 19.40 Mesék 20.05 Caterina és a lányok (olasz sor.) 21.00 Híradó este 21.20 Sport hírek 21.24 Időjárás 21.25 Yorkshire-i szívügyek (angol drámasor.) 22.20 Charlie nénye (tévéjáték) 0.05 Hogy volt? 1.35 McLeod lányai (ausztrál sor.) 2.20 Elit gimi (olasz drámasor.) 3.10 Ez történt Ma reggel (ism.)

PRO TV

4.30 Románia szeretlek (ism.) 6.00 Happy Hour - szórakoztató műsor (ism.) 7.00 ProTv hírek, sport, időjárás 9.55 Könyvbemutató 10.00 Fantaghiro, a harcos herceg 2. (olasz fantasztikus kalandfilm, 1992) 12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat) 13.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés 13.30 Ne vessz csak (am. vígjáték sorozat) 14.00 André a foka (am. vígj., 1994) 16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sor.) 17.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés 18.00 Szellemekkel szuttogó (amerikai sorozat) 19.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés 20.30 Tessék parancsolni! - szórakoztató műsor 22.30 Halálos fegyver (am. akció-vígj., 1987) 0.45 André a foka (am. vígj., 1994) (ism.)

RTL KLUB

6.30 Top Shop 7.00 meneTrend (ism.) 7.25 Fókusz (ism.) 7.55 Reggeli - Ébresztőshow 10.05 Te vagy az életem (arg. sor.) 11.05 Top Shop 13.00 RTL Klub Híradó - Déli kiadás 13.10 06-91-33-55-33 - Hívjon! Játsszon! Nyerjen! 14.30 Fél kettő - Magazin a legjobb történetekkel 15.15 Titkok (francia kaland sor.) 17.15 A szerelem rabjai (arg. sor.) 18.25 Mónika - A kibeszélőshow (talk show) 19.30 RTL Klub Híradó 20.05 Vacsoracsata - Gasztroréalitá 21.45 112 - Életmentők (német akció sor.) 22.20 CSI: A helyszínelők (am.-kan. sor.) 23.20 Vámpírnaplók (am. sor.) 0.20 Gyilkos elmék (am.-kan. krimisor.) 1.15 Reflektor 1.35 ittHON 1.55 Alias (am. sor.) 2.45 Autómánia Autós-magazin (ism.)

TV2 TV 2

7.00 Alexandra Pódium 7.25 Tények Reggel 8.00 Mokka 10.00 Stahl konyhája 10.10 Babapercek 10.20 Televíz 11.30 Teleshop 12.30 Sarokba szorítva (am.-német filmdráma, 2004) 14.25 Kvízió 15.55 Szentek kórháza (auszt. filmsor.) 16.55 Egy tini naplója (német vígj. sor.) 17.25 Joshi Bharat (talk show) 18.30 Árva angyal (mex. sor.) 19.30 Tények Hírműsor 20.05 Monk - Flúgos nyomozó (am. krimisor.) 21.10 Aktív 21.45 Hóhullám (szórakoztató műsor) 22.20 NCIS (am. krimisor.) 23.20 Shark - Törvényszéki ragadozó (am. krimisor.) Közben. Kenősorsolás 0.20 Trauma (amerikai akció sorozat) 1.20 Tények Este 1.50 EZO.TV Jósok, látók, médiumok! 2.40 Kyle, a rejtélyes idegen (amerikai sor.) 3.30 4400 (sor.)

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (sor.) 7.00 Kandikamera 7.30 Testvérek (amerikai sorozat) 8.20 Sport Florentinával 8.30 Teleshopping 9.15 Senki sem tökéletes 9.45 Vírus a fedélzeten (am. akcióf., 2007) (ism.) 10.30 Galileo 11.30 A szakértők 12.30 Teleshopping 13.00 Sport, diéta és egy sztár 13.30 Teleshopping 14.00 Doktor Addison (amerikai sor.) 15.00 Kiss FM sál - szórakoztató műsor 15.30 Piedone, a zsarú (olasz-NSZK akció-vígjáték, 1974) 18.00 Hírek, időjárásjelentés 19.00 Sport 19.30 A cseresznye a tortán 20.30 Az elnök zsoldosa 2.: Végveszélyben (amerikai akciófilm, 2002) 22.30 Carla új élete (amerikai filmdráma, 1999) 0.30 Amerika Kommandó: Világrendőrség (amerikai animációs f.)

HÍR TV

7.00 Paletta (ism.) 7.30 Lapzárta (ism.) 8.00 Híradó Friss napi információk 9.05 Rájátszás (ism.) 10.05 GyógyHír (ism.) Egészségügyi magazin 10.30 Felfedező (ism.) 11.00 Balaton Bike Fest 11.30 Soroló (ism.) 12.05 Vonalban (ism.) 13.00 Déli híradó 13.30 Hungarorama, Közvetlen ajánlat 14.05 Lapzárta (ism.) 14.30 Paletta (ism.) 15.05 Zöld övezet (ism.) 15.30 Iskolapálya (ism.) 16.05 BBC Reporters A BBC riportműsora 16.30 Panaszkönyv (ism.) 17.05 Keresztmetszet 18.00 Híradó 18.35 Európai híradó 19.05 Értékmentés másként 19.30 BBC Hard Talk 20.00 Híradó 21.05 Péntek 8 Mondatvádszát 22.00 Híradó 21 22.30 Célpont Oknyomozó riportműsor 23.05 Civil kaszinó - Hűsbavágó kérdések 0.05 Péntek (ism.)

DISCOVERY

7.00 Motorkerékpár-építő VB 8.00 Újjáépítők 9.00 Hogyan csinálják? 9.30 Katasztrófa: ahogy én láttam 11.00 Piszkos munkák 11.00 Amcsi motorok 12.00 Vigyázz, ha kész: lól! - Középkori küzdelem 13.00 A túlélés törvényei - Costa Rica-i esőerdő 14.00 Ötödik sebesség 14.30 Végzetes másodpercek 15.30 Hogyan készült? 17.00 Állítólag - A víz alá merülő autó 18.00 Végzetes másodpercek 19.00 A gép lelke - Helikopterek 20.00 A túlélés törvényei - Moab sivatag 21.00 Hogyan készült? 22.00 Végzetes másodpercek 22.30 Chris Ryan bemutatja: Rendőrségi elit alakulatok 23.30 Élet a halál után - Kihűlve 0.30 Nagy durranások 1.30 Harc az elemekkel 2.30 Végzetes másodpercek 3.00 A túlélés törvényei

A kobra (hongkongi akció-vígjáték, 1978) 0.30 Egy becsületbeli ügy (amerikai krimi, 1992) 3.00 Jackie Chan: A kobra (hongkongi akció-vígjáték, 1978) (ism.)

ACASĂ

8.15 Szívek iskolája (sorozat) 9.45 A kötelék (sorozat) 11.15 Predesztináltak (sorozat) 12.30 Mindörökké együtt (sorozat) 14.00 Ana két arca (mexikói sor.) 15.30 Viktória (sorozat) 16.30 A kötelék (sorozat) 17.30 Igaz történetek 18.30 Mindörökké együtt (mexikói sorozat) 19.30 Szívek iskolája (sorozat) 20.30 Egyre távolabb (kanadai romantikus dráma) 23.00 Viperafészek (sorozat)

FILM+

8.05 Örökifjakk (amerikai thriller) 10.00 Televíziós vásárlás 13.05 A Mid-somer gyilkosságok (krimisorozat) 15.00 ...és megint dühbe jövőnk (olasz vígjáték) 17.10 Murdoch nyomozó rejtélyei (krimisorozat) 18.50 Coronado (am.-német akciófilm) 20.25 Gyilkos cápa vs. óriáspolip (am. akciófilm) 22.00 Fagyhatár (am. akciófilm) 23.35 Világok harca - Az invázió (am. akciófilm)

KANAL D

8.00 Eltérve Panamában 9.00 Teleshopping 9.30 Az én feleségem a legjobb (sorozat) 10.30 Ezüstszerelmek (sorozat) 12.30 Hírek 13.15 Orvosok 14.45 Árulás a családban (sorozat) 16.30 Legyél az enyém 18.45 A nap híre 19.00 D-Hírek 19.45 Házasulandó fiam van 20.30 Szemek az árnyékban 21.30 Ha ügyes vagy pénzt nyerhetsz 22.30 Képtelen képrablás (amerikai akció-vígjáték)

HALLMARK

9.00 McLeod lányai (sorozat) 10.00 Híradó 10.00 Szászvárosi gyilkosságok (sorozat) 12.00 Amy-nek ítélve (sorozat) 13.00 Órangyal (sorozat) 14.00 Nash Bridges 15.00 Kisvárosi gyilkosságok (sorozat) 17.00 Pogánytánc (ir-am-angol rom. dráma, 1998) 19.00 Amy-nek ítélve (sorozat) 20.00 Nash Bridges 21.00 Órangyal (sorozat) 22.00 Esküdt ellenségek (sorozat) 2.00 A múlt vétki (kan. filmdráma)

Július 22., csütörtök

Az év 30. hete és 203. napja, hátravan 162 nap

Ma **Magdolna** nevű olvasóinkat köszöntjük. A Magdolna női név, a héber eredetű Magdaléna magyar alakváltozata. Holnap **Lenke** napja van.

– Gyerekek, figyeljtek: nem vella, hanem villa, nem tenta, hanem tinta és nem penna, hanem... izé... toll!

Recept

Csirke hamburger

Hozzávalók: 60 dkg csirkemell vagy comb, 1 tojás fehérje, 1 gerezd fokhagyma, 1 kk joghurt vagy tej, 1-1 kk só, bors és hagymapor, 1 ek. Tony Chachere's fűszerkeverék, 10 dkg prézli, 2,5 dl olaj.

Elkészítés: A csirkehúst megdaráljuk. A fokhagymát áttörjük. Keverjük össze a fokhagymát a tejjel, másik tálnban a csirkét sóval, borsal, fűszerkeverékkel és a fele prézlivel. Jól keverjük meg mindkettőt, majd együtt. Vizes kézzel formálunk 4-8 golyót, majd ellapítva ezeket farsírszerű kerek lappá és forgassuk a maradék prézlibe. Serpenyőben olajat hevítettük, süsítjük rajta a húst oldalanként 45 mp-ig. Előmelegített sütőben süsítjük, közepes alatti hőn (150 C°) 13-14 percig.

Évfordulók

• 1132-ben II. Béla magyar király serege a Sajó mellett legyőzte Boriszt, az országra lengyel sereggel betört trónkövetelőt, Könyves Kálmán király el nem ismert fiát.

• 1456-ban Hunyadi János nándorfehérvári diadala a II. Mehmed szultán vezette török haderő felett (július 21. és 22.)

• 1866-ban a porosz-osztrák háború utolsó csatája Lamacsnál (ma Pozsony városrésze).

Vicc

A városi tanító bácsi helyettesít a falusi suliban. Első dolga, hogy figyelmeztesse az izesen beszélő srácokat a helyes kiejtésre:

Gondolatjel

Visky István rovata

A politikában semmi nem az, aminek látszik. Ez alól talán csak a demokrácia a kivétel. Érdekes módon a demokráciával kapcsolatban mindenkinek fenntartásai vannak, pedig a legösszetettebb és legérthetőbb politikai jelenség minden más politikai dolog között. A demokrácia alapvetően azt jelenti, hogy úgy kormányozzunk bennünket, ahogy azt megérdemljük. Nincs még

egy ilyen logikus és összefüggésében következetes rendszer, mint a demokrácia. Itt ugyanis nem lehet elhárítani a felelősséget a díktatúrára, egy idegen hatalomra vagy bármilyen más külső tényezőre, a demokráciában azt éljük meg, amit elkészítettünk magunk számára. Amikor a demokratikus társadalom tiltakozik az elért eredmények ellen, tulajdonképpen saját ostobaságát vallja be.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Vidám hangulatban van, s ma egy kicsit lazít. Sok időt tölt barátjaival – társaságukban sikerül teljesen kikapcsolódnia.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Sikeres napnak néz elébe. Remek megérzéseinek és hasznos hozó kapcsolatainak köszönhetően komoly eredményeket ér el. Szívét eltalálhatja Amor nyíla.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Egyik barátja olyan ügyben kéri a segítségét, melybe egyáltalán nem kíván belefolyni. Legyen vele tapintatos, de határozottan mondjon nemet.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Két lábbal áll a földön, mert még a Rákban folytatja égi útját a Nap. Tudatos és célratörő. Rendet tart a fejében és az életében.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Bármivel tölti is az idejét, legyen ma kicsit óvatosabb. Csak azt tegye, amihez kedve van, és ami nem árt az egészségének. Próbálja szakaszolni a teendőket.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Munkahelyén konfrontáció fenyegeti. Egzisztenciát érintő kérdésekben nem érdemes fölöslegesen kockáztatni. Józan gondolkodása megmenti a helyzetet.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Nyitott a világ dolgaira, örömmel figyel a változásokat. Rokonszenves habitusának köszönhetően kiválóan elboldogul az életben. Sokra viheti még.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Rövidzárlat támad az életében, megzavarják a munkarendjét. Megtanulhatna alkalmazkodni kollégáihoz. Ez a jó munkahelyi légkör egyik feltétele.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Szereti a nyarat, ilyenkor szinte mindig vidámnak látják. Jó barátja lesz sokaknak, az időszak nagy nyertese lehet. Szabadságos tervének kedvez a bolygóállás.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Mások problémái miatt ne aggodalmaskodjon. Próbáljon kimeradni az ügyeikből, foglalkozzon csak a saját feladatával.

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

El kell mennie egy helyi rendezvényre, ahová most nem vágyik, szívesebben maradna otthon. Az este romantikus kalandot tartogat.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

A nap során több váratlan akadályba ütközhet, így nem biztos, hogy be tudja fejezni az eltervezett feladatát. Este mindenképpen kapcsolódjon ki.

Ma

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Az időjárási frontok messze elkerültek a térséget, helyi hatások alakítják az időjárást. Napközben megnövekszik a felhőzet, és elsősorban a hegyvidéki területeken alakulhatnak ki helyi záporok, zivatarok.

A következő napok időjárása

Péntek
34°C
29°C
Bukarest

Szombat
26°C
32°C
Bukarest

Napos idő lesz, csak egy-egy futó zápor alakulhat ki a délután megnövekvő gomolyfelhőkből.

Napközben nyugat felől hidegfront érkezik, amely mögött hűvös levegő árasztja el a térséget.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	33°C	20°C
Brassó	26°C	16°C
Bukarest	34°C	20°C
Csiksztereda	26°C	16°C
Kolozsvár	31°C	17°C
Marosvásárhely	32°C	18°C
Nagyvárád	32°C	19°C
Szatmárnémeti	33°C	19°C
Temesvár	33°C	20°C

Szöveg nélkül

Horváth István

***	TENGERI HAL	GYILKOLO	KIEJTETT BETŰ	TÉVED	PIACON DOLGOZIK	ÖSSZEFÜGGÉSBE HOZÓ	BENT HÍV!	SZŰRVA ERŐSÍT V-HOVA	CSATÁBAN ELESŐ
GÉPKOCSIK ÜTKÖZŐJE									
SZIGNÁLÓ							ÜDVÖZÖLNI KEZDI!		
SZÖVEG- IDÉZETI			PÉNZ- TÁRCA				ROVAR SZÁJA		
HATÁRO- ZOTT NÉVELŐ		TÁMAD TENISZBEN	LOVAS KATONA					MEGA- MÁRCIUS- BAN UN- NEPLIK	
KÖZSVÉNY		BOR- NOVÉNYI			KOLUM- BUSZ HAJÓJA				
***	STRÁZSA GÁTNAI				FÉNYMÁZ				
RENDŐR- FOKOZAT NÉLKÜLI BAKA	KATOLIKUS (RÓV.)								
FÖLÉ ELLENTÉTE				LANKAD A NOVÉNY					
ÖSSZE- ZUZÓDIK				PONT KERÜL RÁ!					
								GORIOT ... (BALZAC)	

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Agoston Hugó

Főmunkatársak:
Bíró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
Bogdán Tibor (Háttér)
Darvas Beáta (Kultúra)
Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
Turós-Jakab László (Sport)
Farkas István (Média)
Orosz Anna (Életmód)
Szonda Szabolcs (Szinkép)

Olvasószervezők:
Osváth Annamária, Nyáguly András

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582, Baló Levente – 0748-784679 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Horváth István – 0747-517574 (Csiksztereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Fleischer Hilda – 0788-715712 (Bukarest), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Mihăiteanu Albert, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739, Erdős Lajos – 0741-424094 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logotácusos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), a Rodipet-kirendeltségeknél, pénztalánnyal (mandat postal) közvetlenül a szerkesztőségnek és előfizetés-szervezőinknél. Forgalmazza a Rodipet és magánterjesztők.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

A Romániai Pédányzám-auditáló Hivatal (BRAT) tagja

r · a · d · i · o

Sláger Rádió
fm 105.9

A tegnap legnagyobb slágerei, a ma legfrissebb hírei

agnus
RADIO 88.3 fm

Kolozsváron mostmár mindenütt HALLHATÓ!

FM 88 95 98 102 106 108 MHz

rtm

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ
98.9 FM

Paprika rádió
fülön csíp
95,1 fm

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ
ahol talál a szó

Bajnokok Ligája: közel állt a Koper

Labdarúgás

T. J. L.

▶ A zágriai 1-5 után a szlovén Koper 3-0-ra verte a Dinamót a labdarúgó Bajnokok Ligája-selejtező második körében, de 5-4-es összesítéssel így is kiesett.

Florin Bratu két góljával, a bolgár Liteksz Lovecs 4-0-ra nyert a montenegrói Rudar Pljevlja otthonában és kettős győzelemmel, 5-0-ás összesítéssel jutott tovább. Kettős győzelemmel lépett tovább az Omonia Nikoszia is, a ciprusiak a hazai 3-0 után idegenben is legyőzték (2-0) a macedón Renovat.

Fordított a The New Saints, amely az idegenbeli 0-1 után Walesben 4-0-ra ütötte ki az ír Bohemianst. Hiába nyert hazai környezetben egyformán 1-0-ra, a Dinamo Tirana és a HB Tórshavn is kiesett. Az albánokat a moldovai Sheriff Tiraszpol, a feröerieket pedig az osztrák Salzburg búcsúztatta 3-2-es, illetve 5-1-es összesítéssel.

Tegnap további 11 helyszínen játszottak, egyebek közt Debrecenben, ahol a magyar bajnok VSC az észt Levadiát fogadta. Egy héttel korábban, Tallinnban, 1-1-re mérkőztek a csapatok. ◀

Armstrong utolsó köre

Kerékpár

Turós-Jakab László

▶ Már a második pihenőnapot is letöltötte tegnap a 97. Tour de France országúti kerékpáros körverseny lábbon maradt 172 sportolója. Július 3-án Rotterdamból indult a karaván, majd Belgium északi-nyugati részét átszelve francia földön folytatta versengését. Kedden már a 16. szakasz közel 200 km-ét tekinték le a kerekesekek, akik vasárnap, a 20. szakasz keretében, hagyományosan a Champs Élysées-n teljesítik a 3642-es össztáv utolsó kilométereit.

Eredetileg a kétszeres győztes spanyol Alberto Contador (2007, 2009) s az 1999 és 2005 között megszakítás nélkül, hétszer nyert amerikai Lance Armstrong „párbaját” ígérte a sportág legrangosabb viadala, annál is inkább, hogy utóbbi utójára állt rajtához.

A rotterdami prológust, egy 8,9 km-es időfutamat a háromszoros világbajnok, 2008-ban olimpiai aranyérmes Fabian Cancellara (Team Saxo Bank) nyerte, majd a brit Mark Cavendish (Team HTC – Columbia) három, az olasz Alessandro Petacchi (Lampre – Farnese), a francia Sylvain Chavanel (Quick Step) és a luxemburgi

Andy Schleck (Team Saxo Bank) két-két, a norvég Thor

Ma a Pau és Col de Tourmalet közötti szakasz vár a Tour de France mezőnyére

Hushovd (Cervelo Test Team), a francia Sandy Casar (FDJ), a portugál Sergio Paulinho (Team Radioshack), a spanyol Joachin Rodriguez Oliver (Katusha Team), továbbá három francia, Christophe Riblon, Thomas Voeckler és Pierrick Fedrigo egy-egy szakaszszikert aratott.

Armstrong a 8. szakaszig volt versenyben, de Station des Rousses és Morzine-Avoriaz között kétszer is bukott, egyszer pedig az aszfaltkigyórol is leesorult, s végül több mint 11 percet veszítve szakadt le az élmezőnytől.

„Nagyon rossz napom volt. Az elején ugyan erősnek

éreztem magam, de aztán rosszabb és rosszabb lett. Ez kétségkívül nem az én évem” – nyilatkozta a texasi aki hozzátette: „Számomra a verseny véget ért, ennek ellenére nem adom fel és élvezni fogom pályafutásom utolsó Tour de France-át. Még ha semmi esélyem sincs a végső győzelemre, versenyben maradok és igyekszem egy szakaszgyőzelmet aratni.”

Az amerikai Radioshack-csapat sztárkerese a továbbiakban csak hozzátett hátrányához, és a 15. szakasz után már 40:31 perccel állt a sárga trikót viselő Contador mögött. Kedden azonban még

egyszer megvillantotta erejét és töretlen küzdőszellemét, s a kilenc szökevény egyikeként közel 7 percet vert rá a végső győzelemért hajtó Contadorra és Schleckre is. Ma a Pau és Col de Tourmalet közötti, 174 km-es 16. szakasz vár a mezőnyre, s a kisebbik Schleck-fivér, Andy tudni véli: „aki elsőnek ér fel Tourmalet-ra, az zsebeli be a végső győzelmet vasárnap”.

Az összetettben Contador áll az élen, Andy Schleck 8 másodperccel van lemaradva, míg a spanyol Sanchez és az orosz Gyenyisz Mencsov már aligha szólhat bele az elsőség kérdésébe. ◀

Röviden

Broszovszky és Toma Aradon

Két tapasztalt játékosal erősített az Aradi ICIM bajnoki ezüstérmes női kosárlabdacsapata: őstől Broszovszky Mónika (1.75 m) és Larisa Toma (1.92 m) is a Marosmenti gárda rendelkezésére áll. Az aradi klubvezetés korábban már leigazolta Laura Drăgoescut, s tagja már a bajnoki címre törő alakulatnak Nagy Ildikó, Mészáros Anita, Adela Perdei és Bianca Urban. A hírek szerint az amerikai Cherrise Graham is egy évre hosszabbított.

Niculescu Kolozsváron

Két évre szóló szerződést írt alá a Kolozsvári U-val Claudiu Niculescu, a Dinamo veterán csatárja. A labdarúgó Liga-1 újoncánál Niculescu szezononként 90.000 eurót keres majd. A kolozsváriak megszerezték még Vasile Gheorghét, az Astra Ploiesti játékosát, és övük a 24 éves szenezáli Gaston Mendy is, aki Niculescuhoz hasonlóan két idényre írt alá.

Toja Athénban

A folyamatosan megújuló Steaua lemondott Juan Carlos Tojáról is: a kolumbiai középpályásért félmillió eurót fizetett a görög élvonalbeli Aris Szaloniki, amelyet az ismert Hector Raul Cuper edz. Toja csak négy gólt szerzett két év alatt a Steaua színeiben, viszont „csúcstartó” volt a fegyelmi bírságoknál, összesen 60 ezer euróra büntették kilengéseit.

Aranyérmes férfi váltó

Aranyérmet szerzett a Marosi Ádám, Kasza Róbert, Németh Róbert összeállítású magyar csapat a debreceni öttusa Európa-bajnokság keddi férfi váltóversenyében. A győztesek 6206 pontig jutottak, míg a lengyelek 6086-ig, a litvánok pedig 6062-ig. Két első és egy második helyezéssel, a magyarok másodikikként zárták a debreceni öttusa Európa-bajnokságot. A legtöbb medált, ötöt (2-2-1), a németek szerezték.

Német és amerikai arany

Német és amerikai aranyérem született a kanadai Robervalban zajló hosszútávú világbajnokság keddi versenynapján. A férfiak 5 km-es versenyén Thomas Lurz, a hölgyek hasonló vetélkedőjét pedig az amerikai Eva Fabian nyerte.

Totti visszavonul?

Komolyan elgondolkodott a visszavonulásról Francesco Totti, az AS Roma csapatkapitánya a májusban elvesztett Olasz Kupa-döntő után. Totti a szünetben lépett pályára, majd a mérkőzés végére elvesztette a fejét, hátulról szándékosan felrúgta Batotellit, és piros lapot kapott.

Dúl a bundabotrány Magyarországon

Labdarúgás

Hírosszefoglaló

▶ Magyarországon több csapat és személy neve merült fel a nemzetközi labdarúgó bundabotrányban, de sem a számokról, sem a mérkőzésekről nem beszél egyelőre a Nemzeti Nyomozó Iroda (NNI). Mindez annak ellenére, hogy külföldi hírügynökségek múlt heti jelentése szerint a korábbi 200 helyett 270 mérkőzés, köztük a 13 helyett 14 magyarországi találkozó szerepel a bochumi ügyészség vizsgálati anyagai között.

„A nyomozás érdekeire hivatkozva jelenleg az ügyben nem kívánunk személyeket, csapatokat vagy mérkőzéseket megnevezni. A nyomozás során egyébként folyamatosan zajlanak a kihallgatások és egyéb nyomozati cselekmények” – állítják a NNI illetékesei. A tájékoztatásból nem derül ki, hogy gyanúsítás történt-e.

Az NNI arról is beszámol, hogy folyamatosan együttműködnek a külföldi társszervekkel. Emlékeztettek: a német társhatóságok megküldték a magyar rendőröknek azokat a nyomozati iratokat, amelyek magyarországi vonatkozásúak.

A magyar rendőrség tavaly decemberben indított nyo-

mozást a futball bundabotrányban, vesztegetés vétsége és más bűncselekmények gyanúja miatt. A múlt heti adatok szerint Németországban (8), Svájcban (3), Törökországban (körülbelül 70) és Horvátországban (22) vettek őrizetbe embereket a bundabotrányral összefüggésben.

Mészáros Norbertet 2011 végéig, míg Vukasin Poleksicet 2012. június 30-ig eltiltotta az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) fegyelmi bizottsága első fokon, miu-

Mészáros Norbert

tán a testület szerint a bajnok és Magyar Kupa-győztes Debrecen két játékosa nem tett eleget a jelentési kötelezettségének, amikor megpróbálták őket megvesztegetni az együttes tavalyi nemzetközi kupamérkőzésein. A két futballista fellebbez a döntés ellen. ◀

Európai álmokat dédelget a román és a magyar foci is

Labdarúgás

T. J. L.

▶ Egy román és két magyar csapat érdekelt a labdarúgó Európa Liga második selejtezőkörének mai visszavágóin.

A Dinamo Bukarestben fogadja a moldovai Olimpia Bálti együttesét, a mérkőzés 20:45-kor kezdődik, az olasz Antonio Damato sipszavára. A kisinyovi 2-0 után (a piros-fehérek góljait Pulhac és Liviu Ganea szerezte) az Andone-legénység már aligha szalaszthatja el a továbbjutást.

A mester feltehetőleg Curcă – Homei, Scarlatache, Moji, Pulhac – Mărgăriteanu, N'Doye – Torje, Andrei Cristea, Adrian Cristea (Păun) – Liviu Ganea kezdőtizeneggyel vág neki a visszavágónak. Amennyiben továbbjut, a Dinamo a horvát Hajduk Splittel találkozik a harmadik selejtezőkörben.

Kettő-nulláról, az albán Sokol Jareci sipszavára indul a Győri ETO FC – Atyrau visszavágó is, miután a magyaroktól Pilibaitis és Buggera is betalált Kazahsztánban. Várható továbbjutás esetén a győriekre a HSC Montpellier, azaz a legutóbbi francia pontvadászat ötödik helyezetteje vár.

A Videoton Mariborban célozza meg a bravúrt, miután egy héttel korábban, Győrben, csak 1-1-re volt képes a szlovén bajnokság ezüstérmesével és jelenlegi éllovasával, az NK-val. A mai mérkőzés játékevezetője a lengyel Tomasz Mikulski. Amennyiben túljut szlovén ellenfelén, a székesfehérvári gárda a skót Hibernian Edinburgh-val játszik a 3. fordulóban.

Ime a többi visszavágó műsora, zárójelben az első eredmények: Mika (örmény) – FK Rabotnicki (macedón) (0-1), FK Teteks (macedón) – FK Ventspils (lett) (0-0), Torpedo Zsodino (fehérorosz) – OFK Belgrád (szerb) (2-2), Dukla (szlovák) – FC Zesztafoni (grúz) (0-3), Mogren Budva (montenegrói) – Maccabi Tel-Aviv (izraeli) (0-2), Spartak Zlatibor (szerb) – Differdange (luxemburgi) (3-3), FK Karabah (azeri) – Portadown (északír) (2-1), TPS Turku (finn) – Cercle Bruges (belga) (1-0), Dnyepri Mogiljev (fehérorosz) – Stabaek (norvég) (2-2), Siroki Brijeg (bosnyák) – Austria Bécs (osztrák) (2-2), FK Jelgava (lett) – Molde (norvég) (0-1), Baník Ostrava (cseh) – WIT Georgia (grúz) (6-0), JK Sillamäe (észti) – Dinamo Minszk (fehérorosz) (1-5), Karpaty Lvov (ukrán)

– KR Reykjavík (izlandi) (3-0), Dacia Kisinyov (moldovai) – Kalmar FF (svéd) (0-0), Dinamo Tbiliszi (grúz) – Gefle IF (svéd) (2-1), Randers FC (dán) – Gorica (szlovén) (3-0), FC Iskra Ribnica (moldovai) – IF Elfsborg (svéd) (1-2), APOEL FC (ciprusi) – FK Taurus (litván) (3-0), KF Tirana (albán) – FC Utrecht (holland) (0-4), Bnei Jehuda (izraeli) – Shamrock Rovers (ír) (1-1), HNK Sibenik (horvát) – Anorthoszisz Famaguszta (ciprusi) (2-0), Wisla Krakko (lengyel) – FC Siauliai (litván) (2-0), FC Vaduz (liechtensteini) – Brøndby (dán) (0-3), Dundalk (ír) – Levszki Szófia (bolgár) (0-6), Vikingur (feröeri) – Besiktas (török) (0-3), Ruch Chorzów (lengyel) – Valletta (máltai) (1-1), Rapid Bécs (osztrák) – FK Süduva (litván) (2-0), Bangor City (walesi) – Honka Espoo (finn) (1-1), SP Tre Penne (San Marinó-i) – Zrinjski (bosnyák) (1-4), Olimpiakosz (görög) – Besa Kavaje (albán) (5-0), FK Borac (bosnyák) – FC Lausanne (svájci) (0-1), Spotting Fingal (ír) – Marítimo (portugál) (2-3), Cibalia Vinkovci (horvát) – Cliftonville (északír) (0-1), Buducnost Podgorica (montenegrói) – FK Baku (azeri) (1-2), Bredablik (izlandi) – Motherwell (skót) (0-1). ◀

Hazai gazdaság 2

A tartalékok tartalékán

A bizonytalanság pszichózisa, a derült égből érkező áfaemelések ma talán a válságnál is nagyobb kárt okoznak, mert lefékezik a kitöréshez szükséges kezdeményezéseket, s így hatalmas energiák vesznek el – mondta az *ÚzletRész*nek Nagy Attila közgazdász, a szatmárnémeti Panatek cégcsoport vezérigazgatója. Szerinte mára a kis- és közepes vállalkozások az utolsó tartalékaikat is felérték, s mindezek hatására nem csak a vállalkozói szférában, de az egész hazai társadalomban is egy erős zavar tapasztalható.

Világgazdaság 4

Gondoskodás, atyai szigorral

Franciaországban nem volt akkora az eladósodás, mint más fejlettebb országokban, de miután a gazdaság exportorientált, és a „gazdag világ” szegényebb lett, elkerülhetetlenek a megszorító lépések. A jelenlegi 60-ról fokozatosan 62-re emelkedik a nyugdíjkorhatár, növekszik a magas jövedelmek adója és jelentősen csökkentik a szociális támogatásokra fordított összegeket is.

Legyzet

Karmester nélkül, süket fülekkel

A nagyérdemű állampolgár reggel felébred a tömbházlakásban, megissza a habos kakaót az országba vámmentesen becsempészett kínai bögréből és magára ölti a szintén Ázsiából behozott műszálas pólóját, cicanadrágját, amelyhez most színes balettcipő dukál. Oldalán a Gucci-hamisítvány műanyag táskája, s máris repül a közeli buszmegállóba. Bérletet, jegyet nem vásárol, minek? Ad a sofőrnek egy lejt és különleges elbánnásban részesül a hétköznapi utasokhoz képest: egy himbálózó széken a buszvezető fülkéjében a nyitott ajtó mellett egyensúlyozhat végig a munkahelyéig. Csak lenne mibe kapaszkodni. **3. oldal**

Elefánt porcelánboltban

Kevés empátiával, önhatalmilag jár el Románia elnöke, de a tétlenség bűn lenne

Két elefánt, meg egy harmadik. Románia államfőjét porcelánboltba tévedt elefántnak nevezte a *Financial Times* gazdasági szaklap

Montázs: Tofán Levente

Működésképtelennek vagy inkompetensnek nevezte Románia kormányát egy neves külföldi lap, amely az államelnököt „porcelánboltba tévedt elefántként” említi. Lehet vitatkozni arról, hogy a kormány helyesen járt-e el, amikor a forgalmi adót öt százalékkal emelte (és nem csak hárommal például), de ameddig az államtitkárok elbocsátásához hasonló döntések születnek, a kabinet működőképességét nem lehet megkérdőjelezni – mutatott rá az *ÚzletRész* érdeklődésére Lakatos Péter parlamenti képviselő, a költségvetési bizottság tagja. A külföldi gazdasági újság állításának második részét azonban nem kérdőjelezi meg a politikus-közgazdász. **3. oldal**

Kutya-mesterek a házban

Egy húsz négyzetméteres szoba kifestésének munkadíja négy-öt százaltól ezer lejig is terjedhet, a megbízó igényeinek függvényében. Az árat nagymértékben az határozza meg, hogy kér-e számlát az ügyfél. Ehhez még hozzájön legalább 150 lej anyagköltség. A friss festés felpúposodásától a hanyagul lefektetett fugáig és az eldolgazatlan széleleig panaszkodnak a mesterekre a lakásfelújításba kezdők. Sokszor azonban az ügyfél is lehetetlen dolgot vár el az emberektől: fából nem lehet vaskarikát készíteni, s általában a feketén végzett munkának és a legolcsóbb anyagoknak később megvan az ára. **8. oldal**

Legtöbbször a sarkok kidolgazatlansága zavarja a megbízót

Pénzpiaci vihar

Nem elsősorban a magyar gazdaság finanszírozását látják veszélyben, hanem a piaci hitelesség- és bizalomvesztést tartják aggasztónak a külföldi pénzügyi körök amiatt, hogy megszakadt Magyarország és a Nemzetközi Valutaalap (IMF) között a tárgyalás a múlt hét végén. Sajtóinformációk szerint az IMF képviselői a költségvetés jövő évi tervezetének megbízható adatait hiányolták de az idétől bevezetendő bankadó miatt is elégedetlenek voltak. Budapest régóta nem szorul rá a hitelcsomagra, azonban a valutaalaptól való eltávolodás a válság egy esetleges következő hullámaival szemben sérülékenyebbé tenné az országot. **5. oldal**

► Megjelent az ÚMSZ-ben

Harmincezer új autó roncsból

Mintegy harmincezer új személygépkocsi lett idén gazdára július 12-ig a roncsautó-program révén – közölte a Környezetvédelmi Alap igazgatósága. A tájékoztatás szerint ebben az évben 160 ezer értékjegyet osztottak szét a roncsautókért cserébe, ezekből 158 550 került magánszemélyekhez, a többi cégeknek jutott, ami egyértelműen jelzi, hogy a cégek nemigen igyekeznek felújítani autóparkjaikat.

Két dudás egy „márkában”

Többhónapos bírósági huzavona és „székely-székely” konfliktus után úgy tűnik, elássák a csatabárdot a Székely Termék márkanev miatt marakodó Hargita és Kovászna megyei előljárók. A márkanevek körüli bonyodalom akkor kezdődött, amikor a Székely Termék Egyesület a Nemzetközi Szabadalmi Hivatalnál levédte a védjegyet, és megalkották a logóját is, amely a székely zászló színeire épül. Ezzel párhuzamosan Borboly Csaba tanácselnök kezdeményezésére Hargita Megye Tanácsa is levédette a székelyföldi márkanevet, ezúttal a román Országos Szabadalmi Hivatalnál és elkészítették logójukat, melyet a piros és fekete színek alkotnak.

Válságkezelés az infótársadalomban

„A válságkezeléshez a Távközlési és Informatációs Társadalom Minisztériuma első sorban a romániai közhivatalok, intézmények digitalizálásával járulhat hozzá, ami azonnali költségcsökkenést jelentene az or-

szág költségvetésének. Ugyanakkor az új szakemberek képesítése közvetve jövedelmet generálhat az oktatóknak, illetve a szakcégeknek, a digitalizálás-rendszerek építőinek” – mondta az ÚMSZ-nek adott interjúban Moldován József, a romániai távközlési minisztérium RMDSZ-es államtitkára (képünkön).

Pirosban van már a Zöld ház

Többszörös nekirugaszkodásra, másfél évi „kényszerpihenő” után zöld utat kapott júliustól a Zöld ház program, mellyel magánházak alternatív fűtésrendszerekkel való felszerelését támogatja a környezetvédelmi tárca. Bár a nyolcezer lejig terjedő állami támogatásból néhol akár a költségek fele is fedezhető lenne, még megjósolhatatlan, hogy a jelenlegi inséges időkben hányan hajlandóak zsebükbe nyúlni a modernizálás érdekében.

Gyerekcipőben a romániai tézeszek

A mezőgazdaság az egyik olyan terület, ahol Románia és Magyarország között zökkenőmentes az együttműködés – mondta az ÚMSZ-nek Szabó József Andor magyar agrárattasé. Emlékeztetett, hogy Budapest az elsők között támogatta Dacian Ciolos agrárbiztosként való kinevezését az Európai Bizottságban. A legnagyobb probléma szerinte az, hogy Romániában még gyerekcipőben jár a termelési és értékesítési szövetségeknek a megszervezése. Ennek nyilvánvalóan van egy múltban keresendő magyarázata is: az emberek idegenkednek a szövetség és a szövetséget mindenféle formájától.

A tartalékok tartalékán

Beszélgetés Nagy Attila közgazdással, a Panatek cégcsoport vezérigazgatójával

A válságnak van megújító hatása is. Az ember nagy túlélő, bármilyen mély gödörből ki tud mászni, ha a szükség úgy hozza

A szerző felvétele

A bizonytalanság pszichózisa, a derült égből érkező áfaemelések ma talán a válságnál is nagyobb kárt okoznak, mert lefékeznek a kitoréshez szükséges kezdeményezéseket, s így hatalmas energiák vesznek el – mondta az ÜzletRésznek Nagy Attila közgazdász, a szatmárnémeti Panatek cégcsoport vezérigazgatója. Szerinte mára a kis- és közepes vállalkozások az utolsó tartalékaikat is felélték, s mindezek hatására nem csak a vállalkozói szférában, de az egész hazai társadalomban is erős zavar tapasztalható.

Sike Lajos

► **A Panatek egy több lábón álló cégcsoport, amelynek termelési és építési tevékenysége mellett érdeklődései vannak a ruházati és élelmiszercikkek kereskedelmében is. Nyilvánvalóan tűnik, hogy a válság, és az ezzel járó megszorítások hatását a kereskedelemben lehet leghamarabb kimutatni.**

– Valóban. A kereslet visszaesése mind a ruházati, mind pedig az élelmiszercikkek tekintetében egészen drasztikusnak mondható. Legalábbis azoknál, a napi szükségletekhez nem sorolható, minőségi áruféleségeknél, mint a jobb divatholmik vagy finomabb térszafélék, amelyeket mi kínálunk a vevőknek. Az emberek többsége örül, ha a napi kenyeret, tejet, s a vasárnapi ebédhez szükséges fél kiló húst, hozzá a palack ásványvizet megveheti, nemhogy még cukrászsüteményt is vásároljon.

► **Mikortól figyelhető meg a lejtmenet?**

– A visszaesés három eseményhez köthető. Az első a múlt évben jelentkezett, amikor hirtelen kiderült: a román gazdaság mégsem olyan erős, hogy a többi országnál jobban elviselné a világválság hatásait, s ráadásul az is közismertté vált, hogy üres az államkassza, mégpedig olyannyira, hogy a nyugdíjakat és a közalkalmazottak béréit is csak valutaalapi hiteltől lehet kifizetni. A második csapás akkor jött, amikor az államelnök bejelentette a közalkalmazottak bérének 25 és a nyugdíjak 15

százalékos csökkentését. S mindkettőt betetézte a hozzáadott értékadó, az áfa drasztikus emelése. Abbéli buzgalomban, hogy a költségvetés legalább takaréklángon való működéséhez szükséges pénzt előteremtse, a kormány ideoda kapkod és a nemrég meghozott intézkedéseket is váratlanul módosítja, miközben épp a legfontosabb tényezőről, a gazdaságról feledkezett meg. Nem dolgozott ki egy olyan programot, ami a vállalkozásokat nemhogy élénkítené, de legalább csökkentené a válság és az annak nyomán hozott megszorító intézkedések negatív hatását.

► **Milyen módon fogja vissza az üzleti életet ennek a stratégiának a hiánya?**

– A koncepciónélküliségnek az lett az eredménye, hogy sok tíz vagy éppen százezer kis- és közepes vállalkozás mára az utolsó tartalékát is felélt. Mindezek hatására nem csak a vállalkozói szférában, de az egész hazai társadalomban is egy erős zavar tapasztalható, a kormány kapkodása miatt az emberek nem tudják, hogy mihez tartsák magukat, mi érvényes ma és mi lesz érvényes holnap. A bizonytalanság pszichózisa ma talán a válságnál is nagyobb kárt okoz, mert lefékeződtek a kitoréshez szükséges kezdeményezések, hatalmas energiák vesznek el. Az emberek kívánnak, csak annyit és azt vásárolnak, ami a túlélésükhöz szükséges.

► **Szóval megvan a véleménye a kormány lavírozásáról.**

– Hát hogyne, amikor a gazdaságot magára hagyta. Az általa okozott bizonytalanság miatt a bankok is ugyanezt tették. Ma már szinte lehetetlen banki úton forgótőkéhez jutni, márpedig e nélkül nincs termelés. Egyszerűen nem tud egy cégvezető olyan anyagi garanciát felmutatni, amivel ilyen hitelhez juthatna. Hogy nem veszik ezt észre, a kormány, s az adott minisztérium szakemberei? Annál inkább, mert van köztük több neves közgazdász, pénzügyes, nemzetközi hírű egyetemi professzor.

► **Az ön cégcsoportját eddig mennyire érintették a megszorítások? Az a tény, hogy több lábón állnak, nyújt-e egyáltalán valamilyen védelmet?**

– Nem túl sokat, hisz a megszorítások hatása előbb-utóbb mindenfelé begyűrűzik. Nekünk több száz alkalmazottunk van, eddig tíz embert kellett elbocsátanunk, talán mondanom sem kell, hogy a kereskedelmi tevékenységből. Elképzelem, sőt tudom, hogy milyen nehéz helyzetben vannak a csak kereskedelemmel foglalkozó cégek.

► **A tapasztalt vállalkozó, üzletember, cégvezető szerint mit kellene tegyen, vagy csak jobban csináljon a kormány, hogy a gazdaság ne kerüljön mélyebb gödörbe, s lassan megkezdődjön a kilábalás?**

– Nem kell felfedeznie a spanyolviaszt, csak figyelje, hogy mit tesznek a krízis által szintén érintett fejlettebb államok. Nemrég jártam Németországban és

Belgiumban, s alkalmam volt látni is azt, amit ottani üzlettársaim elmondtak. Hogy csökkentsék a munkanélküliséget, foglalkoztassák a tönkrement cégek volt alkalmazottait, kormányaik nagyarányú fejlesztéseket indítottak el, főleg az infrastruktúra területén. Előre hoztak több olyan fejlesztést, amit eredetileg csak a következő évekre terveztek, ezzel is gerjesztve a gazdaságot. Németországban például modernizálják az autópályákat, Belgiumban földalatti vasutat építenek. Nálunk viszont a sztrádaépítéseket is leállították, jóllehet az uniós tagországai közül itt van a legkevesebb korszerű autópálya. Várjuk az ilyen szerű fejlesztéseket, s ugyanakkor várjuk a munkahelymegtartó intézkedéseket, programokat is. Mert különben a nagyarányú áfa-emelés ugrásszerűen megemeli a munkanélküliség számát, ami országos szinten elérheti a 15-16 százalékot, mármint a hivatalos statisztika szerint, mert valójában ennél is jóval több lehet. Ha nem jön az a mankó, a vállalkozók kívánnak, ráfizetéses tevékenységüket megszüntetik, s az elbocsátások olyan mértékűvé válhatnak, hogy a szociális szempontokat már nem mérlegelhetik.

► **Azt szokták mondani, hogy nincs olyan rossz, amiben ne lenne egy kis jó is. Ebben a mi helyzetünkben van egyáltalán valami pozitív?**

– Mindenképpen, mert van megújító hatása is. Az ember nagy túlélő, bármilyen mély gödörből ki tud mászni. Lesz egy nagy réteg, amely a fekete-gazdaság felé fog mászni, ott próbál szerencsét, mások viszont előveszik jobbik eszüket, vele leleményességüket, mert kényszerhelyzetükben nem tehetnek mást és új ötletekkel, kezdeményezésekkel próbálnak kitörni. Sokan rájönnek, hogy még a tartaléknak is van tartaléka. Reménykedem, hogy az ilyenek lesznek többségben.

Elefánt porcelánboltban

Kevés empátiával, önhatalmilag jár el Románia elnöke, de a tétlenség bűn lenne

Totka László

A személycserét mindegyik koalíciós partner maga dönti el, annak függvényében, hogy megvan-e elégedve miniszterei, államtitkárai tevékenységével vagy sem – mondta az *ÜzletRész* kérdésére Lakatos Péter képviselő, a költségvetési bizottság tagja a kormány minapi elbocsátásaival kapcsolatban. „Volt olyan leváltás, amire azt tudom mondani, hogy indokolt, nem csak a létszámcsökkentés sürgőssége, hanem teljesítményi szempontok miatt is; például Grația Iordache esetében, a pénzügyminisztériumban. Ebben a tekintetben nagyjából konszenzus volt. Én csak azt ítélem meg, akivel együtt dolgoztam” – mutatott rá Lakatos.

A döntő-borító elnök

A *Financial Times* című lap néhány napja Románia kormányát „legfinomabban fogalmazva működésképtelennek, de inkább inkompetensnek” nevezte, amelynek elnöke akár egy „elefánt a porcelánboltban” úgy mozog a Cotroceni Palotában. Lakatos Péter ezen állítás második részével tökéletesen egyetért, ha azt nézzük, hogy „dönt-borít Románia első embere, akárcsak az elefánt a porcelánboltban: kevés hozzáértéssel, kevés empátiával inkább önhatalmilag eljárva”. A mindennemű működőképességet azonban Lakatos szerint kizárólag az eredmények alapohtják meg, azon pillanattól kezdve, hogy vannak eredmények azt már nem lehet letagadni.

A tétlenség a hiba

„Lehet kritizálni a kormányt és tagjait, de csak az nem téved, aki egy ujját sem mozdtítja. Valójában a tétlenség lenne a legnagyobb hiba” – hangsúlyozta Lakatos, Ro-

Lakatos Péter: csak az nem téved, aki nem tesz semmit

Fotó: ÚMSZ/archív

mánia külső megítélésének javításával kapcsolatban. Amikor a kormány a gyakorlatban megteszi a szükséges intézkedéseket, már lehet vitatkozni azon, hogy melyik lett volna a jobb megoldás. Ha cselekszik, lehet vitatkozni, hogy a hozzáadottérték-adót (áfa, TVA) öt százalékkal kellett volna-e növelni vagy csak három százalékkal, illetve a kenyér és a tej áfája esetében meg kellett volna-e tartani a 19 százalékot. Szerinte az, hogy a kormány lecsökkentette az alprefektusok számát, már arra utal, hogy Románia vezetése rászánta magát az évek óta halogatott-tolagott lépések megtételére. Amint jelentkeznek a konkrét eredmények, azt már nem lehet letagadni, onnantól kezdve javul a kormány megítélése. A megítélést pedig semmilyen más módon nem lehet javítani – érvelt a politikus-közgazdász.

Nincs több megszorítás

Lakatos szerint nem kérdés, hogy elegendőek-e a mostani megszorítások vagy esetleg várhatóak még újak. „Isten ments, hogy újabbak következzenek be, amit

várunk, az az adótörvénykönyv új változata, mert a jelenlegi, toldott-foldott verziónak a jogászok örülnek a legjobban, ugyanis szükség van rájuk, mert mindenki a bíróságon próbálja bizonyítani igazát az adótörvénykönyv értelmezésekor. Ezt kellene egy hónapon belül vitára bocsátani, hogy fél év múlva életbe léphessen az újított változat. Nem megengedhető az, hogy sürgősségi rendelettel módosítsák majd, mint ahogy június 30-án tették.

Progresszív irányvonal

A pénzügyminiszter által felvett progresszív adózással kapcsolatban a képviselő úgy fogalmazott: Sebastian Vlădescu egy teljesen új elképzelésről beszél (impozit global), ez esetben lehet tárgyalni a progresszív adózásról, amely jónéhány problémát meg tud oldani. Bár ennek bevezetésétől szerinte nem lenne jobb a behajtás aránya az eddigieknél. Romániában ugyanis „volt már progresszív adó, amelyből befolyó összeg soha nem haladta meg a 32 százalékot. De a globális rendszer egy kicsit igazságosabb

tudja tenni a jelenleg teljesen eltorzult társadalmat.”

Az óriási nyugdíjakat és fizetéseket – amelyek törvényesen nem csökkenthetők, mert alkotmányellenesnek számít ez a lépés – az erőteljesebb megadóztatással lehet mérsékelni. Ha a progresszív adózást így alkalmazzuk, és nem az ezer lej alatt keresők fokozottabb adóztatására, akkor ez az eljárás pozitív irányba mutat. Ugyanígy lehetne eljárni a végkielégítéseknél, Magyarország erre jó példa, ahol a parlament megszavazta, hogy 97 százalékkal adózzák a kétféle fölötti végkielégítéseket, vagyis kétféle fölötti juttatást senki nem kap.

Az egykulcs maradna

A progresszív adózásnak ez a fajtája a vagyonadóra vagy jövedelemadóra alkalmazható, a cégek esetében azonban meg lehetne hagyni az egykulcsos profitadót, tehát egy keverék összeállításáról lenne szó – mutatott rá Lakatos. Nem muszáj teljesen lemondani az egykulcsról, mert a cégeknek szükségük van erre a mankóra, de a fent említett problémákra megoldást jelentene a keverék eljárás. „Át kellene gondolni, megvitatni, kialakítani egy változatot, amit feltesznek a kormány honlapjára, hogy harminc napon belül mindenki mondjon véleményt”. Ezt követően lehetne sürgősségi eljárásban betervezni a tervezetet a parlamentnek, szeptemberben a Ház ezt megtárgyalhatná és elfogadhatná oly módon, hogy január elsején lépjen életbe. Így sem lenne meg a normális körülmények között elvárható hat hónapos átfutási idő, de legalább javulás következne be az eddigi gyakorlathoz képest, amikor megjelenése másnapján már érvénybe léptek a rendelkezések.

Legyzet

Karmester nélkül, süket fülekkel

Dél előtt a munkahelyen megéhezik a dolgozó ember, s leszalad a 150 évig álló cukrászda helyére nemrég nyílt látványpékségbe: ma a sonkát és gombát majdhogynem hibátlanul élethűen imitáló sonkás-gombás tászkára esik a választása. A boltban, sorbanállás közben összefut kolléganőjével és egyetértenek abban, hogy milyen nagyszerű dolog az előre fagyasztott, félkész pékáru, amelyet csak bedobnak a kemencébe és máris kész a finom, meleg harapnivaló. Zsóka azt mondja Tündinek, hogy tegnap a hipermarketben talált fagyasztott köttes tésztát is, így ezután nem kell buktasütéssel töltenie az idejét, eljárhat a tömbház aljába nyílt műkörmöshöz helyette, ha beszerez egy-két tekerccsel.

Zsóka, visszafelé tartva az irodába, szaporán kapkodja a lábait a polgármester fiának a cége által lerakott köveken, ma nem szabad sokat tekeregnie, a városban tartózkodik a nagyfőnök. Átszalad a főúton a tilosban, de nincs szerencséje, mert épp egy rendőrautó előtt éri el a túlsó partot, kéri is a személyijét. Mivel van nála 30 lej, amelyet a hatóságok el is fogadnak, fele költséggel megússza az incidenst, s ami még ennél is fontosabb, nem kell befürdnie a rendőrség ügyfélszolgálatára befizetni a büntetést, vagyis időt takarít meg. Már-már jóérzéssel tölti el a tény, hogy ilyen ügyesen kivágta magát, amikor eszébe jut, hogy azért ez mégiscsak egy felelőtlen pénzkidobás volt, tíz napja már ugyanis, hogy késlekedik munkaadója a bérek rendezésével, minden baninák ki van számolva a helye.

A délután a villanyszerelő várásával kezdődik, az új csillár felszerelésének másnapján ugyanis leszakadt a szerkezet. A szomszéd által ajánlott szakember gyorsan visszatömködi a huzalokat a plafonba, visszaragasztja a levált felületet, s mivel Zsóka nem kér számlát, viszonylag olcsón meg is ússza a procedúrát. Milyen jó, hogy a festőkkel is meg tudott egyezni ugyanígy. Vidáman megy kezet mosni a keletkezett piszok feltakarítása után a fürdőbe, el is felejteti magával vinnie a mobiltelefonját. Szerencsére a néhány napja felszerelt ajtó ezúttal nem ragad be, így eszébe sem jut, hogy esetleg szüksége lehetett volna a készülékre.

Zsóka eredményes napot zárt, így leülhet nyugodtan megnézni kedvenc sorozatát a fogyasztói hitelre vett új plazmatévén. „Újabb több tízezer vállalkozás jelentett csődöt. A frank tovább erősödött, egyre több devizahiteles kerül szorult helyzetbe...” – kongatja a vészharangot reklámszünetben a kapcsolgatás közben elkaptott híradó. „Rettenetesen hangzik, de hát miért fárasztanak folyamatosan negatív hírekkel?” – tűnődött el, s egy pillanatra úgy érezte, hogy valami mintha mégsem lenne rendben az életével. De hát mit tehetne ő személy szerint, hiszen csupán egy porszem, nincs semmilyen súlya a cselekedeteinek, s már el is kalandozott a figyelme. Nincs semmi súlya? Közben ennek a gyönyörű napnak a végére rátették a lakatot az utolsó nadrágyárra a megyében, felakasztotta magát a városban mindenki által ismert cukrászda-inasztia egyetlen gyakorló tagja, a kormány kijelentette, hogy még drasztikusabban csökkentik a fizetéseket és ismét növelelik a forgalmi adót, mert a közlekedési vállalat és a rendőrség fenntartása nem finanszírozható a központi költségvetésből. Ennyire süketek a zenészek, ennyire nincs karmestere a „zenekarnak” vagy egyszerűen el szeretnék pusztítani magunkat? A Földnek például jól jönne...

Tófalvi Hajnalka

A hozzáadottértékadó megemlése alaposan visszafogja a vásárlást. Az ötszázalékos növelést sokan túlzottnak tartják

Fotó: Tofán Levente

Gondoskodás, atyai szigorral

Miközben Párizs továbbra is a beavatkozó állam filozófiáját vallja, a megszorítások elkerülhetetlenné váltak

Franciaországban nem volt akkora az eladósodás, mint más fejlettebb országokban, de miután a gazdaság exportorientált, és a „gazdag világ” szegényebb lett, elkerülhetetlenek a megszorító lépések. A jelenlegi 60-ról fokozatosan 62-re emelkedik a nyugdíjkorhatár, növekszik a magas jövedelmek adója és jelentősen csökkentik a szociális támogatásokra fordított összegeket is.

Gáspár Miklós

A francia kormány néhány napja jóváhagyta Nicolas Sarkozy államfő egyik legjelentősebb reformjának, a nyugdíjrendszer átalakításának a tervezetét, amely szeptemberben kerül a parlament elé. A rendszeres utcai tiltakozások ellenére Sarkozy kintart a tervezet fő javaslatát mellett, amely szerint 2018-ig a jelenlegi 60-ról fokozatosan 62-re emelkedik a nyugdíjkorhatár. Az intézkedésre azért van szükség, mert a gazdasági válság elmúlt két évében a francia nyugdíjrendszer deficitije háromszorosára nőtt.

Párizs krízisellenes lépései között szerepel a magas jövedelmek adójának a megemlése is, amelyből évente 3,7 milliárd euró bevételi többletet remélnek. A legmagasabb

adósáv (az évi 69 783 eurót vagy annál többet keresők számára) a jelenlegi 40-ről 41 százalékra emelkedik. Az egyszázalékos adóemelés vonatkozik minden tőkejövedelemre is (részvényopciókra, osztalékokra, ingatlan bérbeadásra, vállalatvezetői magas nyugdíjakra). A francia kormány a költségvetési megkarítások keretében évente 300 millió euróval csökkenti a szociális támogatásokra fordított összegeket: az elvonások elsősorban a lakhatási támogatást és a támogatott munkahelyeket, valamint a háztartási munkák utáni adó- és járulékkedvezményeket érintik.

Gazdasági beavatkozás

Franciaországban nem volt akkora az eladósodás, mint más fejlettebb országokban (például az Amerikai

Nicolas Sarkozy államfő nagy hangsúlyt helyez arra, hogy a munka mellett maradjon idő a gyermekvállalásra is

Fotó: ÚMSZ/archív

Egyesült Államokban), de miután a gazdaság exportorientált, és a „gazdag világ” szegényebb lett, elkerülhetetlenek a megszorító lépések – erről beszélt az *ÜzletRésznek* Plenter János Magyarországon élő közgazdász. „A francia vezetés világosan látja: nem lehet hagyni, hogy a szabadpiac tomboljon és tönkre tegye a gazdaságot” – tette hozzá. Párizsban hagyományosan erőteljesen jelen van az állami beavatkozás, ami a világszintű recesszió bekövetkezése óta már nem számít szitokszónak a tradicionálisan szabadpiaci elveket valló közgazdászok körében sem. Az állami beavatkozás egyik hangsúlyos példája, hogy a múlt év végén, amikor a Renault Spanyolországba és Törökországba akart új összeszerelő műhelyt létesíteni, Sarkozy elnök ezt megakadályozta – emlékeztetett Plenter. „Ez óriási vál-

tozás az elmúlt tíz évhez képest” – jegyezte meg a közgazdász. Szerinte a kelet-európai kormányok csak most kezdik újból hangoztatni ezeket – az előző rendszerben bizonyos szempontból már lejáratosított – elveket.

Francia lépéselőny

Franciaországot Plenter szerint a válság idején az is segítette, hogy évi négy milliárd euró mezőgazdasági támogatást kap az Európai Uniótól; ezt a szubvenciót a kormány foggal és körömmel védi. Amikor az új tagállamok 2004-ben csatlakoztak és a színtalpak mögött felvetődött a kérdés, hogy a jövevények mekkora támogatásban részesüljenek, akkor a tisztesség azt kívánta volna, hogy a régiek lemondanak a nekik járó pénzek egy részéről, az újak javára; de sajnos nem ez történt. A friss tagállamoknak csak alamizsna (a franciák, hollandok, osztrákok és angolok kvótájának 25 százaléka) jutott agrártámogatás gyanánt.

A németek tettek néhány halvány gesztust az újak felé, de Franciaország és Anglia „elfordította a fejét”.

A kelet-közép-európai országok számára az a legnagyobb probléma, hogy az EU olyan előírásokat kényszerít rájuk, amelyek teljes mértékben tönkreteszik a korábban virágzó állattenyésztés-

„Nincs sorban állás”

A francia egészségügyi modell szakértők szerint a világon a legszínvonalasabb, még a kanadainál is hatékonyabb. Azért alacsonyabbak az egészségügyi kiadások, mert az állam csak a súlyos és költséges kezelések esetében biztosít ingyenes ellátást. A betegek többsége részben maga állja a beavatkozás kiadásait. A költségtérítés biztosítja, hogy a betegek csak a szükséges esetben forduljanak orvoshoz. A francia rendszerben nincs sorban állás, mert az ellátórendszer magánkézben van, a kötelező biztosítás pedig állami. A francia modell lényege, hogy a terápiás döntéseket nem a biztosítók, hanem az orvosok hozzák. A franciák elsősorban többsége kiegészítő egészségbiztosítást is köt.

tést és mezőgazdaságot, ezeket a szabályokat a nyugat-európai országok nem tartják be. „Állatorvosokat küldenek a gazdák nyakára, akik bemérik, hogy egy disznó eléri-e a három métert vagy csak 2,92. Ezek az úgynevezett európai szabványok hatalmas károkat okoznak” – jegyezte meg Plenter. El kell söpörni – állítja a közgazdász – a tiltó rendelkezéseket, és most már van erre esély, mert az angolok, franciák, németek kormányai rájöttek arra, hogy „ők is ráfizettek” a túlbujánzott szabványosításra.

Gondoskodó szemlélet

Sokan azt várják az államtól, hogy segítse az időseket, a betegeket, legyen nyugdíj, betegellátás, jó oktatás, amely mint követelmény helyes. De az igazi gondoskodó állam, úgy gondoskodik a lakosságáról,

hogy annak legyen munkája, megélhetése, megfelelő keresete, hogy ne szoruljon az állam segítségére. A gondoskodó állam a gazdaságot figyeli, és nem hagyja, hogy külső erők elpusztítsák a termelést. A lapunk által megszólaltatott szakértő szerint Franciaország gazdaságpolitikája ebbe az irányba megy.

„Helyre kell állítani Európában a foglalkoztatottságot, termelésre van szükség. A jelenlegi, túlzott eladósodás teszi tönkre a világot: a bankok csak tartják a markukat, az emberek fizetnek és fizetnek, a bankok nevetnek és szedik be a pénzt az adósoktól és ebből a pénzből nem építenek gyárakat. Ez steril, elvesztett pénz a társadalom számára” – mutatott rá Plenter, aki szerint a görög válság is felhívta a figyelmet arra, hogy adóssághalmazra nem lehet építeni.

Gyermekekről politika

Míg a legtöbb országban a „gyermek vagy munka” címszó égisze alatt tervezik a családot, Franciaországban ezt „gyermek és munka” felkiáltással oldják meg. A francia családpolitika egyik sajátossága a házastársak által közösen benyújtható adóbevallás és a család méretétől függő adózás. Így az egy keresettel rendelkező négytagú család 11 százalékkal alacsonyabb adóra köteles, mint egy azonos jövedelmű, egyedül élő személy. A rendszer külön figyelt a gyermekét egyedül nevelő szülőkre is, akik különböző lakástámogatásokat vehetnek igénybe. Franciaország-

ban egy nagy rendszerben igazgatják a gyermekmegőrzőket (bölcsődék, óvodák, iskolai előkészítők stb.). Ezek legfőbb jellemzői az elérhetőség, (ingyenes vagy támogatott) a minőség, (szakképzett pedagógusok, pszichológusok) és a rugalmas nyitva tartás (kora reggeltől késő estig). A pótlék összege a gyermekek számának növekedésével gyermekeként emelkedik: két gyermek után összesen 107 euró jár, három felett pedig 244 euró plusz 137 euró többlettámogatás gyermekeként. Ezen kívül kor szerinti plusztámogatást is adnak: 11 év felett 30 euró, 16-20 év között 53 euró.

Mentőöv az ingatlanpiacnak

A francia állam a pénzügyi válság miatt veszélybe került építőipar érdekében 30 ezer olyan új építésű lakást vásárolt meg 5 milliárd euróért, amelyek felhúzása azért nem kezdődött el, mert a piaci értékesítés ellenére egyelőre nem akadt rá vevő. A *Le Figaro* című napilap ingatlanszakértőkre hivatkozva azt írta: az állam a felhalmozódott új építésű lakások felét vásárolta fel. Ha nem tette volna meg, 70 ezerrel kevesebb beruházás indulhatott volna meg idén, amely 110 ezer munkahely megszűnésével járna.

A családi támogatások összege nő a gyerekek számával Franciaországban

Pénzpiaci viharverés

Budapest kormányát bünteti az IMF azzal, hogy megszakította a tárgyalást

ÜzletRész

A hét közepére enyhült a piacokon a Magyarország iránti bizalmatlanság, amelyeket az okozott, hogy a Nemzetközi Valutaalap (IMF) és az EU-val folytatott tárgyalások félbemaradtak. Londoni piaci elemzők elsősorban nem a magyar gazdaság finanszírozását látják veszélyben, hanem a piaci bizalomvesztést tartják aggasztónak. A 4cast londoni elemzői szerint az IMF „egyértelműen nem hajlik arra”, hogy Magyarországgal kivételesen és enyhítsen hozzáállásán. Hasonló következtetésre jutottak az HSBC bankcsoport londoni felzárkózó piaci elemzői. Helyzetértékelésükben azt írták: úgy tűnik, hogy a Fidesz-kormány nem tanult „a júniusi miniválságból”. A fizetésképtelenségi kockázatról szóló június eleji nyilatkozatok nyomán „hitelességi rés” támadt, amelyet az IMF és az EU is érzékelt, csakúgy, mint a piac – áll az elemzésben.

Biztonsági háló

Több olyan tényezőt vehet figyelembe Budapesttel kapcsolatban a jóindulatú befektető, amely megnyugtató hatású lehet – érvelt elemzésében a *Portfolio.hu*. Az

Az IMF kifogásai

Gazdaságpolitikáról, adótervekről, de alapvetően az ideit, illetve a 2011-es költségvetés alakulásáról tárgyalt a magyar kormány és a Nemzetközi Valutaalap az *Index.hu* információi szerint. Utóbbival volt a legnagyobb gond. A tárgyalásokról adott nyilatkozatok szerint a kormány egyszerűen nem tett le az asztalra használható, számokkal alátámasztott gazdasági programot

egyik, hogy az állam régóta nem szorul rá a hitelcsomagra, a költségvetés folyó hiányát, illetve az államadósság megújítását is piaci forrásokból biztosítja. Vagyis az a tény, hogy június óta nem férnek hozzá az IMF pénzéhez, illetve még egy ideig biztosan nem is fognak, elvileg nem kell problémát jelentsen. A fentiek miatt nem is klasszikus IMF-hitelt akar Magyarország újra felvenni, hanem csupán biztonsági hálóként szeretné, ha rendelkezésére állna egy új hitelkeret. Ez fontos különbség például a román IMF-visszonyhoz képest, ami emlékeztetesen erős hullámokat kavart a régiós pénzpiacokon.

Van más pénzforsás

További kedvező jel, hogy a tárgyalások felfüggesztése ellenére nem maradt az ország forrás nélkül. A 2008 óta lehívott

2011-re vonatkozóan. Az idén – a bankadóból befolyó kétszázmilliárd forintos, azaz a GDP 0,7 százalékát kitevő bevétellel együtt is – várhatóan néhány tized százalékkal az előirányzott 3,8 százalék felett áll majd meg a hiány. A bankadónál annak mértékét kifogásolták, illetve azt, hogy nem tudni, meddig és milyen módon tervezi azt fenntartani a kormány.

ami a gazdaságpolitika mozgásterét növelheti.

Nagyobb a kitétség

A fentiek ellenére nem véletlenül gondolja a szakértők túlnyomó többsége, hogy szükség van az IMF demonstratív támogatására – állapította meg az internetes gazdasági lap elemzője. A legfontosabb szempont az, hogy hiába indult el súlyos alkalmazkodási folyamat a gazdaságban, az eladósodottság (és devizakitétség) csak lassan csökken, ennek folyamatos refinanszírozásához szükség van a külföld bizalmára. Éppen ezért a sérülékenységünk hosszú ideig fennmarad. Ha a globális gazdaságban rosszabbra fordul a klíma, okkal gondolhatjuk, hogy Budapest a világ zordabbik felére kerülne, a befektetők hamarabb vonják meg tőlünk a bizalmat, mint mondjuk egy zárt gazdaságtól.

Az IMF által kifogásolt egyik tényező a bankadó volt, amely mellett rövid hezitálás után kiállt Csányi Sándor OTP-elnök

Fotó: archiv

Féket nyomott Kanada jegybankja

ÜzletRész

A kanadai központi bank kamatot emelt a héten, miután júniusban szintén kamatot növelt, a G7-ek csoportjában elsőként a globális pénzügyi válság kirobanása óta. A bank kedden 25 bázisponttal 0,75 százalékra emelte az alapkamatot. Jelezte azonban, hogy a további döntéseit a hazai és a globális gazdaság alakulása befolyásolja. A kanadai központi bank júniusban ugyancsak 25 bázispontú kamatonövelést hajtott végre. Ezt meg-

előzően utoljára 2009 áprilisában változtatott az alapkamat, akkor csökkentette azt. A kanadai központi bank egyidejűleg rontott az ország ideit és jövő évi GDP-növekedési kilátásán. Az ideit 3,5 százalékra fogta vissza az áprilisban várt 3,7 százalékról. A jövő évit 3,1 százalékról 2,9 százalékra változtatta.

A fejlett világban mindenekelőtt az Egyesült Államok és Kanada kilátásai javultak az év eleje óta a Nemzetközi Valutaalap (IMF) előrejelzése szerint. Az Európai Unió legerősebb gazdasága,

a német, viszonylag csekély mértékben, 1,4 százalékkal bővíthet az idén, ugyanakkor ez is felfelé módosított becslés az 1,2 százalékot jósoló év eleji előrejelzéshez képest. A fellendülés az IMF szerint törekeny, azt főként az euróövezetben elmergesedett államadósság-válság, és a pénzügyi piacokon annak hatására kialakult feszültség akaszthatja meg. A piaci turbulenciák gyengítik a tartós növekedés beindulásába vetett hitet, ugyanakkor az euróövezeti válság hatása a globális növekedésre egyelőre korlátozott, mert a

krízis nem csapott át a feltörekvő országokra – áll a Hongkongban publikált jelentésben. A világgazdaság a feltörekvő ázsiai gazdasági hatalmak, Kína és India vezetésével emelkedik ki a válságból, de Brazília nekilödulása is gyorsítja a globális növekedést – írták az IMF elemzői.

Az IMF felfelé módosította a világgazdaság ideit növekedésére vonatkozó előrejelzését; a pénzügyi szervezet elemzése szerint 2010-ben 4,6 százalék lehet a globális növekedés; az év elején még 3,9 százalékot valószínűsítettek.

Legyzet

Hátszél a pályáról Spanyolországnak

Spanyolország megnyerte a labdarúgó-világbajnokságot. Madridban a bruttó nemzeti jövedelem negyed százalékkal növekedhet. Alapjáraton két, egymással össze nem függő hír, de a gazdasági életben ma már minden mindennel összefügg.

Kezdjük azzal, hogy a németek nagyon keseregnek, és nem pusztán azért, mert az ibériai ország futballistái az elődöntőben elűtötték őket a továbbjutástól. Újságjaik arról cikkeznek, hogy a spanyol válogatott piaci értékét 650 millió euróra (hozzávetőlegesen 2,8 milliárd lejre) becsülik, ami nem csekély, hiszen épp a németekének a kétszerese. Ez nemcsak a játékosok vételárára (tehát az emberre, mint árucikkre) vonatkozik elsősorban, hanem a csapat kvázi eladhatóságára, egészen pontosan a szponzorok és a hirdetőik szemében gyakorolt vonzerőre, márpedig ez a delej igenis súlyos eurókban mérhető. A nemzetközi sajtó szerint ez a hatás lökést adhat a húsz százalékos munkanélküliséggel küszködő spanyol gazdaságnak, amely így elkerülheti a görögökhöz hasonlatos csődökzeletti helyzet fenyegető rémét.

Így legyen! Aki azonban már megélt néhány esztendőt, és nem szenved a tömegamnénzia kórágában, hajlamos viszáidézni az ötvenes évek elejét. Az egyik főszerző akkor is Németország volt (akkoriban Nyugat-Németország), a másik pedig a diadalmasan menetelő Aranycsapat, Magyarország válogatottja. Bern, 1954. Puskásék a selejtezők során már fölényesen legyőzték (8:3-ra!) Fritz Walterékat, a döntőben mégis alulmaradtak 3:2-re – igaz, játévezetői segítséggel. (Romániai példát azért nem hozhatok, mert miközben a piros-fehér-zöldek kétszer is pályára léphetek döntőben, a piros-sárga-kékek még a legjobb négy közé sem kerültek be.) A magyar együttest úgy kellett hazacsempészni: a határ után leszállították a játékosokat a vonatról, és lefüggőnyözött gépkocsikkal juttatták Budapestre. Szegények, akik ünneplésre számítottak, azt sem tudták, hogy most letartóztatják-e, esetleg agyonlövik őket. Az utcákon három napos zavargások törtek ki, a kedélyek csak nagy sokára csillapodtak, de a lelki sérülések máig nem gyógyultak be. De hát mit is remélt a közhangulatot tüzelő magyar állami és pártvezetés? Hogy a csapat meghódítja a Rimet Kupát, és Hunnia egy csapásra átváltozik tejjel-mézrel folyó Kánaánná, vagy ahogy akkor mondták: a vas és acél országává?

Spanyolországban most hasonló tüzeket szítanak, a labdarúgó-történelemben először sikerült a dobogó legfelső fokán végezniük, s ettől azt remélik, hogy a gazdaságuk motorja ismét begerjed. Aminek anyja alapja mégis csak van, hogy a dolgozók kedve ismét megjött: fokozódott a munkakedv, aminek nyomán várhatóan a termelékenység is erőre kap, miután sikerült levetkőzni, maguk mögött hagyni a rossz gazdasági helyzetről, a válságállapotról szóló hírek nyomán lábra kapott letargiát. Ahogy a nyugati lapok figyelemfelkeltő címei szólnak: Spanyolország ismét örül.

Egy holland bank elemzői azt is kiszámolták, hogy azokban az országokban, amelyek válogatottja megnyerte a világbajnokságot, a rákövetkező esztendőben átlagosan 0,7 százalékkal gyorsabban nőtt a hazai össztermék, mint amire korábban számítottak. A mérkőzések alatt eleve megnőtt az éttermek, a szórakozóhelyek forgalma, a világversennyel kapcsolatos cikkek (nemzeti zászlók, trikók, egyéb nemzeti jelképek, ajándéktárgyak) eladása. Hígyünk a Johannesburgban második helyezett ország szakembereinek. Így ugyanis a várt szugorodás helyett az év egészében növekedne az ibér gazdaság. Vagyis: egy gonddal kevesebb.

Gyulay Zoltán

Téves eszméken a gazdaság

Ideológia nélkül nem megy

The Washington Post

Hiába az átfogó, az amerikai társadalmat és gazdaságot alapjaiban átalakító reformok, Barack Obama és kormánya népszerűsége egyre csökken. Nem elég ugyanis a pragmatikus politika, a fontos intézkedéseket átfogó ideológiai keretrendszer részeként kell tálalni – figyelmeztet Robert Shrum, a Demokrata Párthoz közel álló tanácsadó a tekintélyes brit hetilap amerikai kiadásában.

A *The Washington Post* és az *ABC News* által július közepén készített közvéleménykutatás (amelyet a *Globusz.net* fordított le magyar nyelvre) szerint Obama népszerűsége jelentősen csökkent: a választók hatvan százaléka kiábrándult a beiktatása után még példátlan támogatást élvező amerikai elnökből. Obama népszerűségének visszaesése elsősorban a továbbra is rossz gazdasági kilátásoknak tudható be.

Shrum szerint a közvélemény-kutatási adatok nem tükrözik a két éve beiktatott elnök által véghezvitt rendkívüli reformok jelentőségét. Az egészségügyi rendszer átalakítása, a bankszektor szabályozásának reformja, a diákhitelrendszer államosítása egyenként is elég lenne, hogy Obama máris történelmi jelentőségű elnök legyen. Igaz ugyan, hogy az amerikai gazdaság továbbra is gyenge teljesítményt nyújt, de Obama gazdaság-élénkítő csomagjának hála, a teljes összeomlást sikerült elkerülni.

Obama és a Demokrata Párt népszerűségvesztését nem a teljesítmény, hanem a retorika indokolja – véli Shrum. A kormánynak eddig nem sikerült átfogó ideológiai keretrendszerben tálalni a reformokat. A demokraták az ősszel esedékes szenátusi és kongresszusi választásokra is ideológiamentes, személyközpontú kampányt készítenek: a választást Obama és Bush politikája közötti döntésnek állítják be. Ez azonban öngyilkos stratégia – figyelmeztet a baloldali tanácsadó. Obama és pártja akkor nyerheti vissza korábbi támogatóinak bizalmát, ha Amerika történelmi jelentőségű elnökeihez, például a New Deal intézkedéseit bevezető Roosevelthez hasonlóan bátran vállalja ideológiai meggyőződését, és az elvek érvényesítésével járó konfliktusokat.

Profittermelés a jó érdekében

[origo]

Az emberek nem pénzcsináló gépek, a kapitalizmus

pedig egy tévedésen alapul, nem vesz tudomást ugyanis arról, hogy mindenkiben ott van az önzetlenségre való hajlam. Ezekről is beszélt az *Jorigo*-nak adott interjújában a Nobel-békedíjas bangladesi közgazdász, Muhammad Yunus. A bankár több mint három évtizede dolgozik azon, hogy miképp lehetne hitelhez juttatni a legszegényebbet, akikkel szóba sem állnak a piaci alapon működő bankok. A szegényekre szabott mikrohitelkelet nyújtó Grameen-projektbe 1976-ban vágott bele Yunus, és sikere elismeréseként 2006-ban neki ítelték a Nobel-békedíjat. A sikert a számok is alátámasztják, a Grameen Bank 2008 végéig 7,6 milliárd dollár hitelt helyezett ki a mélyszegénységben élőknél. A világon több mint negyven országban létezik már hasonló projekt, és már a Világbank is finanszíroz ilyen kezdeményezéseket.

► A jelenlegi gazdasági rend gerincét nyereségorientált cégek alkotják, ön azonban a nem csak profitszempontra figyelembe vevő társadalmi vállalkozások egyik fő szószólója. Miért van szükségünk ezekre?

– Hogy megoldjuk azokat a problémákat, amelyeket a jelenlegi gazdasági rendszer nem tud megoldani, mégpedig azért nem, mert azon a téves koncepción alapszik, hogy a profitmaximalizálás a végső cél. Olyan kapitalizmusra van szükség, amely erkölcsi szempontokat is figyelembe vesz, és ahol a profittermelés csak eszköz.

► Amiről beszél, az az egész rendszer logikájának a megkérdőjelezése. Gondolja, hogy az emberek azt akarják, hogy kizökkentsék őket a megszokott kerékvágásból?

– Nem az emberek hibája, hogy ilyen a rendszer. Ők beleszületnek ebbe a szellemiségbe. Ez az egész olyan, mint egy játék: ha be akar valaki szállni, ezt a logikát kell követnie. Arra nevelik az embereket, hogy akkor sikeresek, ha ezt a logikát követik. Nem tudnak mit tenni ellene. Mi a most felnövő generációknak azt szeretnénk megmutatni, hogy van másféle logika is, létezik másfajta üzlet is.

Vannak dolgok, amiket csak magamért csinállok, hogy minél több nyereséget termeljek. És vannak olyanok is, amivel jobba akarom tenni mások életét. Mindkettőt lehet egyszerre, és épp ez a társadalmi vállalkozások lényege. Hogy társadalmi problémákat oldunk meg a segítségükkel. A társadalmi vállalkozások logikájában a profitgenerálás csak egy eszköz.

A cél, hogy a profitot arra használjuk, hogy megváltoztassuk mások életét, mégpedig természetesen pozitív

irányba. Nem pusztán maga a pénzszerzés a végső cél, mint a jelenlegi rendszerben. Minek csinálunk százmilliárd dolláros vagyontömeget? Mire használjuk föl, ha nem arra, hogy egy jobb és igazságosabb társadalmat próbáljunk teremteni?

► De miért gondolja, hogy az embereket érdekli a társadalmi igazságosság?

– Mert az emberek nem egydimenziósak, nem pénzcsináló gépek, csak a jelenlegi rendszer logikája tette őket azzá. Egyszerre vagyunk önzők és önzetlenek is. Én lehetek a legkövetlenebb kapitalista, de ha azt látom, hogy valaki fuldoklik, akkor odamegyek, és kihúzó a vízből. Ez az ösztöneinkben van.

Én nem a kapitalizmust akarom lecserélni más gazdasági rendszerre, hanem azt mondom, hogy a rendszer emberképe alapszik tévedésen. Ezt a beszűkült emberképet kell kiszélesíteni. Az embereket legalább két di-

► Profitot maximalizálni racionális, nem?

– Jobbá tenni ezt a világot racionális, tönkretenni a környezetet és az embereket teljesen irracionális.

► Magyarországon öt éve már próbálkoztak a Grameen-moddellel, de nem sikerült. Most július elsejétől újból elkezdődik egy kísérleti mikrohitelkezési program. Mi tanácsol a projekt mentorainak?

– Csak annyit, hogy csinálják jól, és akkor működni fog.

► Milyen speciális kihívásokkal kell megküzdeniük itt a közép-kelet-európai régióban a társadalmi vállalkozásoknak ahhoz, hogy igazán sikeresek legyenek?

– A romakérdéssel, legalábbis ezt hallok mindenkitől. Ami nem csak gazdasági, hanem politikai és társadalmi kérdés is. De minden országban vannak speciális kihívások, amiket meg kell oldani.

Úgy nem lehet társadalmi vállalkozást csinálni, hogy

gyedévben – figyelmeztet a kínai szaktárca. Elsősorban az Európai Unió gazdaságának gyengélkedése miatt exportjának jelentős visszaesését valószínűsíti Kína – jelentette a kereskedelmi minisztérium közleményében. A fiskális segélycsomagokat követő megszorítások szükség-szerűen a fogyasztás és a beruházás visszaesését hozták magukkal, így – mint a távolkeleti országban azt már korábban előre jelezték – elsősorban a drágább áruk keresletének visszaszorulására lehet számítani, míg az olcsóbb, munkaintenzívebb országok kevésbé vannak kitéve az ingadozásnak.

A spanyol, olasz, német, brit megszorítások mellett ráadásul Brazília, India és más feltörekvők szűkíteni kezdték monetáris politikájukat, vagyis a lefelé mutató trend fennmaradása hosszú távon is valószínűsíthető. A kínai export júniusban éves bázison 43,9 százalékkal nőtt, ami elmarad az előzetesen prognosztizált 48,5 százalé-

tük. Minél tovább tart a teszt, annál inkább bízhatunk a megoldás stabilitásában” – mondta Kent Wells, a BP menedzsere.

Szintén óvatos optimizmussal nyilatkozott Thad Allen, az amerikai kormány megbízottja. Bár az olajfogyó sapka tetején észrevettek egy kisebb olajfoltot, „ez nem kell, hogy komolyabb következményeket vonjon maga után”. A szakember szerint jelenleg semmi nem utal arra, hogy komolyabb probléma lenne a szerkezettel.

Mint arról korábban beszámoltunk, az olajfogyó sapka segítségével nagyrészt sikerült elállítani az olajömlést egy héttel ezelőtt. Addig naponta 8200 tonna nyersolaj ömlött a tengerbe, ami az Egyesült Államok történetének legnagyobb természeti katasztrófáját okozta. Igaz, a mostani megoldás sem tökéletes – így például tisztázni kell, miért szivárog olaj a tengerfenékből a nyílás környékén. „Egyelőre túl sok a megválaszolatlan kérdés” – jegyezte meg az amerikai parti őrség illetékese.

A végleges megoldást a katasztrófa helyszínén végzendő, július végére–augusztus elejére tervezett tehermentesítő fúrásoktól reméli a BP. Ezek segítségével gyakorlatilag elapasztják a problémás olajforrást, amelyet a biztonság kedvéért felülről szappal szigetelnek majd le. Mint ismert, a Deepwater Horizon nevű olajfúró torony április 22-én süllyedt el – a tornyot a svájci Transocean nevű cég üzemeltette, a fúráshoz fűződő jogokkal azonban a BP rendelkezik. Azóta több száz millió liter nyersolaj jutott a Mexikói-öbölbe – az olajfolt július elején elérte Texas partjait is, azaz már minden, az öbölben partszakasszal rendelkező amerikai tagállam saját bőrén érzi a katasztrófa környezetpusztító hatását.

A BP eddig mintegy 4 milliárd dollárt költött a katasztrófa elhárítására: ebben a szivárgás megállítására indított műveletek, az olajfolt terjedése elleni védekezés és a szennyezés felszámolásának költségei, valamint az érintett amerikai szövetségi államoknak nyújtott anyagi segítség és a kártérítésre fordított összegek vannak benne. A végső számla azonban jóval nagyobb lesz ennél: a katasztrófa elhárításának teljes költsége elérheti a 70 milliárd dollárt.

Az *MTT* jelentése szerint a kárelhárítási munkálatokban több mint 43 ezer ember vesz részt 6470 vízi járművel és több tucat repülővel. Eddig összesen 800 ezer hordónyi olajos folyadékot gyűjtöttek össze. Olajégetést 408 alkalommal hajtottak végre, aminek révén több mint 260 ezer hordónyi kőolajat tüntettek el a tenger felszínéről. Az olajfolt terjedését gátló bójják már több mint ezer kilométer hosszú védelmi vonalat alkotnak.

Muhammad Yunus Nobel-békedíjas közgazdász: mindenkiben ott van az önzetlenségre való hajlam

menziójukban kell kihasználni: építeni kell arra, hogy nemcsak önzők, hanem önzetlenek is. Mi csak kinyitunk még egy ajtót, és aki akar, ezt is használhatja. Ha nem akarja, akkor sincs baj, semmi sem kötelező. De most egyelőre még csak egyetlen ajtó áll nyitva, és mindenki ezen keresztül közlekedik, mert ez az, amit beleveteltek.

► Néhány vezető gazdasági nagyhatalom a pénzügyi rendszer szigorúbb szabályozását szeretné elérni. Ez jó lépés egy igazságosabban működő kapitalizmus megteremtésének az irányába?

– Persze, ez jó lépés. De ez még nem oldja meg a valódi problémát. A mohóság ettől még itt marad, a szabályokat ki lehet játszani.

► Mi lehet a gátja a Bangladesben ön által életre hívott és ismertté tett, a szegények bankolását lehetővé tevő mikrohitelkezés globális elterjedésének?

– A jelenlegi rendszer, ami csak egyvágányú gondolkodásra képes robotokat akar kitermelni.

„jaj, ez is nagy probléma, meg az is, ezért aztán bele se vágok”. Bele kell vágni, meg kell oldani a problémákat, és csinálni kell. Azért vagyunk emberek, hogy a kreativitásunkkal megoldjuk a problémákat. És a dolgok lassan változnak: amikor én Amerikában tanultam, a lakásom melletti kávézóba nem mehettek be a feketék. Ma az Egyesült Államoknak fekete elnöke van. Még a maga életében lesz roma miniszterelnöke Magyarországnak.

► Mit üzen a magyarországi romáknak és a magyaroknak, előbbieket hogyan törjenek ki a mélyszegénységéből, utóbbiak hogyan segítsék ezt?

– Integrálni kell őket, nincs más megoldás.

Európa miatt aggódik Kína

Az európai kereslet visszaesése miatt a kínai export megfelelő lehet a második ne-

kos becsléstől. A második félévben ráadásul a kivitel 16,3 százalékkal csökkenhet, 24,5 százalékkal csökkenhet, ezzel az egész évre vonatkozó átlagot. Legrosszabb eredményeket a tárca a negyedik negyedévben vár: ekkor egy szivárgásra is fogyhat a növekedés.

A világ legfontosabb sapkája

Menedzsment Fórum | mfor.hu

Az apróbb szivárgások ellenére biztatón haladnak az olajfogyó sapkával végzett kísérletek a Mexikói-öbölben, így továbbra is helyén marad az olajömlést elállító szerkezet. A végleges megoldást az úgynevezett mentesítő fúrásoktól reméli a British Petroleum (BP), amelyekre július végén–augusztus elején kerülhet sor.

Tovább folyhatnak a tesztek a Mexikói-öbölben az olajfogyó sapkával, amelyet nemrég helyeztek az olajszivárgás helye fölé – jelentette a DPA hírügynökség. „Minden úgy alakul, ahogy tervez-

Előnyben a banki betétek

Passz az ingatlanbefektetésre

CAPITAL

Elmúltak azok az idők, amikor a pénz értékvesztésének elkerülése és a bizonytalansági kockázatok kizárása érdekében az ingatlanbefektetéseket részesítették előnyben Romániában. Egyre többen mondanak le arról a plusz haszonról, amellyel egy lakásbefektetés kecsesget az adókkal és inflációval sújtott megtakarítási számlával szemben.

2008-ban, amikor az ingatlanpiac még igen jól teljesített, egy kétszobás lakás (60 ezer euró körüli értékű ingatlan esetében) tulajdonosa évente 25 600 lejre tett szert havi 580 euró körüli bérleti díjon keresztül. A jövedelemadó befizetése után 22 500 lejjel maradt az illető. Amennyiben a hatvanezer

eurónak megfelelő összeget (220 800 lej) bankban helyezte el, évi átlagos tíz százalékos kamattal mellett mindössze 22 000 lejre duzadt volna haszon.

Ma már azonban egy kétszobás ingatlan bérbeadója mindössze 17 600 lejhez jut évente 350 euró körüli havi értékkel számolva. A jövedelemadó befizetése után 15 500 lejjel marad a tulajdonos miközben a 252 000 lejért (a 60 ezer eurónak megfelelő összeg mai árfolyamon) 6 százalékos kamattal számolva 15 100 lej kamatot termel. Ebből 12 700 lej marad a 16 százalékos adó befizetése után, s az összeget „megcsapolja” még az év végéig előrejelzett 8 százalékos infláció is. A kamatadó hatását is figyelembe véve tehát egy 252 ezer lejes betét esetében év végére reálértékben 3 százalékos veszteség (7500 lej) következik be, ha a bankok nem emelik a letétek utáni kifizetéseket (legalább 10

százalékra). Radu Ghețea, a CEC Bank elnöke nem tartja valószínűnek, hogy a banki betétesek veszteséggel zárják az évet, a bankok szerinte kénytelenek lesznek az inflációval megegyező mértékben növelni a kamatokat. „Ha az infláció valóban nyolc százalékos körül alakul, a pénzintézetek feltehetőleg 12 százalékosra emelik a kulcsot” – mondta Ghețea.

„A mostani körülmények között megnyugtatóbb szabadon felhasználható pénzzel rendelkezni, mint lekötöni az összeget. Nem lehet tudni, hogy egy ingatlanbefektetés mikor térül meg, kiszámíthatatlan a hozam. Biztonságosabb banki számlán tartani jelenleg a pénzt, legalábbis középtávon” – mondta Daniel Tudor, a Volksbank ingatlanrészlegének a vezetője, aki szerint már az ingatlanfejlesztők sem ajánlják a lakásvétel alternatívaként a pénz banki elhelyezésére. A szakemberek egyedül a könnyen bérbe adható lakások szegmensében látnak fantáziát. Egyéb befektetési lehetőségekkel kapcsolatban a szakember megjegyezte: a 60 ezer euró körüli kerettel rendelkező romániaiak nem elég tájékozottak a piacok működéséről ahhoz, hogy kockázatosabb vizekre evezzenek.

Dinu Patriciu irodákat épít

ZIARUL FINANCIAR
DE 10 ANI PRIMA PAGINĂ ÎN AFACERII

Dinu Patriciu, a leggazdagabbnak tartott romániai üzletember jelenleg irodaházat épít Bukarest egyik központi részén, a Piața Romană-n, egy olyan területen, amely az ingatlanboom idején 7500 euróba került négyzetméterenként. Patriciu szembe megy az árral, és folytatja az irodaházakba való befektetéseket annak ellenére, hogy a

fővárosban megközelítőleg 300 ezer négyzetméternyi szabad terület van, melyből 20 ezer négyzetméternyi ő maga foglalt le a ritkábban idézett Pipera-Tunari övezetben.

„Öt hónapon belül el kell készüdjön az épület. Megváltozott a befektető, az új tulajdonos pedig a tervek módosítását kérte; nem tetszett neki a homlokzat, így ezt megváltoztatva újabb engedélyekre volt szükség” – mondta az egyik mérnök a Dacia sugárúti építkezésről, 50 méterre a Romană kereszteződéstől. Az új befektető, akiről a mérnök beszélt nem is annyira új azon körülmények figyelembevételével, hogy Patriciu egy és fél éve megvásárolta a teljes brit Fabian által tulajdonolt portfóliót. Ezek között található a H.I.L. Befektetések és Építkezések (Investiții & Construcții) cég is, amely a Romană-ra tervezett projekt fejlesztője. (T. L.)

Isărescu titkos találkája

GÂNDUL

A Román Nemzeti Bank (BNR) megbeszélésre hívta a Romániában jelenlevő kilenc főbb külföldi bank képviselőit, valamint a Pénzügyminisztérium vezető tisztségviselőit egy nem hivatalos találkozó keretében. „Három fontos témát vitattunk meg: a kilenc külföldi bank bemutatása, az EU bankrendszerben alkalmazott stressz-tesztet, valamint a kölcsönök problémája, amelyet a Pénzügyminisztérium helyi szinten vesz fel a bankoktól” – nyilatkoztak a Gândulnak a beszélgetésen résztvevő bankárok. A források szerint az egyeztetés jellege baráti, technikai és informatív volt.

A találkozó kevesebb, mint egy órát tartott, a bankok Ro-

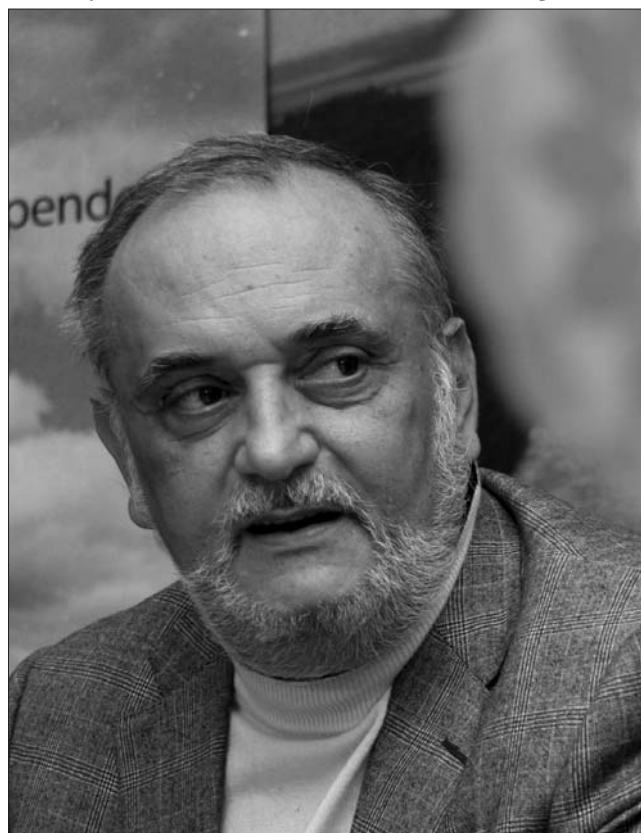
Mugur Isărescu, a Román Nemzeti Bank elnöke

Fotó: NewsIn

mánián belüli megújított kötelezettségvállalásáról szóló beszélgetéssel kezdődött. A vita egyféle előkészítő volt a csúcsvezetők mai, hivatalos brüsszeli találkozójára, amelyen a BNR, a Nemzetközi Valutaaalap és az Európai Bizottság képviselői is részt vettek. Az egyeztetés célja a bankárok Romániával szembeni érdekltségének erősítése, valamint a 2009 márciusi kötelezettségvállalás megújítása. Ennek megfelelően a nagy pénzügyi csoportok nem fogják az utóbbi években nyújtott hitelek visszafizetésére kérni „leányait”. A jelenlegi kitétség csökkentése a hitelezés drasztikus esését jelentené és

megnehezítené az állam azon erőfeszítéseit, hogy kölcsönöket vegyen fel a helyi piacon.

A megbeszélés utolsó témája a Pénzügyminisztérium és a helyi bankárszféra közötti feszült viszony volt, valamint a minisztérium lehetetlen finanszírozási helyzete. „A BNR csak a házigazdája volt a vitának. Nem avatkozott közbe és nem is fog közbeavatkozni sem egyik, sem másik fél javára. A megbeszélés baráti és technikai jellegű volt az állam felé alkalmazott kamatok tekintetében is. A pénzügyiszek és a bankárok folytatni fogják a tárgyalásokat” – nyilatkoztak a források. (T. L.)

Dinu Patriciu üzletember

Fotó: ÚMSZ/archív

HIRDETÉS

Ez az Ön reklámjának a helye

...mert az üzletnek mennie kell...

Reklámajánlatok, személyre szabott hirdetési árak: +40-31-405-4088
e-mail: office@maszol.ro

Kutya-mesterek a házban

Sok a panasz a lakásfelújítást végző munkásokra, igaz sokszor a megrendelő elvárásai nem is teljesíthetőek

Horváth Katalin

„Nem szeretem a mesterembereket” – mondja a 49 éves fogtechnikus, aki végre rászánta magát arra, hogy három szobás tömbházlakását felújítsa. Az első munkáscsapat egyik kisszobáját ötszáz lejtért akarta kifesteni arra hivatkozva, hogy ő másoktól eltérően számlát is ad az ügyfélnek, s ha kicsit drágábban is, de nagyon jó minőségben dolgozik. A munka kezdetének reggelén három fiatalembert szállított a helyszínre, a teendőket rájuk hagyta, nem ellenőrizte a folyamatot. A felrakott anyag mindkét szobában lepattozott és foltokban javításokra szorult, végül két szoba árértékért kérték összesen ötszázat. Mielőtt még befejezték volna a munkát, egyik reggel, a felújítás derekának tájában elhordták a szerszámokat mondván, hogy közben egy másik házban is dolgoznak és néhány nap múlva folytatják. Vissza sem jöttek többet, a bútorok letakarva maradtak, a berakott ajtók környéke eldolgozatlanul, a padló küszöb nélkül fektült.

Vérnyomok a padlón

„Életemben ahány lakásfelújításba fogtam, mindig belebolondultam kicsit” – panaszkodik egy középkorú hölgy. Az általa fogadott munkások igaz nagyon alaposnak és jószándékúaknak bizonyultak, de a krémszínű padlócsempéhez vöröses, téglaszínű fugát kentek a lefektetett lapok közé, amitől az egész előszobában az anyag vastagságától függően sötétebb és világosabb, vérre emlékeztető foltok alakultak ki. Közben a megrendelő bá-

Az anyagot általában az ügyfél veszi meg: 60-120 lejbe kerül a festék, az öt zsák glettrel egységként 20-32 lejt kell költeni, az amorsz pedig 12 lej

natára az erkélyt is kezelés alá vették: lefestették úgy, hogy a rozsdás virágtartót a falban hagyták és egy rég beültetett elálló szárító rudat sem szereltek le, valósággal beépítették a falba. Amikor elhagyták a lakást az előszobában a villanyóra körül hatalmas lyukak tátongtak, egyes anyagokból pedig legalább ötször annyit szereztek be, mint amennyire végül szükség volt.

Felújítás hébe-hóba

„Ezen nem kell meglepődni. Mi egyszerre két lakást újítottunk fel, a pénzt

előre kérték a munkások, aztán meg hébe-hóba, amikor épp idejük és kedvük volt, akkor jöttek a házhöz” – meséli egy hölgy, aki a lánya esküvőjére tette rendbe a házat. Úgy elhúzódtak a munkálatok, hogy két hónap után utolsó előtti nap, amikor a vőlegény családja már úton volt feléjük vették meg a nappaliba a bútorokat és rakták fel a függönyöket a szobákban. Ott kell állni mellettük, és minden egyes lépésükről egyeztetni kell, különben a legegyszerűbb megoldást választják, nincsenek tekintettel arra, hogy a kellemes összhatás érdeké-

ben esetleg egy kis többletmunkára, egy cső levágására, egy vezeték áthelyezésére, elbujtatására lenne szükség – vonta le a tapasztalokat az 52 éves nő.

Szép, de nem ér semmit

Egy fiatal nő ajtócserekekkel kezdte az otthona átépítését. Miután körbejárta az üzleteket, egy tömbház földszintjén működő bolttól vásárolt hét ajtót, a nappaliba egy különösen szép és drágább üvegeset. Itt voltak a legolcsóbbak, és semmivel sem voltak csúnyábbak, mint máshol. A záruk felszerelése után tíz perccel, ahogy elment a szerelő, az „ajtók gyöngye” beragadt, még szerencse, hogy a munkás hajlandó volt visszamenni és szétszedni a szerkezetet. „En finoman jellemezem önnek, hogy a zárat nem érdemes felszerelni” – mondta kezeit széttárva, és

arra kérte az ügyfelet, hogy másnap menjen vissza a boltba és tegyen panaszt, ugyanis naponta több helyre kell ellátogatnia hasonló problémákat orvosolni. Olyan is előfordult, hogy csak a kilincset szerelte fel, és annak a nyelve ragadt be gátolva a ki- és bejutást. Ezek után azért, mert tövig le kell nyomni a kilincset és hatalmasat kattant minden használatkor már nem is mert szólni a vevő, örült a segítőkész mesternek, és annak, hogy nem záródott be sehova.

Elszámoltatás duplán

„A munkások rendszeresen arra kérnek minket, hogy írjunk többet a számlára” – legyintett egy belsőépítészeti kellékek árusító bolt eladónője egy vásárló panaszára, aki azt nehezményezte, hogy a megfogadott emberek nem szerzik be a szükséges anyagokat. Olyan is van, hogy ugyanazt a számlát több helyen bemutatják, a megbízó ugyanis miután megnézte az összeget, általában nem teszi el a papirokat. A jogászként dolgozó fiatalember – aki soha nem értett a szerelőmunkákhoz – gyakori vendég volt egy ideje a boltban, ezúttal parkett alatti szigetelőanyagért érkezett az üzletbe. Tanácstalanul csóválta a fejét, amikor meghallotta, hogy két-három- és öt milliméteres szalagok közül választhat. És három métert nem lehet venni, csak harmincat?

Azok a lusta munkások

Mester és megbízó, mint kutya és macska. Vannak nagy egymásra találások és előfordul, hogy gördüléke-

nyen megy a munka, a megvett árunak a felét nem hordják el és a szegélyeket is alaposan kidolgozzák, de ritkán hallani ilyen esetekről. Igaz, általában az ügyfél sem szent: ha szerencséje van a mesternek, akkor nem kell fából vaskarikát faragnia, csak annyi a kifogás, hogy a tulajdonos által kiválasztott citromsárga falfestést miután befejezték, át kell árnyalni margarinszínűre, mert „túl erős” vagy „rikító”. S ha ezt még nyugalmommal végrehajtja egy munkás, attól már bizonyára nála is kiugrik a biztosíték: „szép szép ez a csempe a padlón, de talán mégis inkább parkettet kellett volna. Lehet még változtatni rajta?” A kedélyes fecsegés az előző dolgozó csapat lustaságáról és hozzá nem értéséről is bizonyára javítja a munkamorált, egyébként miért kellene a naponta felszolgált kávé mellett végighallgatniuk ezt „az embereknek”?

Mindent, amit kérnek..

Hát akkor szóljon a manele és a mulató felváltva (vegyes nemzetiségű munkáscsapatokban így szokás), szaladjanak a görbe tömbházfalakon a barackvirág, krém- és világoszöld, de leginkább narancsos csíkokat hagyó ecsetek. „Apropó édesem, a barackszínű szoba pontosan milyen legyen? Ószi- vagy sárgabarackra gondoltál? Jól van, megmondom nekik, és szólok, hogy ne kenjék túl vastagra, persze arra is megkérem őket, hogy a négy négyzetméteres szobát nyolc négyzetméteressé fessék, persze drágám, ahogy akarsz úgy lesz...”

Egy húsz négyzetméteres szoba felújítási költségei

Festés: Festék – 15 literes csomag, 60–120 lej csomagja; Glett – 5 zsák, 20–32 lej zsákja; Csiszolóvászón – 3–4 méter, méterenként 2 lej; Amorsz (porlekötő) – 12 lej körül; Színező – két darab, egységként 15 lej. **Parkettlerakás:** Szigetelőfólia –

2–6 milliméteres, összesen 60 lej hozzávetőleg; Parkett – 15–150 lej négyzetméterenként; Parkettszegély – 6–8 lej négyzetméterenként; Idomok és tipnik – páronként 5–8 lej. **Munkadíj összesen:** 400–1000.

Felfordulásban hagyva. Sokszor előfordul, hogy a mesterek belevágnak a felújításba, s közben máshol is elvállalnak egy munkát